ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ιβ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακὴ 12 τοῦ Δεκέμβρη 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Οἰκονόμου: ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 126

ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Η ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΜΑΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΜΑΝΟΥ

Τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος

Ἀντιγόνη, Ἰσμήνη, Χορὸς Θηβαίων γερόντων, Κρέων, Φύλαξ, Αἵμων, Τειρεσίας, Ἄγγελος, Εὐρυδίκη.

ΠΡΑΞΗ Α'

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ἀντιγόνη, Ἰσμήνη

Ἀντιγόνη

Ἰσμήνη μου, ἀδερφοῦλα μου, εἶναι κακὸ κανένα,
Ἀπ' ὅσα μᾶς ἐγέννησε τοῦ Οἰδίποδα ἡ κατάρα,
Ποῦ ὁ Δίας νὰ μὴ μᾶς ἔστειλε στὸν κόσμο τὸν ἀπάνω;
Γιατὶ δὲν ξέρω τίποτα ἢ καταφρονεμένο
Εἴτ' ἄτιμο ἢ λυπητερό, δίχως ἐμεῖς νὰ φταίμε,
ποῦ ἀκόμα νὰ μὴν εἴδανε τὰ μάτια τὰ δικά μας.
Κι' ἄραγε τ' εἶναι ἡ προσταγὴ ποῦ τώρα λένε πάλι
Πῶς ἔβγαλεν ὁ βασιλιᾶς σ' ὅλη τὴν πολιτεία;
Ἄκουσες, ξέρεις τίποτα; ἢ μήπως δὲν τὸ ξέρεις
Γιὰ τοὺς ἀγαπημένους μας κακὰ πῶς ἑτοιμάζουν,
Ἐκεῖνα ποῦ φυλάγουμε γιὰ τοὺς ἐχτροὺς μονάχα;

Ἰσμήνη

Γιὰ τοὺς ἀγαπημένους μας δὲν ἄκουσα, Ἀντιγόνη,
Χαρούμενο ἢ λυπητερὸ λόγον ἐγὼ κανέναν,
Ἀφότου χάσαμε κ' ἡ δυὸ τοὺς δυὸ τοὺς ἀδερφούς μας,
Ὁποῦ τὸ χέρι τοῦ ἑνὸς ἐσκότωσε τὸν ἄλλον.
Κι' ἀφοῦ ὁ στρατὸς τῶν Ἀργιτῶν ἔφυγε αὐτὴν τὴ νύχτα,
Γιὰ νὰ χαρῶ ἢ νὰ λυπηθῶ δὲν ξέρω τίποτ' ἄλλο.

Ἀντιγόνη

Καλὰ λοιπόν, κ' ἐγὼ ἔστειλα γι' αὐτὸ νὰ σὲ γυρέψω
Ἔξω ἀπὸ τὶς αὐλόπορτες, γιὰ νὰ μ' ἀκούσῃς μόνη.

Ἰσμήνη

Τί τρέχει; γιατὶ φαίνεσαι κάτι νὰ πῇς πῶς ἔχεις.

Ἀντιγόνη

Δὲν ξέρεις πῶς ὁ βασιλιᾶς, ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀδερφούς μας,
Τὸν ἕναν μὲ ταφὴ τιμᾷ, τὸν ἄλλον ἀτιμάζει;
Τὸν ἕναν, τὸν Ἐτεοκλῆ, καθὼς ἀκούω καὶ λένε,
Θάβει μὲ δίκια ἀπόφαση, σύφωνα μὲ τὸ νόμο
Ὁποῦ τιμιέται στοὺς νεκροὺς ποῦ κατοικοῦν στὸν Ἅδη.
Ἀλλὰ τὸν κακοθάνατο, τὸ δόλιο Πολυνείκη
Διαλαλητάδες βγήκανε κανένας νὰ μὴ θάψῃ,
Μηδὲ γιὰ δαῦτον ν' ἀκουστῇ κανένα μοιρολόγι·
Μόνο νὰ μείνῃ ἄκλαυτος, ἄταφος ὁ καημένος
Καὶ γιὰ τὰ λαίμαργα πουλιὰ χαρὰ ποῦ θὰ τὸν φάνε.
Αὐτὰ ὁ καλός μας βασιλιᾶς λένε πῶς μᾶς προστάζει
Σὲ σένα καὶ σὲ μένανε, ἀκούς! ὡς καὶ σὲ μένα,
Καὶ πῶς θὲ νἄρθῃ τώρα ἐδῶ γιὰ νὰ τὰ διαλήσῃ
Σ' αὐτοὺς ποῦ δὲν τὰ ξέρουνε κ' ἡ προσταγή του θέλει
Νἆναι τρανὴ καὶ σεβαστή· κι' ὅποιος ἐνάντια κάμῃ,
Αὐτὸς νὰ πετροβολιεθῇ μέσα στὴν πολιτεία.
Αὐτὰ εἶχα τώρα νὰ σοῦ πῶ, καὶ γρήγορα θὰ δείξῃς
Ἂν εἶσαι ἀλήθεια εὐγενικιὰ ἤ, ἀπὸ καλούς, ἀνάξια!

Ἰσμήνη

Ἂν εἶναι τέτοια ποῦ τὰ λές, σὰν τί μπορῶ νὰ κάμω;

Ἀντιγόνη

Πές μου ἂν μαζί μου θὰ ἐργαστῇς, σκέψου ἂν θὰ μὲ βοηθήσῃς.

Ἰσμήνη

Τί θὰ τολμήσῃς, δύστυχη; τί μελετᾷς νὰ κάμῃς;

Ἀντιγόνη

Ἂν τὸν ἀποθαμένο μας μαζί μου θὰ σηκώσῃς.

Ἰσμήνη

Τί; νὰ τὸν θάψῃς μελετᾷς, ποῦναι ἀπαγορεμένο;

Ἀντιγόνη

Ναί, τὸ δικό μου ἀδερφό, καὶ βέβαια καὶ δικό σου.
Γιατὶ δὲ θὰ μὲ πιάσουνε ποτέ μου νὰ προδίδω.

Ἰσμήνη

Τὴν προσταγὴ τοῦ βασιλιᾶ ξεχνᾷς τὴν, κακομοίρα;

Αντιγόνη

Ἀπ' τοὺς δικούς μου δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ μὲ χωρίσῃ!

Ἰσμήνη

Ἀλίμονο! θυμήσου το, στοχάσου το, ἀδερφή μου,
Πῶς πέθανε ὁ πατέρας μας ἀπ' ὅλους μισημένος,
Ἀφοῦ ἔπιασε μονάχος του τὰ κακουργήματά του
Καὶ πέταξε τὰ μάτια του μὲ τὸ δικό του χέρι.
Κ' ἐκείνη ποῦ τοῦ ἤτανε, καταραμένος λόγος,
Καὶ μάννα καὶ γυναῖκα του, κρεμιέται καὶ πεθαίνει.
Καὶ τώρα οἱ δυό μας ἀδερφοὶ σκοτώνει ἕνας τὸν ἄλλον
Καὶ βρίσκουν ἴδιο θάνατο ἀπ' τοῦ ἀδερφοῦ τὰ χέρια.
Σήμερα πάλι ἐμεῖς ἡ δυὸ ποῦ μείναμε μονάχες,
Στοχάσου πόσο πιὸ κακὰ κ' ἡ δυό μας θὰ χαθοῦμε.
Ἂν θέλησῃ ἀψηφήσωμε καὶ λόγους βασιλιάδων.
Μὰ πρέπει νὰ συλλογιστῇς πῶς εἴμαστε γυναῖκες
Καὶ πῶς δὲ στέκεται σ' ἐμᾶς μ' ἄντρες νὰ πολεμοῦμε.
Κ' ἔπειτα, ἀφοῦ μᾶς κυβερνοῦν οἱ δυνατώτεροί μας,
Κι' αὐτὰ ν' ἀκοῦμε πρόθυμα, κι' ἄλλα χειρότερά τους.
Ἐγὼ λοιπὸν θὰ ὑποταχτῶ στὰ λόγια τῶν ἀρχόντων,
Κ' οἱ πεθαμένοι ἂς συμπαθοῦν, θωρῶντας τὴν ἀνάγκη.
Μὰ τὰ περίσσια—νόημα δὲν ἔχουνε κανένα.

Ἀντιγόνη

Νὰ σὲ προστάξω δὲν μπορῶ, κι' ἂν ἤθελες ἀκόμα
Ἐσὺ μαζί μου νὰ ἐργαστῇς, ἐγὼ πιὰ δὲν τὸ θέλω.
Μὰ σκέψου το μανάχη σου τί προτιμᾷς νὰ κάμῃς.
Κεῖνον λοιπὸν θὰ θάψω ἐγώ, κι' ὡραῖα κι' ἂν ἀποθάνω.
Ἀγαπητὴ θὰ κοιτωμαι με τὸν ἀγαπημένο,
Ἀφοῦ κάμω ἅγια πράματα, κι' ἂς φαίνωνται κ' ἐνάντια.
Γιατὶ καὶ περισσότερον καιρὸ πρέπει ν' ἀρέσω
Στοὺς κάτω, παρὰ στοὺς ἐδῶ. Ἐκεῖ θὲ νἆμαι πάντα.
Κι' ἂν θέλῃς, περιφρόνησε ὅσα οἱ θεοὶ τιμοῦνε.

Ἰσμήνη

Δὲν τὰ περιφρονῶ οὔτ' ἐγὼ· μὰ γιὰ νὰ κάμω ἐνάντια
Στῶν πολιτῶν τὴ θέλησῃ, δὲν εἶμαι ἐγὼ φτειασμένη.

Ἀντιγόνη.

Αὐτὰ νὰ προφασίζεσαι· μὰ τώρα ἐγὼ πηγαίνω
Νὰ θάψω μὲς στὰ χώματα τὸ φίλτατο ἀδερφό μου.

Ἰσμήνη

Δυστυχισμένη, ἀλίμονο! γιὰ σένα πῶς φοβοῦμαι.

Ἀντιγόνη

Μὴν τρέμῃς δά γιὰ μένανε· γιὰ τὸν ἑαυτό σου σκέψου·

Ἰσμήνη

Μὰ μὴν τολμήσῃς κανενὸς νὰ δείξῃς τὸ σκοπό σου·
Καὶ φύλαξέ τον μυστικόν· ἔτσι κ' ἐγὼ θὰ κάμω.

Ἀντιγόνη

Καλὲ μὴ δά, φανέρωσ' τον. Μάλιστα σοῦχω χάρη,
Ἂν σ' ὅλους τρέξῃς νὰ τὸν πῇς καὶ νὰ τὸν διαλαλήσῃς.

Ἰσμήνη

Γιὰ κρύο, τρομερὸ σκοπὸν εἶναι ζεστὴ ἡ καρδιά σου.

Ἀντιγόνη

Σ' αὐτοὺς ποῦ πρέπει ν' ἀγαπῶ, ξέρω σ' αὐτοὺς ν' ἀρέσω.

Ἰσμήνη

Κι' ἀκόμα ἂν τὰ κατάφερνες! Μὰ ἀδύνατα γυρεύεις.

Ἀντιγόνη

Ὅταν ἀλήθεια δὲν μπορῶ, τότε θὰ σταματήσω.

Ἰσμήνη

Ὁ φρόνιμος δὲν κυνηγᾷ τ' ἀδύνατα ποτέ του.

Ἀντιγόνη

Ἂν κάθεσαι καὶ λὲς αὐτά, κ' ἐγὼ θὰ σὲ μισήσω,
Κι' ὅταν πεθάνῃς, μισητὴ θἆσαι στὸν πεθαμένο.
Ἀλλ' ἄφησέ με, ἀδερφή, μὲ τὴ δική μου τόλμη,
Νὰ δοκιμάσω τώρα αὐτό· κι' ὅ,τι κακὸ κι' ἂν πάθω,
Δὲ θὰ ξεχάσω ὅμως ποτὲ ποιὸς θάνατος μοῦ πρέπει.

Ἰσμήνη

Ἀφοῦ τὸ θέλεις, πήγαινε· κι' ἂν καὶ δὲν ἔχεις γνώση,
Μὰ στοὺς δικούς σου φαίνεσαι στ' ἀληθινὰ δική τους.

(Βγαίνουν)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἡμιχόριον Α'.

Ἀχτίδα τοῦ ἥλιου ὑπέρλαμπρη,
Ποτὲ φῶς σὰν ἐσένα
Στὴ Θῆβα τὴν ἑφτάπυλη

(Ἡ συνέχεια στὴν ἐπιφυλλίδα τῆς 2 σελίδας)

ΜΕ ΦΡΟΝΗΣΗ

Πῶς γίνεται κάπια δουλιὰ σοβαρὴ σήμερα στὴ Μακεδονία, ὅλοι τὸ βλέπουμε. Μὰ ἡ ἴδια δουλιά, ἡ σοβαρή, πρέπει νὰ γίνει καὶ δῶ, γιατὶ ἀλλοιώτικα ὅ,τι κατωρθώνουνε κεῖνοι οἱ πατριῶτες κεῖ πάνου μὲ τὴν παληκαριά τους καὶ μὲ τὸ αἷμα τους, θὰ τὸ χαλνοῦμε μεῖς ἐδῶ μὲ τὶς φωνές μας καὶ τὶς ἀνοησίες μας.

Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ τὴ φορὰ ἂς μὴ κάνουνε οἱ φημερίδες μας «ἀνάγνωσμα» τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων στὴ Μακεδονία. Περιγραφὲς καὶ τέτια, νὰ λείψουνε. Οὔτε πάλι βρισιὲς καὶ φοβέρες: Ἄτιμοι Βούλγαροι, σᾶς φάγαμε! Σκοτώνετε σεῖς, μὰ σᾶς σκοτώνουμε καὶ μεῖς τώρα!..

Τὰ τέτια μασκαραλήκια χαλνοῦνε τὴ δουλιά. Ὁ ἀγώνας νὰ κρατήσει ὅλη του τὴ σοβαρότητα, κ' ἡ δουλιὰ πρέπει νὰ γίνεται μυστικὰ καὶ μὲ φρόνηση.

Ἡ Φρόνηση—ἄχ, αὐτὴ τὴ φορὰ ἂς μὴ μᾶς ἐγκαταλείψει ἡ παντοδύναμη καὶ θαυματουργὴ Θεά!—μᾶς συμβουλεύει καὶ κάτι ἄλλο. Μᾶς φωνάζει πὼς γιὰ νὰ πεστομωθοῦνε μιὰ καὶ καλὴ οἱ Βούλγαροι, δὲν εἶναι ἀρκετὸ αὐτὸ ποῦ γίνεται σήμερα στὴ Μακεδονία. Πρέπει καὶ μεῖς ἀπὸ δῶ νὰ τοὺς πολεμήσουμε, ὄχι μὲ γκράδες καὶ μὲ γιαταγάνια, ἀλλὰ μὲ ἄλλου εἴδους ὅπλα, Βουλγαροχτόνα κι αὐτά.

Πρέπει, μ' ἄλλα λόγια, νὰλλάξουμε καὶ νὰρχινήσουμε νὰ πολιτευόμαστε π α τ ρ ι ω τ ι κ ὰ—πρᾶμα ποὺ δὲ θελήσαμε οὔτε νὰ τὸ σκεφτοῦμε ἀκόμα. Μὲ τὰ σημερινὰ χάλια μας, κ' εἴκοσι Βούλγαροι νὰ σκοτώνουνται τὴν ἡμέρα στὴ Μακεδονία, τίποτα δὲν κάνουμε. Οἱ Βούλγαροι θὰ μᾶς τρέμουνε στὴ Μακεδονία καὶ θὰ γελᾶνε μὲ τὴν ἐσωτερική μας καταντιά.

Συλλογιστεῖτε το καλά. Ὁ ἀγώνας κατὰ τοῦ Βουλγαρισμοῦ εἶναι μεγάλος, εἶναι ἀγώνας φυλετικός, κ' οἱ θεόστραβοι μοναχὰ τόνε περιορίζουνε στὴ Μακεδονία. Δὲ φτάνει νὰ θαυμάζουμε τάνδραγαθήματα τῶν ἀδερφῶν μας. Πρέπει νὰ τοὺς κάνουμε νὰ μᾶς θαυμάζουνε καὶ κεῖνοι. Γιατὶ σὰν ἐκεῖνοι τρέχουνε στὴ Μακεδονία νὰ σκοτώσουνε καὶ νὰ σκοτωθοῦνε, καὶ μεῖς ἐδῶ κυλιόμαστε σὰν τὰ γουρούνια στὸ βοῦρκο τῆς πολιτικῆς μ' ἕνα μονάχα πόθο νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ νὰρθεῖ ὁ Ντεληγιάννης ἢ ὁ Ζαΐμης στὰ πράματα γιὰ νὰ πάρουμε τὰ ρουσφετάκια μας, τοὺς δίνουμε κάθε δικαίωμα νὰ γυρίσουνε, καθὼς εἶναι ἀρματωμένοι, πίσω καὶ νὰ κρεμάσουνε πρῶτα πρῶτα ἐμᾶς, πρὶν ἀρχινήσουνε νὰ βάζουνε χέρι στοὺς Βουλγάρους.

Ἔτσι τήνε νοιώθουμε μεῖς τὴν πατριωτικὴ δ ρ ά σ η. Τώρα μοναχ' ἀ ν τ ί δ ρ α σ η βλέπουμε πὼς γίνεται ἀπ' τὸ Ἐλεύθερο Βασίλειο στὰ παληκαρήσια καὶ πατριωτικὰ ἔργα τῶν Μακεδόνων ἀδερφῶν μας.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΕΥΑΣ

Τοῦ Carles Van Lerberghe

Ὅταν ἔρχεται τὸ βράδι,
Κύκνοι ποῦ εἶναι ἀπὸ σκοτάδι,
Μαυροφτόρες ξωτικές,
Ἀπὸ μᾶς κι ἀπ' τὰ λουλούδια
Βγαίνουν κι ἀπ' τὸ κάθε τι
Εἶναι οἱ ἴσκιοι μας αὐτοί.

Προχωροῦνε· ἡ μέρα φεύγει,
Καὶ στὸ δεῖλι ἀργοπετᾶνε,
Καὶ γλυστρᾶνε,
Καὶ φωνάζονται, καὶ σμίγουν,
Καὶ ζητιοῦνται μὲ σιωπή,
Δίχως θόρυβο, μαζί
Ὅλοι, μὲ μικρὰ φτερὰ
Στὴν ἀπέραντη νυχτιά.

Μὰ στὴ θάλασσα ξυπνᾷ
Ἡ Ἀθγοῦλα· τὴ μακριὰ
Τότε πέρνει τὴ λαμπάδα
Καὶ σὰν ὄνειρο ἀνεβαίνει
Σιγά, δίχως γρηγοράδα,
Καὶ στὸ κῦμα ἀπάνω ὑψόνει
Τὰ ξανθιά της τὰ μαλλιά,
Καὶ τὴ γαλανὴ ματιά.

Τότε φεύγουν οἱ σκιὲς
Κουφά, χάνονται κι αὐτές,
Ὅμως ποῦ κ' ἐγὼ δὲν ξέρω,
Μήπως στἄνθια; μὴ στὴ γῆ;
Μὴ στὶς πέτρες; στὸ νερό;
Μήπως μέσα στὴν ψυχή;
Δὲν τὸ ξέρω, δὲν τὸ ξέρω.
Μὲ κλεισμένα τὰ φτερὰ
Ξεκουράζονται καὶ νά!

Τὸ πρωί!

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΟΜΗΡΟΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΣΤΟΝ ΠΑΡΙΣΙΑΝΙΚΟ "ΧΡΟΝΟ..

Στὸν «Temps» τῆς 1)13 τοῦ Δεκέβρη δημοσιεύτηκε τἀκόλουθο ἄρθρο τοῦ κ. Ψυχάρη, ποὺ τὸ μεταφράζουμε γιὰ νὰ τὸ διαβάσουνε κ' οἱ ἀναγνῶστες τοῦ «Νουμᾶ»

Μάρτυρες γινήκαμε τὶς προάλλες μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἐφημερίδα μιᾶς ζωηρῆς μονομαχίας μεταξὺ τοῦ Jean Moréas καὶ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ, τοῦ ἀθηναίου ποιητῆ. Ὁ δεύτερος ὑπερασπίστηκε τὰ δικαιώματα τῆς νέας δραματικῆς τέχνης, ἐκεῖ ποὺ ὁ Μορέας σὲ μιὰ ἐπιφυλλίδα του ἀξιοσημείωτη ἔριξε κάποιους του στοχασμοὺς γιὰ τὸ σύγχρονο ἑλληνικὸ θέατρο, γιὰ τοὺς δημοτικιστὲς καὶ γιὰ τοὺς καθαρολόγους, γιὰ τὴν ἑλληνικὴ ποὺ μιλιέται καὶ γιὰ κείνη ποὺ γράφεται. Λαμπρὴ εὐκαιρία, γιὰ νὰ μιλήσῃ κανεὶς γι' αὐτὸ ποὺ λέγεται ζήτημα γλωσσικὸ στὴν Ἑλλάδα. Ἡ «Ἰλιάδα» τοῦ Πάλλη εἶναι ἀχώριστη ἀπὸ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Οἱ εὐτυχισμένοι τοῦ Παρισιοῦ λογοτέχνες ποὺ στὰ δράματά τους καὶ στὰ βιβλία τους μεταχειρίζονται τὴ γαλλικὴ γλῶσσα δὲν ὑποψιάζονται βέβαια πῶς στὴν Ἑλλάδα σήμερα βιβλία καὶ δράματα παρουσιάζουν κάτι τι ὅλως διόλου ξεχωριστό, ἴσα ἴσα γιατὶ ἡ ἑλληνικὴ δὲν ἔγινε ἀκόμα ἐπίσημη καὶ καθιερωμένη φιλολογικὴ γλῶσσα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά, ὅσοι γράφουν τὴ νέα γλῶσσα, καθὼς ὁ Πάλλης, τὴ γλῶσσα ποὺ μὲ μιὰ γενναία προσπάθεια ξεχωρίστηκε ἀπὸ τὴ μεσαιωνικὴ ἑλληνική, εἶναι βέβαιοι πῶς θὰ ζήσουν πιὸ πολὺ παρ' ὅσο θὰ ζήσουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μας λογοτέχνες ποὺ εἶναι τῆς μόδας. Γιατὶ λεπτύνουν κὲ τοὺς στίχους τους καὶ μὲ τὰ πεζά τους, γιατὶ μορφώνουν καὶ λυγίζουν τὸ ὄργανο ποὺ χρειάζεται σ' ἕνα ὁλόκληρο λαὸ γιὰ νὰ πῇ τὴ σκέψη του καὶ τὴν ψυχή του. Ἡ Ἑλλάδα βέβαια εἶναι μικρὸς τόπος. Μὰ εἶναι ἡ Ἑλλάδα, καὶ γι' αὐτὸ ἀθάνατη. Καὶ πολὺ σημαίνει νὰ γνωρίζουμε τί μπορεῖ νὰ συνεισφέρῃ μὲ τὴ φιλολογία του καὶ τί μπορεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὶς ἄλλες φιλολογίες ποὺ ἤρθανε μὲ τὴν ἀράδα του ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο καιρὸ ὡς τὰ σήμερα, ὁ λαὸς αὐτὸς ὁ παράξενα προικισμένος, ὁ ζωηρός, ὁ φανταστικός, ὁ ποιητικός, ὁ ἔξυπνος, κι ὁ νέος.

Δὲν πρόβαλε κανένα·
Χρυσὸ τῆς μέρας βλέφαρο,
Ἀπὸ τὴ Δίρκη ἐφάνης,
Κ' ἦρθες νὰ ξετρελλάνῃς
Ἀργίτικο στρατό.
Αὐτὸν ποῦ μᾶς τὸν ἔφερε
Σὰν ὄρνιο ὁ Πολυνείκης,
Μὲ τὰ φτερὰ ποῦ ἀπλώνουνταν
Καὶ τὴ φωνὴ τῆς νίκης·
Κ' εἶχαν ἀσπίδες ποῦ ἄστραφταν
Κι' ὅπλα πολλὰ καὶ κράνη.
Φεύγουν, καὶ ποιὸς τοὺς φτάνει
Μέσα στὸν κορνιαχτό!

Ἡμιχόριον Β'

Αὐτοὶ ποῦ ἦρθαν καὶ στάθηκαν,
Θωρεῖς τὰ παλληκάρια,
Τριγύρω στὴν ἑφτάπυλη
Μὲ φονικὰ κοντάρια,
Φεύγουνε πρὶν προφτάσουνε,
Γιομάτοι περηφάνεια,
Στῶν πύργων τὰ στεφάνια
Ν' ἀνάψουνε φωτιά.

Ἡμιχόριον Α'

Γιατὶ κι' ὁ Δίας τὴ μάχεται
Μιὰ γλῶσσα φαντασμένη,
Κι' ὅταν τοὺς εἶδε νἄρχουνται
Σὰ θάλασσα ἀφρισμένη,
Μὲ κεραυνὸν ἐγκρέμισεν
Ἐκεῖνον ποῦ ἑτοιμάζει
Τὴ νίκη νὰ φωνάζῃ
Ἀπὸ τὰ τείχη αὐτά.

Ἡμιχόριον Β'

Κεραυνωμένος ἔπεσε,
Πάνω στὴ γῆ βροντάει
Ὁ λυσσασμένος ποῦ ἀναβε
Φωτιά, γιὰ νὰ μᾶς φάῃ.
Κι' ὁ δυνατός μας σύμμαχος,
Ὁ Ἄρης ὁ τιμημένος,
Στὴ μάχη ἀπολυμένος,
Χτυπάει δεξιά, ζερβά.

Ἡμιχόριον Α'

Κ' οἱ ἑφτὰ ἀρχηγοὶ παραίτησαν,
Αἱματωμένο φόρο,
Τὰ ὁλόχαλκά τους ἅρματα
Στὸ Δία τὸν Τροπαιοφόρο.
Μὰ τὰ δυὸ ἀδέρφια πέσανε
Ἀλληλοσκοτωμένα,
Στὸ χάρο ἀδερφωμένα
Καθὼς καὶ στὴ γενιά.

Ἡμιχόριον Β'

Μὰ ἡ Νίκη ἡ μεγαλώνυμη
Ἀφοῦ ἦρθε νὰ φιλήσῃ
Τὴ Θῆβα τὴν πολυάμαξη,
Καθεὶς ἂς λησμονήσῃ
Τὸν περασμένο πόλεμο,
Καὶ στοὺς νικοὺς ἂς μποῦμε,
Ἐκεῖ γιὰ νὰ τραβοῦμε
Ὁλόνυχτο χορό!

Κορυφαῖος

Μὰ τώρα βλέπω κ' ἔρχεται
Ὁ γυιός του Μενοικέα,
Ὁποῦ οἱ θεοὶ μᾶς ἔστειλαν
Καινούριο βασιλέα.
Κι' ἀφοῦ τοὺς γέρους κάλεσε
Συνέλευση νὰ κάνῃ,
Θὰ πῇ πῶς κάτι βάνει
Στὸ νοῦ του σοβαρό.

ΣΚΗΝΗ Γ'

Κρέων, Χορός, Ὁπλοφόροι.

Κρέων

Ὦ γέροντες, πάλι οἱ θεοὶ μᾶς χάρισαν γαλήνη,

Ἐδῶ εἶναι τὸ ζήτημα. Ἡ Ἑλλάδα μολαταῦτα, ἡ νέα Ἑλλάδα δὲν ἔφτασε ὡς τὴν ὥρα στὸ ἄνθισμα τῆς ψυχῆς της· δὲν παραδέχτηκε ἀκόμα, στὰ βιβλία ποῦ γράφει, τὴν ἴδια γλῶσσα ποῦ μιλεῖ. Μὰ πῶς εἶναι δυνατὸ ἕνα τέτοιο πρᾶμα τόσο ἐξαιρετικὸ καὶ τόσο σπάνιο; Τὸ πρᾶμα τοῦτο δὲν εἶναι τόσο σπάνιο οὔτε τόσο ἐξαιρετικὸ ὅσο φαίνεται ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς. Εἶναι ἡ ἱστορία ὅλων τῶν νέων φιλολογιῶν· ὅλες πρωτοῦ νὰ μᾶς δείξουνε πῶς ζοῦνε, ἀρχίσανε μὲ τὴ λατρεία τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν. Ὁ γλωσσικὸς πόλεμος ποῦ γίνεται σήμερα στὴν Ἑλλάδα εἶναι ὁ ἴδιος κι ἀπαράλλαχτος μὲ κεῖνον τῆς Ἰταλίας τὴν ἐποχὴ ποῦ λογαριάζονταν γιὰ κρῖμα τὸ μεταχειρίσμα γλώσσας ἄλλης ἀπὸ τὴ Λατινική· ὁ ἴδιος κι ἀπαράλλαχτος μὲ κεῖνον τῆς Γαλλίας, στὸν καιρὸ τοῦ Rabelais. Θυμᾶστε τὰ λόγια τοῦ λεμουζίνου μαθητῆ ποῦ «déambulait pas les compites de l' urbe;» Μὰ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ λατινοθρεμμένου μαθητῆ δὲ μᾶς δίνουν παρὰ μιὰν ἀδύνατη καὶ μακρισμένη ἰδέα τῆς γλώσσας ποῦ λένε σήμερα στὴν Ἑλλάδα *καθαρεύουσα*. Ὁ μαθητὴς τοῦ Rabelais, μὲ ὅλα του τὰ λατινικά, καταδέχονταν ἀκόμα κάπως νὰ προσέχη στὸ τυπικὸ τὰ λόγια του· δὲν τὰ φόρτωνε μὲ κατάληξες λατινικές· δὲν ἔλεγε «deambulo per compita urbis» κι ὅταν εἶχε νὰ μεταχειριστῆ κοινότατη λέξη σὰν τὸ boudin, δὲν τὴν ἔκανε budinum, πρᾶμα ποῦ τὸ διαβάζουμ' ἐν τοσούτῳ σ' ἕνα παλιὸ ἰταλικὸ χρονικό. Βάλτε στὰ νέα ἑλληνικὰ τὸ budinum κι ὁλόκληρη τὴ φράση τοῦ μαθητῆ ποῦ παραπάνω σημείωσα· κ' ἔχετε τὴν κατάσταση, τὸ νοῦ καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς καθαρευούσας.

Οἱ δημοτικιστές, ἢ καλήτερα, οἱ ὀπαδοὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς θέλουνε νὰ γράφουν: «je me promène par les rues de la ville» (Περπατῶ στοὺς δρόμους τῆς πόλης). Τέτοια εἶναι ἡ φιλονεικία. Καὶ πρέπει πρὸ πάντων νὰ στοχαζόμαστε πῶς τὸ μεταχείρισμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας δυναμωμένης, ὑποταγμένης καὶ σχηματισμένης σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχαία γλῶσσα συνειθίζονταν ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, ἀπὸ καιρό, ἀπὸ ὅλους ὅσοι κρατούσανε πένα. Καὶ λοιπόν, φτάνει νὰ τολμήσετε νὰ μεταχειριστῆτε τὴ λέξη «ville» (πόλη) κατὰ τὴ νέα γλῶσσα, καὶ περνᾶτε γιὰ *ὑπερβολικός*. Καὶ βέβαια, τίποτε δὲν εἶναι ὑπερβολικώτερο ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Κι αὐτὲς εἶναι οἱ *ὑπερβολὲς* ποῦ κατηγοροῦνε τοὺς δημοτικιστές. Αὐτὰ τὸ σύνολο τοῦ ἔθνους δὲν τὰ βρίσκει διόλου ὑπερβολικά· καὶ γνώρισα ἁπλοὺς ἀνθρώπους ποῦ κλαίγανε στὸ διάβασμα μιᾶς σελίδας ἀπὸ τὶς *ὑπερβολικὲς τάχα* καὶ κλαίγανε, μόνο γιατὶ τὴν καταλάβαιναν τὴ σελίδα ἐκείνη ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

Μὰ στὸ δούλεμα τοῦτο μιᾶς γλώσσας φιλολογικῆς ποῦ πλάθεται ἢ, καλήτερα, στὴν καθιέρωση τούτη τῆς ἐθνικῆς γλώσσας, ὑπάρχουνε κι ἄλλες πολλὲς δυσκολίες. Τῆς καθαρεύουσας δὲν τῆς ἔφτασε σύμφωνα μὲ τὸ παράδειγμα τοῦ περίφημου Κοραῆ, νὰ ξαναβάνη στὸν τύπο τῶν ἀρχαίων τὰ νέα ἑλληνικά· ἄδραξε κ' ἔχυσε ἀνάκατα τὴν ἀρχαία γραμματικὴ στὴ νέα γλῶσσα, γιὰ νὰ πῆ ὅλους τοὺς ἐπίσημους καὶ γενικοὺς ὅρους ποῦ τῆς χρειάζονταν.

Φανταστῆτε καθαρολόγους Ἰταλοὺς ποῦ ἀποφασίζουνε νὰ δανειστοῦν ἀπὸ τὰ λατινικὰ τὸν τεχνικὸ ὅρο opus reticulatum. Τί θὰ γίνη αὐτὸ τὸ reticulatum στὸ στόμα τοῦ λαοῦ, ποῦ δὲν ξέρει ἄλλη κατάληξη τοῦ ἐπιθέτου του παρὰ τὸ O; Τὸ ξέρουμε ἀπὸ τὰ μαγκόπαιδα τῆς Ρώμης ποῦ δείχνουνε, φωνάζοντας, στοὺς ξένους, τὸ opus reticulatO. Τὸ μαγκόπαιδο, δηλ. ὁ ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, ὅμοια θὰ πῆ τὸ gubernamento, ἀνίσως σοφίζονταν νὰ τοῦ ἐπιβάλλουν τὸ gubernamentum. Ἂς δεχτοῦμε τώρα πῶς τὸ reticulato καὶ τὸ gubernamento εἶναι λέξες ἑλληνικές. Τὶς γράφετε. Κι ἀμέσως σᾶς κατηγοροῦν πῶς ἔχετε δική σας γλῶσσα, γιατὶ ἀφήσατε τὴ συμφωνημένη γλῶσσα, καὶ γιατὶ ταιριάσατε τὴ γλῶσσα σας μὲ τὴν τρέχουσα γλῶσσα. Μὰ τάχα εἶναι ἀνάγκη νὰ δείξουμε πῶς κανεὶς ἀπὸ τοὺς τωρινοὺς λογοτέχνες, μήτε ὁ Πάλλης μήτε κανεὶς ἄλλος, δὲν ἔχουνε δική τους γλῶσσα; Τὴ νέα γλῶσσα δὲν τὴ σκάρωσε τοῦτος ἢ ἐκεῖνος· μήτε ποῦ μποροῦσε αὐτὸ νὰ γίνη. Τὰ στοιχεῖα της τὸ ἔθνος τἄδωκε. Καὶ οἱ νέοι λογοτέχνες, σύμφωνα μὲ τὴν κλίση τους καὶ τὴν ἱκανότητά τους, πλησιάζουνε στὴν ἐθνικὴ γλῶσσα, πιὸ λίγο, ἢ πιὸ πολύ. Κ' ἐδῶ εἶναι ὅλη ἡ διαφορά. Μὰ ἡ γλῶσσα εἶναι μία. Τὸ νὰ τὴ γράφης ἁρμονικὰ μὲ τοὺς κανόνες της εἶναι μιὰ δουλειά, κατὰ βάθος, τόσο ἁπλῆ ὅσο τὸ νὰ γράφης τὰ γαλλικά, χωρὶς ν' ἀνακατώνης λατινικά. Καὶ δὲν ξέρω νὰ γράφουν ἀλλοιώτικα στὴ Γαλλία.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι—δὲν μπορῶ νὰ διαλέξω ἐδῶ ὡρισμένα παραδείγματα γιὰ νὰ τἀποδείξω, μάλιστ' ἀπὸ τὸν Πάλλη ὅπου τὰ παραδείγματα περισσεύουν —πῶς καμιὰ φορὰ ἀναγκάζεται κανεὶς νὰ βιάση ἀλαφρὰ μερικὲς λέξες γιὰ νὰ τὶς ταιριάξη στὴν κοινὴ γλῶσσα. Οἱ μεγαλήτεροι σοφοὶ τῆς Ἰταλίας λένε σήμερα governamento κι ἀκόμα καὶ reticulato. Στὴν Ἑλλάδα τέτοιο κάμωμα φαίνεται κάπως βιασμένο ἀκόμα κάποτε.

Κ' οἱ ἴδιοι οἱ καθαρολόγοι μιλᾶνε σὰν ὅλος ὁ κόσμος. Στὶς κουβέντες τους βρίσκονται βέβαια μερικὰ opus, κάποια reticulatum, λίγα gubernamentum. Ἀλλὰ τὸ κύριο ἐμπόδιο βρίσκεται στὴ συνήθεια ποῦ πῆραν ἀπ' τὴ γλῶσσα ποῦ γράφεται· συνήθεια τόσο δυνατή, ποῦ οἱ κοινοὶ τύποι τοὺς φαίνονται τολμηροί,—πολλὲς φορὲς ὁ ἴδιος ἐγὼ ἔκαμα τὸ πείραμα κ' ἴδωκα τὸ παράδειγμα—καὶ δὲν ὑποψιάζονται πόσο τοὺς μεταχειρίζονται καὶ οἱ ἴδιοι οἱ καθαρολόγοι. Ὅλα ὅμως πρέπει νὰ παραμερίσουν μπροστὰ σὲ ὅ,τι γενικὰ συμφέρει· γιατὶ τὸ μέγα ζήτημα, τὸ μόνο, γιὰ ἕνα ἔθνος ποῦ ἀξίζει νὰ λέγετ' ἔθνος, εἶναι νἄχη μιὰ γλῶσσα ποῦ νὰ μπορῆ ὅλος ὁ κόσμος ἴσα μὲ τὸν ταπεινότατο πολίτη, νὰ τὴ μαθαίνη, νὰ τὴ γράφη, καὶ νὰ τὴ μιλῆ. Μονάχη ἡ νέα γλῶσσα ἱκανοποιεῖ τὸν ὅρο τοῦτο. Εἶναι μαζὶ εὔκολη, κι ἀξιοθάμαστα ποιητικὴ καὶ πλούσια, καὶ δροσερὴ σὰν τὴν αὐγή. Τὸ γνώρισμα τὸ πιὸ ἐνθουσιαστικό, τὸ πιὸ περίεργο γιὰ τὸ λογογράφο, γιὰ τὸν ποιητή, γιὰ τὸν ἐπιστήμονα, τοῦ ξαναν θισμοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, εἶναι ἡ δύναμή της νὰ πλάθη νέες λέξες, μὲ μιὰ ποικιλία συνθετικὴ ἀλογάριαστη, βγαλμένες ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη πηγὴ τῆς γλώσσας αὐτῆς. Τὸ ζήτημα τότε δείχνεται μὲ τὴ γενική του ὄψη· σήμερα στὴν Ἑλλάδα ὁ συγγραφέας πρέπει νὰ εἶναι μαζὶ γλωσσολόγος καὶ ποιητής.

Χωρὶς τὴ φιλολογία, ἀδύνατο νὰ γνωρίζουμε τοὺς γλωσσοπλαστικοὺς αὐτοὺς νόμους. Χωρὶς τὸ αἴσθημα, ἀδύνατο νὰ καταλάβουμε τὴν ἀνάγκη τους καὶ τὸν τρόπο τῆς ἐφαρμογῆς τους. Ὁ Πάλλης μέσα στὴν «Ἰλιάδα» του ἐξέχει στοὺς σχηματισμοὺς αὐτούς, στὰ σύνθετα ἐκεῖνα ποῦ πολλὲς φορὲς βαραίνουν ἴσα μὲ τὰ σύνθετα τοῦ ὁμηρικοῦ πρωτότυπου. Βλέπει κανεὶς μέσα στὴ γλωσσοπλαστικὴ αὐτὴ δουλειὰ ποῦ μᾶς φέρνουνε οἱ νέοι λογοτέχνες μιὰ προσπάθεια τόσο ἔντονη, μιὰ ἐνέργεια τόσο γιομάτη ἀπὸ νοῦ κι ἀπὸ καρδιά, ποῦ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πῆ: Μέσα στὴ φιλολογία αὐτὴ ὑπάρχουν πιὸ πολλὰ κι ἀπ' ὅσα δύνανται νὰ φανταστοῦν οἱ φιλόλογοι.

Πολλὲς φορὲς μόνο τὸ αὐτόματο, μόνο τὸ εὐτυχισμένο μεταχείρισμα τῆς πιὸ κοινῆς λέξης φτάνει σὲ ἀπάντεχο ἀποτέλεσμα. Φανερώτατο πῶς ἡ λέξη δὲν ἔχει τίποτε εὐγενικό, τίποτε ποιητικό, καὶ στὴν Ἑλλάδα, καὶ παντοῦ ἀλλοῦ. Οἱ καθαρολόγοι

Ἀφοῦ μᾶς ἐταράξανε μὲ μαύρη τρικυμία.
Ἐκάλεσα κ' ἐγὼ λοιπὸν ἐσᾶς μονάχα ἀπ' ὅλους,
Πρῶτο γιατ' ἤξερα πῶς σεῖς, σὲ χρόνια περασμένα,
Πάντοτε σεβαστήκατε τὸ θρόνο τοῦ Λαΐου·
Κ' ἔπειτα, ποῦ ὁ Οἰδίποδας καλὰ μᾶς κυβερνοῦσε,
Πιστοὶ φανήκατε σ' αὐτὸν κ' ὑστερινά, ποῦ ἐχάθη,
Τὴν ἴδια πίστη ἐδείξατε τριγύρω στὰ παιδιά του.
Ἀφοῦ λοιπὸν ἐκεῖνοι οἱ δυὸ χαθῆκαν σὲ μιὰ μέρα
Κι' ἀλληλοσκοτωθήκανε μὲ τὸ δικό τους χέρι,
Ἐγὼ κρατῶ τὴ δύναμη, τὸ μεγαλεῖο τοῦ θρόνου,
Σὰν κληρονόμος συγγενὴς μὲ τοὺς ἀποθαμένους.
Ἀλλ' εἶναι ἀδύνατο κανεὶς τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου
Γιὰ νὰ γνωρίση τὴν ψυχή, τὸ φρόνημα, τὴ γνώμη,
Προτοῦ νὰ δῆ στὰ χέρια του τὴν ἐξουσία, τοὺς [νόμους.
Μένα λοιπὸν μοῦ φαίνεται πῶς ὅποιος κυβερνῶντας
Μιὰν πολιτεία ὁλάκερη, δὲν ξέρει νὰ διαλέξη
Τὴν πιὸ σωστὴ ἀπόφαση καὶ νὰ τὴ διαλαλήση,
Παρὲ βαστᾶ τὴ γλῶσσα του σὰν ἀπὸ κάποιο φόβο,
Μοῦ φαίνεται κακώτατος καὶ πάντοτε καὶ τώρα·
Κι' ὅποιος τὸ φίλο του ἀγαπᾶ κάλλια ἀπὸ τὴν πα- [τρίδα,
Ἐκεῖνον τὸν περιφρονῶ· ἐγὼ ὅμως, μὰ τὸ Δία
Ποῦ ὅλα τὰ βλέπει πάντοτε, ποτὲ δὲ θὰ σιωπήσω,
Ὅταν θωρῶ νὰ προχωρῆ, ἀντὶς ἡ σωτηρία.
Ἡ συφορὰ τῶν πολιτῶν· οὔτε ποτὲ θὰ κάμω
Ἕναν ἐχτρὸ τοῦ τόπου μου, φίλο γιὰ τὸν ἑαυτό μου·
Γιατὶ ἡ πατρίδα καθενός, μόνον αὐτή, μᾶς σώζει,
Κι' ἂν ἀρμενίζη αὐτὴ καλά, θὰ κάνωμε καὶ φίλους.
Μὲ τέτοιους νόμους τὸ λοιπὸν στερεώνω τὴν πατρίδα
Καὶ τώρα σύφωνα μ' αὐτά, στῆς Θήβας τοὺς πολῖτες,
Διαλαλητάδες ἔβγαλα γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ Οἰδίπου.
Τὸν ἕναν, τὸν Ἐτεοκλῆ, τὸν πρῶτο στὸ κοντάρι,
Ποῦ πολεμῶντας χάθηκε γι' αὐτὴν τὴν πολιτεία,
Σὲ τάφο νὰ σκεπάσουνε κι' ὅλα νὰ τοῦ προσφέρουν
Ὅσα θυσιάζουν στοὺς νεκρούς, τοὺς πιὸ καλύτερούς [μας.
Ὅμως τὸν ἄλλον ἀδερφό, αὐτὸν τὸν Πολυνείκη,
Ποῦ ἀπὸ τὰ ξένα γύρισε καὶ θέλησε νὰ κάψη
Αὐτὴν τὴ γῆ τὴν πατρικὴ καὶ τοὺς θεοὺς τοῦ τόπου,
Καὶ θέλησε καὶ νὰ γευτῆ τ' ἀδερφικὸ τὸ αἷμα,
Κι' αὐτοὺς ἐδῶ γιὰ σκλάβους του μαζί του νὰ τοὺς [σύρη,
Νὰ μὴν τὸν θάψη αὐτὸν κανεὶς καὶ μήτε νὰ τὸν [κλάψη,
Ἀλλὰ νὰ μείνη ἄθαφτος, κουφάρι σιχαμένο,
Γιὰ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ σκυλιὰ χαρὰ ποῦ θὰ τὸν φάνε
Αὐτὴ ἔχω τὴν ἀπόφαση. Κι' ὅσο θὰ βασιλεύω,
Ποτὲ οἱ κακοὶ ἀπ' τοὺς καλοὺς δὲ θὰ προτιμηθοῦνε.
Ὅμως ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπᾶ στ' ἀλήθεια αὐτὴ τὴν [πόλη,
Τὸ ἴδιο νεκρὸς καὶ ζωντανὸς θὰ τιμηθῆ ἀπὸ μένα.

Κορυφαῖος

Αὐτά, λές, ἀποφάσισες, ὦ γυιὲ τοῦ Μενοικέα,
Γιὰ κάθε φίλο, κάθε ἐχτρὸν αὐτῆς τῆς πολιτείας.
Καὶ μὲς στὰ χέρια σου κρατᾶς ἐσὺ τὸν κάθε νόμο,
Καὶ γιὰ τοὺς πεθαμένους μας, ὡς καὶ γιὰ μᾶς ποῦ [ζοῦμε.

Κρέων

Μὰ πρέπει ἐσεῖς νὰ στέκεστε φρουροὶ τῶν ὅσων εἶπα.

Κορυφαῖος

Κανένας πιὸ νεώτερος αὐτὸ νὰ τὸ βαστάξη.

Κρέων

Ἀλλ' ἔχω βάλει φύλακες κοντὰ στὸν πεθαμένο.

Κορυφαῖος

Τότε τί ἄλλο τὸ λοιπὸν ἀκόμα θὰ προστάξης;

Κρέων

Μὴ συμπαθήσετε ποτὲ σ' ὅποιον δὲ θὰ μ' ἀκούση.

Κορυφαῖος

Τόσο τρελλὸς ποιὸς βρέθηκε νὰ θέλη νὰ πεθάνη;

τὸ βλέπουν καὶ τὴν ἀποφεύγουν τὴ λέξη. Τί μπορεῖ κανεὶς νὰ κάμῃ μὲ μιὰ λέξη τόσο ταπεινή; Ὁ Πάλλης περιμαζεύει τὴν καταφρονεμένη λέξη. Ἔπειτα τοῦ χτυπάει στὸ νοῦ μιὰ δυνατὴ ὁμηρικὴ φράση. Θέλει νὰ τὴν ἀποδώσῃ. Τοῦ ἔρχεται ἡ λέξη, καὶ τὴ γράφει...Δὲ γνωρίζω τίποτε ποῦ νὰ κάνῃ βαθύτερη ἐντύπωση.Δὲν μπορῶ ἐδῶ πλατιὰ νὰ μιλήσω γιὰ τῆς μετάφρασής αὐτῆς τὴν ἀξία, ποῦ εἶναι τόσο ζωντανή, τόσο καταπεστική, τόσο ζωογονεῖ. Μήτε πού μπορῶ νὰ σημειώσω ἐδῶ καὶ μερικὰ ψεγάδια της. Μοῦ φτάνει νὰ πῶ πῶς μέσα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο, τὸ λαμπρὰ τυπωμένο, ὁ ἀρχαῖος Ὅμηρος ἐμψυχώνεται ἀπὸ μιὰ πνοὴ καινούρια ζεστή. Καὶ εἶναι σὰ νὰ διηγᾶται στοὺς ναυτικοὺς καὶ στὰ παλληκάρια μιὰ ἱστορία τοῦ καιροῦ μας. Μὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει κι ἄλλη σημασία. Κ' ἔτσι ἡ «Ἰλιάδα» τοῦ Πάλλη ἔκαμε πολλοὺς πολέμιους τοῦ συγγραφέα της, κι ἀκόμα καὶ μερικοὺς Ζωΐλους. Ἡ ἀφορμὴ εὐκολονόητη. Το βιβλίο αὐτὸ—καὶ τοῦτο θέλησα νὰ ἐξηγήσω—εἶτανε προπάντων ἕνα ἔργο.Μὴ προσέχουμε πολὺ σὲ τούτη ἢ σὲ κείνη τὴ λεπτομέρεια. Τὸ ἔργο αὐτό, ἀπ' ὅπου κι ἂν τὸ πάρῃς, κάνει τιμὴ στὴ νέα Ἑλλάδα. Δὲν εἶναι ὡραῖο νὰ μπορῇ νὰ λέῃ σήμερα ἕνας λαὸς πῶς ξαναβλέπει τὴν «Ἰλιάδα» του στὴ δική του γλῶσσα; Καὶ τοῦτο ἕνας μοναχὰ λαὸς δύνεται νὰ τὸ πῇ, ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Ὅμως ὅλος αὐτὸς ὁ πλαστικὸς πλοῦτος, ὅλο αὐτὸ τὸ ξαναστύλωμα μιᾶς περιφρονεμένης γλώσσας δὲν κάνουν τόσους τίτλους εὐγένειας, ποῦ μπορεῖ νὰ τοὺς πάρῃ ὁ κάθε Ἕλληνας γιὰ δικό του λογαριασμό; Κι αὐτὸ εἶναι κάτι τι, ποῦ φαίνεται· νὰ μπορῇς νὰ παινεύεσαι, ὕστερ' ἀπὸ τόσες συμφορὲς κι ἀπὸ τόσους αἰῶνες, πῶς ἀκόμα κατέχεις μιὰ γλῶσσα,τόσο παλιὰ κι ἀκόμα τόσο δροσάτη, ἀρκετὴ γιὰ νὰ παραστήσῃ λογοτεχνικὰ τὸ κάθε τι. Γιατὶ ἡ γλῶσσα αὐτὴ ὑπάρχει. Δὲν εἶναι αὐτοῦ κανένας γόρδιος δεσμός. Δὲν χρειαζεται αὐτοῦ κανένας Ἀλέξαντρος. Ἄλλοτε τὴ θεωροῦσαν ἀνίκανη τὴ νέα γλῶσσα γιὰ νὰ τὰ πῇ ὅλα. Μὰ τέτοια ἰδέα πρέπει νὰ λείψῃ, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ὅλα κανεὶς μπόρεσε νὰ τὰ πῇ μὲ κείνη. Λέγανε πῶς κανένα βιβλίο δὲ μπορεῖ νὰ γραφτῇ στὴ γλῶσσα τούτη. Καὶ βιβλία ἕνα σωρὸ γίνονται τώρα, κάθε μέρα. Ὁ Πάλλης ποῦ, βέβαια, ἔχει τὸ μεταφραστικὸ δαιμόνιο, σὰν τὸν Ἀμυόττο, σὰν τὸ Λούθηρο, καὶ σὰν τὸν Καλβίνο, μετάφρασε τὸν «Ἄδολο Λογισμὸ» τοῦ Κάντιου μαζὶ μὲ τὸ Μαρκέτη, συγγραφέα ἑνὸς βιβλίου «Πολιτικῆς Οἰκονομίας», μετφραμένου ἀπὸ τὴν ἀγγλική. Τὰ ἔργα τῆς φαντασίας δείχνονται πιὸ πλούσια ἀκόμα. Ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, ποῦ τὸν ἀνάφερα στὴν ἀρχή, εἶναι μαζὶ ποιητὴς καὶ πεζογράφος πρώτης γραμμῆς, ἀφοῦ ἔχει στὸ ἐνεργητικό του ἕνα μικρὸ ἀριστεύργημα σὲ πεζὸ λόγο, τὸ «Θάνατο τοῦ Παλληκαριοῦ».

Μὰ τότε γιατὶ δὲν τὴν παραδέχονται τελειωτικὰ, ἐπίσημα, τὴν ἐθνικὴ αὐτὴ γλῶσσα καὶ γιατὶ δὲν τρέφουνε μὲ κείνη τὰ παιδιὰ ποῦ θὰ μεγάλωνεν ἔτσι ἡ ψυχή τους ἀπὸ τὸ σκολειὸ σύμφωνα μὲ τὸ χαραχτῆρα τῆς φυλῆς; Ἡ ἄργητα καὶ ἡ ἀντίσταση τούτη κρατεῖ ἀπὸ δυὸ ἀφορμές. Ὁ Iean Moréas ἀξιώθηκε νὰ μᾶς ξεσκεπάσῃ φανερὰ τὴ μιά. Μᾶς ἔλεγε στὴν ἐπιφυλλίδα του πῶς ἡ νέα γλῶσσα εἶτανε «μολυσμένη ἀπὸ ὅλα τὰ κακὰ τῆς σκλαβιᾶς». Μάλιστα. Τὸ λόγο αὐτὸ θὰ τὸν ἀκούσετε, συχνὰ πυκνὰ, καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ὁ Moréas μιλεῖ καθὼς μιλοῦνε πολλοὶ Ἕλληνες. Εὔκολα βλέπει κανεὶς τὴν ἀφορμὴ αὐτοῦ τοῦ ἀθώου συλλογισμοῦ ποῦ τόσο ἁπλοποιεῖ τὰ πράγματα. Στὴ νέα ἑλληνικὴ βρίσκονται μερικὲς λέξες τούρκικες, ἀφωμοιωμένες πάντα μὲ τὴ νέα ἑλληνική, ἀφοῦ πῆραν τοὺς δικούς της τύπους. Ἔτσι παντοῦ τὸ συνηθίζουνε νὰ πολιτογραφοῦνε τὶς νέες λέξες, καὶ πολλοὶ Παρισιάνοι μεταχειρίζονται τὴ λέξη boulevard, χωρὶς νὰ ὑποψιάζουνται πῶς εἶναι ἡ καταγωγή της γερμανική. Τὰ δανείσματα αὐτὰ βασίζονται πάντα ἀπάνου σὲ διεθνῆ «δοῦναι καὶ λαβεῖν», δηλαδὴ ἀπάνου στὴν ἀνάγκη τῆς ζωῆς. Οἱ Ἕλληνες συλλογίζονται ἀλλοιώτικα, μὲ κίντυνο νὰ ἐξευτελίσουν τὴν ἴδια τους γλῶσσα καὶ νὰ ἐξευτελιστοῦν κι αὐτοὶ μαζί της. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ οἱ δανεισμένες λέξες εἶναι τούρκικες, πιστεύουνε πῶς τὸ χρωστᾶνε αὐτὸ στὴ σκλαβιά. Μὰ νὰ ποῦ καὶ ἡ τουρκικὴ γλῶσσα δανείστηκε ἀπὸ τὴ νέα ἑλληνικὴ τόσες λέξες ὅσες κ' ἡ δεύτερη πῆρε ἀπὸ τὴν πρώτη, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ λέξη *ἐφφέντης*. Ἡ σκλαβιὰ λοιπὸν δὲν ἔχει τίποτε νὰ κάμῃ στὴν ὑπόθεση αὐτή. Ξέρω καλὰ πῶς φορτώνουνε γιὰ λογαριασμὸ τῆς σκλαβιᾶς καὶ ἄλλες μεταβολὲς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἀνάμεσα στοὺς αἰῶνες. Καὶ στὰλήθεια, ἡ γλῶσσα σημαντικὰ ἄλλαξε ἀπὸ τὸν Ὅμηρο στὸν Πλάτωνα, ἀπὸ τὸν Πλάτωνα στὴ Νέα Διαθήκη, ἀπὸ τὴ Νέα Διαθήκη ὡς τὰ σήμερα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνουμε στὰλλάγματα τοῦτα· μέσα σ' αὐτὰ ἡ ἐπιστήμη ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἀναγνώρισε *ξετυλίγματα* τῆς γλώσσας, δηλαδὴ κάποιο φαινόμενο κανονικό, κοινὸ σὲ ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ κόσμου.

Ἡ δεύτερη αἰτία τῆς ἀντίστασης στὴ νόμιμη καθιέρωση τῆς ἀληθινὰ νέας γλώσσας, τῆς γλώσσας ποῦ πηγάζει ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχαία, ὄχι μέσ' ἀπὸ τὰ βιβλία, μὰ ἀπὸ μιὰ ἀδιάκοπη προφορικὴ παράδοση, εἶναι αἰτία ἱστορική. Ἂς ἀκούσουμε τί λέει ὁ Bartoli, συγγραφέας μιᾶς θαμαστῆς «Ἱστορίας τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας.» «Γιατὶ λοιπόν, ρωτάει, ὁ ἀγώνας μεταξὺ τῆς λατινικῆς καὶ τῆς ρωμανικῆς κράτησε σ' ἐμᾶς τόσους αἰῶνες, ἀντίθετ' ἀπ' ὅ,τι ἔγινε στὴ Γαλλία; Τί λοιπὸν ὑπῆρχε στὴν Ἰταλία,τί ξεχωριστοὶ ὅροι κρατοῦσαν ἐκεῖ γιὰ νὰργήσῃ τόσο τὸ ξέδίπλωμα τῆς ρωμανικῆς γλώσσας; στὸ γραφτὸ λόγο, καὶ γιατὶ χρειάστηκαν τόσες προσπάθειες γιὰ νάβγῃ ἀπὸ τὴ λατινικὴ φύτρα της; Ἡ ἀπόκρισή μας εἶναι αὐτή, μὲ λίγα λόγια: Ὑπῆρχε τὸ σπουδαιότατο αὐτὸ γεγονός, πῶς ἡ λατινικὴ γλῶσσα στὴν Ἰταλία πιστεύονταν πῶς εἶταν ἐκεῖ σὰ μέσα στὸ ἴδιο της τὸ σπίτι, πῶς τὰ λατινικὰ εἶτανε γιὰ τοὺς Ἰταλοὺς ἐθνικὴ γλῶσσα, καὶ, ἑπομένως, ταιριασμένη ὄχι μόνο μὲ τὶς συνήθιες, μὰ καὶ μὲ τὸ αἴσθημα τοῦ Ἰταλῶν.Ὑπῆρχε τὸ σημαντικὸ τοῦτο γεγονός: γράφοντας τὰ λατινικὰ οἱ πατέρες μας θυμοῦνταν πῶς ὑπῆρξαν κοσμοκράτορες καὶ λοιπὸν τὴν ἀγαποῦσανε τὴ γλῶσσα ἐκείνη γιατὶ τὴν αἰσθάνονταν σὰν κάτι τι ποῦ εἶτανε κομμάτι ἀπὸ τὴν ἐθνική τους ζωή· δὲν ἤξεραν νὰ φύγουν ἀπὸ κεῖ. Κι ὅσο κι ἂν χάθηκε ὅλη ἡ παιδεία ἡ μέγα μέρος τῆς παιδείας ποῦ ἀντιπροσώπευε ἡ γλῶσσα ἐκείνη, ἀπόμειναν κολλημένοι στὶς λέξες, κρατιοῦνταν σφιχτὰ κρεμασμένοι ἀπὸ ἕνα ἄτυχο τύμβολο, χωρὶς νὰ βλέπουν πῶς εἶταν ἄδειο, καὶ πῶς ἡ ἰδέα ποῦ παράσταινε εἶχε φύγει ἀγύριστα ἀπὸ τὴ λατινικὴ γῆ.»

Αὐτὰ φαίνονται σὰ νὰ γραφτήκανε γιὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ, ξεχωριστά, γιὰ τὸ ζήτημα τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσας. Κάποιοι καλοὶ καὶ σοβαροὶ ἄνθρωποι τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἐπιχειρήματα παρουσιάζουν τόσο μοιάζουνε τόσο ποῦ ξαφνίζουν. Ποιὰ τάχα ἀξία θἄχουν τὰ ἐπιχειρήματα τοῦτα στὴν Ἑλλάδα ὕστερ' ἀπὸ λίγα χρόνια; Τὴν ἀξία ποῦ εἴχανε στὴν Ἰταλία ὅπου ὁ ἄνεμος τὰ σκόρπισε μὲ τὰ σύγνεφα, ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ τὸ λαμπρὸ αὐτὸ ἔθνος ξαναγεννημένο καὶ ζωντανὸ, γνώρισε τὸν ἑαυτό του.

ΨΥΧΑΡΗΣ

Κρέων

Τέτοιο μιστὸ βέβαια θὰ βρῇ! Ἀλλὰ συχνὰ τὸ κέρδος
Ἀνθρώπους ἐκατάστρεψε μὲ τὶς χρυσές του ἐλπίδες!

ΣΚΗΝΗ Δ'

Κρέων, Φύλαξ, Χορὸς, Ὁπλοφόροι.

Φύλαξ

Ὦ βασιλιᾶ μου, δὲ θὰ πῶ πῶς ἀπ' τὴ γρηγοράδα
Κι' ἀπ' τὸ πολὺ τὸ τρέξιμο φτάνω λαχανιασμένος.
Πολλὲς φορὲς σταμάτησα σὰ νὰ μετανοοῦσα
Καὶ σὰ νὰ ἑτοιμαζόμουνα γιὰ νὰ γυρίσω πίσω.
Γιατὶ ἡ ψυχή μου μέσα μου πολλὰ μοῦ τραγουδοῦσε.
«Δυστυχισμένε, σὰν ποῦ πᾶς τὸν παιδεμὸ γιὰ [ναῦρης;—
Κακόμοιρε, τί καρτερᾷς; κι' ἂν μάθῃ ὁ βασιλιᾶς μας
Ἀπ' ἄλλον ἄνθρωπον αὐτὰ, ἐσὺ πῶς θὰ γλυτώσῃς;»
Τέτοια στριφογυρίζοντας, ἴσως κι' ἀργοποροῦσα·
Κ' ἔτσι μπορεῖ δρόμος κοντός, μακρὺς νὰ καταντήσῃ.
Ἀλλὰ στὸ τέλος νίκησε τὸ ἐδῶ νὰ σοῦ κοπιάσω.
Κι' ἂν καὶ δὲν ξέρω τί νὰ πῶ, ὅμως θὲ νὰ μιλήσω.
Καὶ τώρα ἐδῶ ποῦ ἔρχομαι μὲ τράβηξεν ἡ ἐλπίδα.
Ἄλλο κακὸ πῶς δὲ θὰ βρῶ, παρ' ὅ,τι εἶναι γραφτό [μου.

Κρέων

Καὶ τ' εἶναι αὐτὸ ποῦ σ' ἔκαμε σὰν τόσο φοβισμένο;

Φύλαξ

Θὲ ν' ἀρχινήσω νὰ σοῦ πῶ γιὰ τὰ δικά μου πρῶτα.
Τὸ πρᾶμα αὐτὸ δὲν τόκαμα, ποιὸς τόκαμε δὲν εἶδα·
Κι' ἄδικο βέβαια θἄτανε τώρα γι' αὐτὰ νὰ μπλέξω.

Κρέων

Καλὰ στριφογυρίζεσαι καὶ μοῦ τὰ προφυλάττεις
Ἀπ' ὅλες τὶς μεριές! Θὰ πῆς κάτι καινούριο βέβαια.

Φύλαξ

Πάντοτε βέβαια τὸ κακὸ γεννᾷ μεγάλο φόβο.

Κρέων

Δὲ θὰ τὸ πῆς λοιπὸν ποτέ, κ' ἔτσι πιὰ νὰ γλυτώσης;

Φύλαξ

Τώρα σ' τὸ λέω. Πήγανε, τὸν πεθαμένο ἐθάψαν,
Μὲ σκόνη τὸν σκεπάσανε, τοῦ ἐκάμαν καὶ θυσία.

Κρέων

Τί λές; ποιὸς ἄντρας βρέθηκεν αὐτὰ γιὰ νὰ τολμήσῃ;

Φύλαξ

Δὲν ξέρω. Ἀξίνας χτύπημα στὴ γῆς ἐκεῖ δὲν ἦταν,
Ἡ σκάψιμο τοῦ δικελλιοῦ· μὰ ἦταν σκληρὸ τὸ χῶμα
Παντοῦ, καὶ χέρσο κι' ἄσπαστο, μηδὲ κι' αὐλακωμένο.
Ἀπὸ τροχοὺς· κι' ὁ μάστορης δὲν ἄφησε σημάδι.
Ἀλλ' ἅμα ὁ πρῶτος φύλακας τῆς μέρας μᾶς τὸ [δείχνει,
Θάμα πολὺ δυσάρεστο σ' ὅλους μας παρουσιάστη·
Ἐκεῖνος εἶχε ἀφανιστῆ, ὄχι βέβαια θαμμένος·
Μὰ ἦταν ἐπάνω του παντοῦ σκόνη ψιλὴ ξιχμένη,
Σὰν ἀπὸ κάποιον ποῦθελε τὸ κρῖμα νὰ ξεφύγῃ.
Κι' οὔτ' ἀγριμιοῦ κι' οὔτε σκυλιοῦ δὲ φαίνουνταν [σημεῖο,
Ποῦ νἄρθε νὰ τὸν ξέσκισε μαζί του νὰ τὸν σύρῃ.
Λόγια κακὰ τότε λοιπὸν ἀρχίσαν μεταξύ μας,
Κι' ὁ φύλακας τὸ φύλακα πικρὰ κατηγοροῦσε·
Στὸ δάρσιμο κοντεύαμε καὶ ποιὸς νὰ μᾶς χωρίσῃ;
Γιατὶ ὁ καθένας, ἤτανε καὶ φταίχτης γιὰ τοὺς ἄλλους,
Κι' ὄχι κανένας φανερός· ἀλλὰ κρυφὰ φευγάτος.
Ἤμαστε λοιπὸν ἕτοιμοι νὰ πιάσωμε στὰ χέρια
Καὶ πυρωμένα σίδερα, καὶ στὴ φωτιὰ νὰ μποῦμε.
Καὶ νὰ ὁρκιστοῦμε στοὺς θεούς, πῶς οὔτε ἐμεῖς οἱ [ἴδιοι
Τὸ κάμαμε, οὔτε ξέραμε ποιὸς σκέφτηκε τὸ πρᾶμα,
Οὔτε ποιὸς τὸ ξετέλεψε. Κι' ἀφοῦ ξετάσαμε ὅλα,
Ἕνας μιλᾷ, κι' ὁ λόγος του μᾶς ἀναγκάζει ὅλους
Νὰ γύρωμε κατὰ τὴ γῆ μὲ φόβο τὸ κεφάλι.
Γιατὶ δὲν ἠμπορούσαμε μηδὲ νὰ ἐναντιωθοῦμε,

Εργά και Ημέραι

ΠΩΣ ΘΑ ΣΩΘΟΥΜΕ

Ἡ ἀρρώστεια μας, ὅσο κι ἂν χαραχτηρίζεται γι' ἀγιάτρευτη, δὲ μπορεῖ, θἄχει καὶ τὸ γιατρικό της, ἐξὸν πιὰ κι ἂν εἶναι γραφτὸ ἡ πατρίδα μας νὰ πάει κατὰ διαόλου ἀπὸ τοὺς δυὸ μεγάλους ὀχτρούς της, ποὺ τῆς κατατρῶνε μέρα νύχτα τὶς σάρκες της: Ἀπὸ τὸν Δασκαλισμὸ κι ἀπὸ τὸ Ρουσφέτι.

Μὰ δὲν τὸ πιστεύω. Ἕνας τόπος δὲν σβήνει ἔτσι, φτάνει νἄχει μοναχὰ πέντε δέκ' ἀνθρώπους μὲ γερὸ μυαλὸ καὶ μὲ πατριωτικὴ παληκαριά, μέσα σὲ μιλιούνια ρουσφετιλήδων κι ἀνεμοκυνηγῶν.

Αὐτοὺς τοὺς δέκα δὲν εὐτυχήσαμε ἀκόμα νὰ τοὺς δοῦμε, οὔτε νὰ τοὺς ἀκούσουμε. Ἴσως νὰ ὑπάρχουνε. Μὰ ἀκόμα δὲ φανήκανε. Κ' εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ μὴν ὑπάρχουνε, ἀφοῦ οὔτε φανήκανε, γιὰ νὰ τοὺς δοῦμε, οὔτε μιλήσανε, γιὰ νὰ τοὺς ἀκούσουμε.

Κεῖνο ποὺ εἴδαμε μοναχὰ καὶ κεῖνο ποὺ ἀκούσαμε, εἶναι ἡ Γεωργικὴ ἑταιρία καὶ τὰ λόγια τοῦ Γεν. Γραμματέα της, τοῦ κ. Βαμπᾶ.

Δὲν τὸ κρύβουμε, πὼς πολλὲς ἐλπίδες μᾶς ἔδωσε ἡ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Ἑταιρίας ποὔγινε τὴν περασμένη Κυριακὴ τἀπομεσήμερο, καὶ πὼς πολὺ ἐνθουσιαστήκαμε μὲ τὰ λόγια ποὖπε ὁ κ. Βαμπᾶς καὶ περισσότερο, μὲ τὰ νούμερα ποὺ μᾶς κατάστρωσε.

Ἡ ἑταιρία αὐτὴ ἔχει ζωὴ μέσα της κι ὁ σκοπός της εἶναι ἐθνικότατος. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ νοιώσουμε καλὰ οἱ Ρωμιοί. Αὐτό, φαίνεται, πὼς τὄνοιωσε ὁ Βασιλιᾶς μας καὶ νὰ ὁ λόγος ποὺ προέδρεψε στὴ Γεν. Συνέλευση τῆς ἑταιρίας, ἐνῷ σὰν ἄνοιξε ἡ Βουλὴ οὔτε πάτησε καθόλου.

* *
*

Παρηγοριὰ μεγάλη αὐτό, ὁ Βασιλιᾶς μας νὰ προεδρεύει, ποὺ θὰ πεῖ νὰ γίνεται ἀρχηγὸς τῆς Γεωργικῆς μας ἀναμόρφωσης. Ἕνας στρατηγὸς στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ὁ Θεμιστοκλῆς, εἶπε στοὺς Ἀθηναίους πὼς τὰ ξύλινα τείχη θὰ τοὺς σώσουνε ἀπὸ τὸν ὀχτρό, καὶ τοὺς ἔδειξε τἀραγμένα στὸν Πειραιᾶ καράβια. Ὁ Βασιλιᾶς μας σήμερις μᾶς δείχνει τἀλέτρι καὶ μᾶς φωνάζει πὼς μ' αὐτὸ θὰ σωθοῦμε ἀπὸ τὸν ὀχτρό, ποὺ μᾶς πολεμάει σήμερα κι ἀπόξω κι ἀπὸ μέσα.

Γιατὶ χάθηκε καὶ χάνεται πᾶσα μέρα αὐτὸς ὁ τόπος: Γιατὶ κατοικιέται ἀπὸ τεμπελχανάδες, γιατὶ ριχτήκαμε ὅλοι στὶς εὔκολες δουλιές. Καλαμαράδες, ρήτορες, θεσιθῆρες. Ἄφησε πιὰ τὸν πατριωτισμό, γιατὶ αὐτόνε ὅλοι τὸν ἐπαγγελόμαστε, ἀφοῦ δὲν κοστίζει τίποτα κι ἀφοῦ οὔτ' ἐπιτήδευμα δὲν πληρώνουμε γιὰ τέτια δουλιά.

Γεωργία καὶ κτηνοτροφία, οὔτε νὰ τὶς ἀκούσουμε. Ὁ γεωργὸς ὀνειρεύεται νὰ κάνει τὸ παιδί του γιατρὸ κι ὁ γουρουνᾶς δάσκαλο. Μὰ κ' οἱ δυό τους, καθὼς καὶ κάθε ἄλλος ἐργατικός, μπορεῖ νὰ πέσει νὰ σὲ προσκυνήσει, σὰ Θεό, ἂν τοῦ πεῖς πῶς ἔχεις τὰ μέσα νὰ τοῦ κάνεις τὸ γιόκα του δημόσιο ὑπάλληλο. Νὰ τὸν ὀνειρευτεῖ μάλιστα καμιὰ μέρα καὶ βουλευτή, ποιὸς τὸν πιάνει· μπορεῖ καὶ νὰ κρεπάρει ἀπὸ τὴ χαρά του.

* *
*

Κι ὅμως τὸ ξαναγύρισμα ἑκατὸ χρόνια πίσω, στὶς τίμιες ἐργασίες τῶν γονιῶ μας, εἶναι τὸ γιατρικὸ ποὺ θὰ μᾶς σώσει. Ὁ τόπος αὐτὸς γιὰ νὰ πάει μπροστά, γιὰ νὰ ζήσει, ἀνάγκη νὰ ὀργωθεῖ πέρα πέρα. Μὲ τἀλέτρι θὰ βγοῦνε οἱ κακές μας συνήθειες καὶ τἀλέτρι θὰ σκορπίσει ἐδῶ μέσα τὴ ζωὴ ποὺ μᾶς λείπει σήμερα.

Ἄφησε πιὰ τὸ ζήτημα τὸ χρηματικό. Κάθε καινούρια κυψέλη, εἶπε ὁ κ. Βαμπᾶς, ποὔφερε ἡ ἑταιρία ἀπὸ τὴν Ἑλβετία, ἔδωσε 25 ὀκάδες μέλι, μιὰ μάλιστα στὴν Γεωπονικὴ σχολὴ ἔδωσε 40 ὀκάδες, ἐνῶ οἱ παλιὲς κυψέλες δίνουν 1 1/2 – 3 ὀκάδες. Ἀπ' αὐτὸ μοναχὰ μπορεῖτε νὰ καταλάβετε πόσος παρᾶς ἔχει νὰ μαζωχτεῖ στὴ χώρα μας, ἂν πέσουμε μὲ τὰ μοῦτρα στὴν καλυτέρευση τῶν φυσικῶν προϊόντων μας, κι ἂν στείλουμε στἀνάθεμα ὑπαλληλίες, βουλευτηλίκια καὶ κάθε ἄλλη τεμπελοδουλιά.

Στὸ χέρι τοῦ Βασιλιᾶ μας εἶναι κι αὐτό. Ὅπως προεδρεύει στὴ Γεωργικὴ ἑταιρία, κι ὅπως ἔδωσε ἀπὸ τὸ ταμεῖο του 30 χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὴν καλιτέρευση τῆς Γεωργίας, ἔτσι ἂς δώσει καὶ τὴν πιὸ διαλεχτὴ κοινωνικὴ θέση στοὺς κτηνοτρόφους καὶ στοὺς γεωργούς, δίνοντας ἀκόμα καὶ παράσημο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ δουλέψει γιὰ νὰ βγάλει τὸ καλύτερο καὶ περσότερο στάρι, τὸ ἐκλεχτότερο μέλι, τὰ παχύτερ' ἀρνιὰ καὶ τὰ γερότερα μουλάρια.

Νὰ γίνουμε ἔθνος γεωργικό, δὲν θὰ τὄχουμε καθόλου χάσιμο, οὔτε ντροπή μας θἆναι. Μπόερ θὰ πεῖ γεωργός, κ' οἱ Μπόερς κάνανε μιὰ κοντζὰμ Ἀγγλία νὰ τοὺς καλοσυλλογιστεῖ.

* *
*

Τὴν σημειωσούλα μας αὐτὴ—δὲ βαστοῦμε, θὰ τήνε κλείσουμε μὲ μιὰ παρατήρηση: Θὰ μᾶς ἐνθουσίαζε περισσότερο ἡ Γεωργικὴ ἑταιρία ἂν διευθυνότανε ἀπὸ εἰδικοὺς ἀνθρώπους.

Πρόεδρος ἡ Α. Μ. Πολὺ καλά. Οὔτε μποροῦσε νὰ βρεθεῖ καταλληλότερος πρόεδρος, ὄχι μοναχὰ — καθὼς τὸ εἴπαμε καὶ παραπάνω—γιατὶ ἀρχηγὸς σὲ μιὰ τέτια ἐθνικὴ ἀναμόρφωση ἔπρεπε νἆναι ὁ Βασιλιᾶς μας, ἀλλ' ἀκόμα καὶ γιατὶ ὁ Βασιλιᾶς μας ἐνδιαφέρεται πραγματικὰ γιὰ τὴν καλυτέρευση τῆς Γεωργίας μας καὶ τῆς κτηνοτροφίας μας—κι ἀπόδειξη τρανὴ τὸ Τατόϊ καὶ τἄλλα κτήματά του.

Γεν. Γραμματέας ὁ κ. Βαμπᾶς. Κι αὐτὸς καλός, ὄχι γιατὶ ἔχει καμιὰ εἰδικότητα, ἀλλὰ γιατὶ τἀπόδειξε πὼς πῆρε τὸ ζήτημα μὲ τὴν καρδιά του καὶ καταφέρνει τὴ δουλιὰ περίφημα.

Ὁ κ. Θεοτόκης ὅμως καὶ τόσοι ἄλλοι ἀκόμα κύριοι, τί δουλιὰ ἔχουνε κεῖ μέσα; Χαθήκανε πέντε δέκα εἰδικοὶ ἄνθρωποι νὰ μποῦνε στὸ Συμβούλιο τῆς ἑταιρίας;

Εὐτυχῶς ἔχουμε καὶ γεωργοὺς ἐπιστήμονες καὶ κτηνοτρόφους καὶ δενδροκόμους καὶ μελισσοκόμους κλπ. Γιατὶ νὰ μὴ τοὺς χρησιμοποιοῦνε;

Ὁ κ. Θεοτόκης ἂς κοιτάξει τὸ κόμμα του κι ὁ κ. Α ἢ Β τἀμάξια του ἢ τὸ σιδέρωμα τοῦ μουστακιοῦ του. Ἡ Γεωργικὴ ἑταιρία γιὰ νὰ πάει μπροστὰ ζητάει τοὺς ἀνθρώπους της.

Ν. ΚΙΓΚΙΝΑΤΟΣ

Οἱ Γάλλοι στὰ 1800 εἴτανε 27,300,000, ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς ὅλης τῆς Ἑβρώπης εἴτανε 175,000,000. Στὰ 1900 ὅμως ἡ Γαλλία εἶχε 39,000,000 κατοίκους. κι ἡ Ἑβρώπη ὅλη 400,000,000. Ποὺ θὰ πεῖ πὼς στὰ 1800 σὲ κάθε χίλιους Ἑβρωπαίους εἴχαμε 156 Γάλλους, καὶ στὰ 1900 σὲ κάθε χίλιους Ἑβρωπαίους δὲν εἴχαμε παρὰ 97 Γάλλους. Κρῖμας. Τὰ ἴδια παθαίνουμε καὶ θὰ ξακολουθοῦμε παθαίνοντας κ' ἐμεῖς.

Κάποιος εἶπε, ὅτι ἡ προῖκα εἶναι τὸ στολίδι τοῦ γάμου. Κ' ἐγὼ θαρρῶ πὼς ὁ γάμος εἶναι . . . ἀφορμὴ γιὰ τὴν προῖκα.

Κάπου εἶδα, πὼς ἡ γυναῖκα εἶναι ὄργανο γιὰ διασκέδαση. Μὲ τὴ διαφορά, θαρρῶ, ποὺ τὶς περισσότερες φορὲς σὲ παίζει, ἀντὶ νὰ τὸ παίζεις.

Ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸ Λεξικό:
Εὐθύνη: Πρᾶμα, ποὺ οὔτε ζητιέται οὔτε δώνεται.
Ταμεῖο: Λέξη... κενή.
Κάλπη: Περίεργο ζῶο· τρώει μολύβι καὶ βγάζει... τενεκέδες.

Μηδ' ὅπως νὰ τὰ κάναμε νὰ βγοῦνε σὲ καλό μας.
Κ' εἶπε λοιπὸν πὼς ἔπρεπε σὲ σένα νὰ τὰ ποῦμε,
Κι' ὄχι νὰ σοῦ τὰ κρύψωμε. Κ' ἡ γνώμη του νικάει.
Καὶ τώρα ὁ κλῆρος μοῦπεσε καὶ μὲ καταδικάζει,
Ἐμένα τὸν κακόμοιρο, τέτοιο καλὸ νὰ λάβω.
Δίχως νὰ θέλω ἔρχομαι καὶ δίχως νὰ τὸ θέλῃς,
Γιατὶ κανεὶς δὲν ἀγαπᾷ κακὸν ἀγγελιοφόρο!

Κορυφαῖος (κουνώντας τὸ κεφάλι)

Ὦ βασιλιᾶ, ὅσο σκέφτομαι κι' ὅσο τὸ συλλογιοῦμαι,
Αὐτὸ σὰν ἔργο θεϊκὸ μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι.

Κρέων (ξεσπάει)

Πάψε, καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ μὴ μὲ παραφουσκώνῃς,
Μήπως σὲ ποῦνε κι' ἄμυαλο, κι' ὄχι μοναχὰ γέρο!
Γιατὶ δὲν ὑποφέρνονται αὐτὰ ποῦ τώρα λέγεις,
Πῶς οἱ θεοὶ φροντίζουνε γι' αὐτὸν τὸν πεθαμένο.
Μήπως λοιπὸν τιμῶντας τον- βέβαια σὰν εὐεργέτη,
Τὸν ἔκρυψαν, τὸν ἴδιο αὐτόν, ὁποῦρθε γιὰ νὰ κάψῃ
Καὶ τοὺς πολύστυλους ναοὺς καὶ τ' ἀφιερώματά τους,
Νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν τὴ γῆ, νὰ ρίξῃ αὐτοὺς τοὺς νόμους;
Ἢ μήπως βλέπεις τοὺς κακοὺς οἱ θεοὶ νὰ τοὺς τιμοῦνε;
Αὐτὸ δὲ γίνηκε ποτέ. Μὰ μερικοὶ πολῖτες
Ἀπὸ καιρὸ μουρμούριζαν κρυφὰ κρυφὰ γιὰ μένα,
Κουνῶντας καὶ τὴν κεφαλή· τὸν τράχηλο δὲν εἶχαν
Σωστὰ ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ ζυγό, κ' ἐμέ, δὲ μ' ἀγαποῦσαν.
Αὐτοὶ λοιπὸν ἐπλήρωσαν αὐτούς, γιὰ νὰ τὸ κάμουν.
Γιατὶ κανένα νόμιμο κακὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους
Δὲ βγῆκε. σὰν τὰ χρήματα. Αὐτὰ καὶ πολιτεῖες
Χαλνοῦν αὐτὰ ἀπ' τὰ σπίτια τους διώχνουνε τοὺς πολῖτες.
Αὐτὰ τὶς τίμιες τὶς ψυχὲς μαθαίνουν καὶ γελοῦνε
Στ' ἀχρεῖα γιὰ νὰ στρέφωνται. καὶ δείχνουν στοὺς ἀνθρώπους
Νἄχουνε χίλιες πονηριές, κάθε λογῆς ἀσέβεια.
Ἀλλ' ὅσοι τὄκαμαν αὐτό, ἐκεῖνοι οἱ πουλημένοι,
Πρέπει σκληρὰ νὰ παιδευτοῦν σὰν ἔρθῃ κ' ὁ καιρός τους.

(Στὸ Φύλακα)

Ἀλλ' ἂν τὸ Δία σέβουμαι, κι' αὐτὸ καλὰ νὰ ξέρῃς
Καὶ μ' ὅρκο σοῦ τὸ λέω ἐδῶ, μπρὸς στὰ δικά μου μάτια
Ἂν δὲν τὸν φανερώσετε τοῦ τάφου τὸν ἐργάτη,
Δὲ θὰ σᾶς ὀτάτῃ ὁ θάνατος μόνος γιὰ παιδεμό σας·
Θὰ σᾶς κρεμάσω ζωντανοὺς νὰ σᾶς ξομολογήσω.
Κ' ἔτσι λοιπὸν θὰ μάθετε σὰν ἀπὸ ποῦ συρέει
Ν' ἁρπάζετε τὸ κέρδος σας, καὶ νὰ μὴν ἀγαπᾶτε
Διάφορο νὰ γυρεύετε μέσ' ἀπὸ κάθε πρᾶμα.
Γιατὶ ὅσοι πάντα κυνηγοῦν ἀχρεῖα νὰ κερδίζουν,
Λίγοι γλυτώνουν, στοὺς πολλοὺς δὲ βγαίνει σὲ καλό τους.

Φύλαξ

Μπορῶ κ' ἐγὼ κάτι νὰ πῶ; ἢ κάλλια νὰ τοῦ δίνω;

Κρέων

Δὲ βλέπεις πῶς σιχαίνομαι τὸν κάθε σου τὸ λόγο;

Φύλαξ

Μόνο τ' αὐτιά σου, βασιλιᾶ, ἢ τὴν ψυχή σου ἀγγίζει;

Κρέων

Καὶ πῶς τολμᾶς νὰ φλυαρῆς ἐσὺ γιὰ τὸ θυμό μου;

Φύλαξ

Ὁ φταίχτης τὴν ψυχὴ λυπᾷ κ' ἐγὼ μόνο τ' αὐτιά σου.

Κρέων

Ποτέ μου δὲν ἀπάντησα μιὰ τέτοια φλυαρία!

Φύλαξ

Ὅμως ἐγὼ δὲν τὄκαμα!

Κρέων

Ἐσύ, καταραμένε,
Ἐσύ, ποὺ γιὰ τὰ χρήματα πούλησες τὴν ψυχή σου!

ΤΟ ΣΤΕΡΝΟ ΡΟΔΟ

(Thomas Moore)

Αὐτὸ εἶν' τὸ στερνὸ ρόδο
Τῆς Ἄνοιξις, ποῦ ἀνθεῖ·
Ὅλ' οἱ γλυκοί του φίλοι
Πάν', ἔχουν μαρανθῆ.
Δὲν εἶν' ἄλλο λουλούδι
Ἡ ρόδο πουθενά,
Γιὰ νὰ τὸ καμαρώνῃ
Ἡ νὰ τὸ συμπονᾶ!

Νὰ κλαῖς δὲ θὰ σ' ἀφήσω
Μονάχο στὸ κλωνί:
Σὰν τἄλλα ἐκοιμηθῆκαν,
Κ' ἐσὺ πλάγιασ' ἐδῶ!
Σιγὰ σιγὰ στὸ στρῶμα
Τὰ φύλλα σου μαδῶ,
Ποῦ κοίτονται θαμμένοι
Οἱ φίλοι οἱ προτινοί.

Ἔτσι κ' ἐγὼ νὰ λείψω,
Οἱ φίλοι μου ἅμα πάν
Καὶ τὰ στεφάνια πέσουν
Ποῦ ὁ Ἔρωτας φορεῖ!
Ἀφοῦ καρδιὲς πετάξουν,
Καρδιές, ὅπ' ἀγαπᾶν,
Ἄχ! ποιὸς νὰ ζῇ μονάχος
Στὸ κόσμο αὐτὸ μπορεῖ;

Σιμος Μεναρδος

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Ἐπειδὴ ἡ ἀλλαγὴ πάντα εἶναι καλή,—τουλάχιστο σὲ μερικὰ πράματα,—κ' ἐπειδὴ οἱ νοστιμιὲς δὲ μᾶς ἔρχουνται μὲ τὸ τσουβάλι τώρα καὶ μερικὸν καιρό, ὁ ἀγωνοθέτης ἀποφάσισε, ἀντὶς νοστιμιές, νὰ βάλῃ διαγωνισμὸ γιὰ τὴν καλλίτερη τοπικὴ περιγραφή, εἴτε στὴν Ἑλλάδα, εἴτε στὴν Τουρκιά, νησιὰ ἢ στεριά, χωριοῦ, χώρας, χτίριου, ἐξοχῆς, βουνοῦ, κάμπου, τέλος πάντων ὅ,τι τόπο ἐπιθυμεῖ νὰ διαλέξῃ, εἴτε ἱστορικὸ, εἴτε ὄχι. Οἱ ὅροι θὰ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Δὲν πρέπει τἄρθρο νὰ πιάνῃ περισσότερο τόπο ἀπὸ μιάμιση στήλη τοῦ «Νουμᾶ», δίχως τὴν ἐπιφυλλίδα. Ὅσο μάλιστα μικρότερο, τόσο καλλίτερα.

2) Ἡ περιγραφὴ πρέπει νὰ εἶναι καλλιτεχνικὰ γραμμένη, δηλαδὴ μὲ ὕφος καὶ μὲ λεχτικὸ ἀψεγάδιαστο, καὶ ποῦ μπορεῖ νὰ τιμήσῃ τοὺς καλλίτερούς μας σημερνοὺς πεζοὺς τῆς δημοτικῆς.

3) Πρέπει νὰ περιγράφουνται τἀντικείμενα κ' οἱ ἰδέες μὲ τὶς λέξες ποῦ τοὺς ἀνήκουνε, κι ὄχι μὲ μεταφορὲς καὶ μὲ φράσες ποιητικὲς ἀταίριαστες, ποῦ μποροῦνε νὰ εἶναι πολὺ ὄμορφες, μὰ νὰ μὴν παρασταίνουν τὸ πρᾶμα ἀληθινὰ καὶ φωτογραφικά.

4) Τὸ βραβεῖο θὰ δίνεται κάθε τρεῖς μῆνες, καὶ θἄναι 30 δραχμές.

5) Προθεσμία γιὰ τὸν πρῶτο διαγωνισμὸ ἡ τελευταία μέρα τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1905.

Ο ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΦΟΡΕΜΑ ΓΙΑ ΧΟΡΟ

ΠΑΡΙΣΙ 12 τοῦ Χριστοῦ 1904

Φίλε μου «Νουμᾶ»

Κάθε πρᾶμα στὸν καιρό του!.. Ὁ χειμῶνας θαρρῶ πῶς εἶναι ὁ καιρὸς τῶν σουαρέδων καὶ τοῦ χοροῦ. Κ' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲ χορεύω τώρα πιά, θὰ βάλω τὴν πέννα μου νὰ χορέψῃ λιγάκι γιὰ τὸ χατήρι τῶ μικρῶ φιληνάδω μας, ποῦ τὰ ποδαράκια τους δὲ γυρεύουνε ἄλλο καλήτερο, παρὰ νὰ κουνηθοῦνε καὶ νὰ στριφογυρίσουνε μέσα σὲ καμιὰ σάλα φωτολουσμένη καὶ γυαλιστερή!

Γι' αὐτὲς, θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ περιγράψω ἕνα φορεματάκι τοῦ χοροῦ, ἀπὸ τούλι ἄσπρο πολὺ κατάλληλο γιὰ κοπελλούλα ὡς δεκοχτὼ χρονῶ.

Τὸ εἶδα καὶ τὸ φοροῦσε μιὰ χαριτωμένη κόρη, ποῦ ταιριάζει τὴν Ἑλληνικιά της ὀμορφιά, μαζὶ μὲ τὸ Παριζιάνικο γοῦστο της.

Τὸ φόρεμα αὐτό, εἶναι καμωμένο ἀπὸ τρεῖς φοῦστες, τὴν μιὰν ἀπάνου στὴν ἄλλη, καὶ τὶς τρεῖς, μόλις ποῦ σέρνουνται λίγο στὴ γῆς. Ἡ πρώτη εἶναι φτειασμένη ἀπὸ ταφτὰ ἄσπρο κ' ἔχει ἀπὸ κάτου ἕνα μικρὸ φαρμπαλὰ ὅμοιο ἡ δεύτερη ἀπὸ μουσουλίνα μεταξωτὴ καὶ εἶναι γαρνιρισμένη μ' ἕνα πλισσὲ ἀπὸ τὴν ἴδια, καὶ ἡ τρίτη, εἶναι καμωμένη ἀπὸ τούλι μὲ πικάκια (points d'esprit). *Αὐτὴ ἡ τρίτη, ποῦ εἶναι καὶ τὸ καθαυτὸ φόρεμα, εἶναι κολλημένη στὴ ζώνη μὲ κάμποσες σοῦρες, τραβηγμένες στὰ πλάγια καὶ πίσω, ἀφίνοντας τὸ μπροστινὸ μέρος σκέπτο, καὶ εἶναι γαρνιρισμένη μ' ἕνα μεγάλο φαρμπαλὰ ποῦ ἀνεβαίνει ἀπάνου ἀπὸ τὰ γόνατα. Ὁ φαρμπαλᾶς αὐτὸς εἶναι κολλημένος στὴ φούστα μὲ πολλὲς σειρὲς μπουγιονέδες, καὶ τελειώνει ἀπὸ πάνου μ' ἕνα κεφαλάκι, κι ἀπὸ κάτου εἶναι στολισμένος μὲ πέντε μικρὰ φαρμπαλαδάκια ἀπὸ τὸ ἴδιο τούλι· κι αὐτὰ πάλε τὰ τούλινα φαρμπαλαδάκια, τελειόνουνε μ' ἕνα μικροσκοπικὸ ρουσάκι, ἀπὸ ἄσπρη κορδελίτσα στενή.*

Τὸ ντεκολτὲ μπουστάκι, σκηματίζεται ἀπὸ πέντε μικρὰ φαρμπαλαδάκια, ὅμοια καὶ ὁμοιογαρνιρισμένα σὰν τῆς φούστας, καὶ ἀπὸ μιὰ φαρδειὰ ζώνη ἀπὸ ψιλὸ μεταξωτὸ ἄσπρο, σουρωτό, μπροστὰ μυτερὴ καὶ πίσω τελειώνοντας σ' ἕνα φιόγγο σφιχτοδεμένο. Τὸ μανικάκι, εἶναι κι αὐτὸ καμωμένο ἀπὸ πέντε φαρμπαλαδάκια, ποῦ κατεβαίνουνε ἴσια μὲ τὸν ἄγκωνα.

Τὸ ἴδιο φόρεμα μπορεῖ περίφημα νὰ γίνῃ κι ἀπὸ τούλι χρωματιστό, ἢ καὶ ἀπὸ γάζα. Πηγαίνει πολὺ ὄμορφα, γιατὶ τὰ φαρμπαλαδάκια, καὶ στὸ μπούστο, φαρδαίνουνε τὶς πλάτες καὶ κάνουνε τὴ μέση νὰ φαίνεται μικρότερη ἀπ' ὅτι εἶναι φυσικιά, καὶ στὴ φούστα, ἀνοίγουνε τὸ γῦρο, καὶ ἡ κοπέλλα ποῦ τὸ φορεῖ, ἂν εἶναι καὶ καλοκαμωμένη, μοιάζει σὰ στριφογυρίζει στὸ χορό, σὰν πεταλουδίτσα ποῦ τριγυρνάει γῦρο σὲ καμιὰ φλόγα καὶ φυλάγεται νὰ μὴν κάψῃ τὰ φτερά της.

Εὐχαριστῶ πολὺ τὶς καλές μας φιληνάδες ποῦ σοῦ γράφουνε τόσα καλὰ λόγια γιὰ μένα. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ τὶς χαιρετήσῃς καὶ νὰ τοὺς πῇς, πῶς εἶμαι, σ' ὅτι μὲ χρειαστοῦνε, πάντα πρόθυμη.

ΑΝΝΑ Κ. ΖΕΝΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

ΔΕΧΕΤΑΙ 3—5 **Μ.**

Φύλαξ

Ἀλίμονο! σοῦ φαίνεται! Μὰ πάλι ἀλίμονό μου,
Ἀλήθεια νὰ σοῦ φαίνεται κ' ἐκεῖνο πούναι ψέμα!

Κρέων

Ὅσο μπορεῖς, χωράτευε μὲ τὰ φανήματά σου.
Ὅμως ἂν δὲ μοῦ δείξετε αὐτοὺς ποῦ τὄχουν κάμει,
Θὰ βρῆτε πῶς κέρδη ἄτιμα παθήματα γεννοῦνε!

(*Βγαίνει μὲ τοὺς ὁπλοφόρους*)

Φύλαξ

Ἀλλὰ μακάρι νὰ βρεθῆ· μ' ἂν ὅμως δὲν τὸν πιάσουν—
Κ' ἡ τύχη θὰ τὸ κρίνῃ αὐτὸ—σένα δὲ θὰ σοῦ γίνῃ
Ἐδῶ πιὰ νὰ μὲ ξαναϊδῆς. Γιατὶ καὶ τώρ' ἀκόμη,
Ποῦ μπόρεσα καὶ σώθηκα χωρὶς νὰ τὸ ἐλπίζω,
Σ' ἐσᾶς ἀθάνατοι θεοί, χρωστῶ μεγάλη χάρη!

(*Φεύγει τρεχάτος*)

ΠΡΑΞΗ Β'

ΣΚΗΝΗ Α'

Χορὸς

Κορυφαῖος

Τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰ θάματα
δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο,
Ποῦ νἄναι σὰν τὸν ἄνθρωπο
Περήφανο, μεγάλο.
Σὲ φουσκωμένα κύματα,
Σὲ θάλασσα ἀφρισμένη,
Αὐτὸς ξέρει καὶ μπαίνει
Καὶ φύσαγε, νοτιά!
Καὶ τὴ θεὰ τὴν ὑπέρτατη,
Τὴ Γῆ τὴ φαρδειοπλάτα,
Π' ἀκούραστα τὰ χαίρεται
Τ' ἀθάνατά της νιάτα,
Ζέβει στ' ἀλέτρι τ' ἄλογα
Καὶ τὴν περικυκλώνει,
Βαθιὰ τήνε πληγώνει
Καὶ τὴν καταπονᾶ.
Πιάνει πουλιὰ γοργόφτερα,
Βουνήσια ἀγρίμια πιάνει·
Τὰ ψάρια ἀπὸ τὴ θάλασσαν
Αὐτὸς μὲ δίχτυα βγάνει.
Αὐτὸς τὸν ταῦρο, τ' ἄλογο
Ξέρει νὰ μεταπείσῃ
Τὴ λευτεριὰ ν' ἀφήσῃ
Καὶ στὸ ζυγὸ νὰ μπῆ.
Αὐτὸς καὶ γλῶσσαν ἔμαθε,
Καὶ σπίτια νὰ σκεπάζῃ·
Καὶ νόμους ἐστερέωσε,
Καὶ φρόνημα σπουδάζει
Μὲ χίλιους τρόπους ἔρχεται
Καὶ χίλιους τρόπους ξέρει,
Καὶ μόνο δὲ θὰ φέρῃ
Θανάτου ἀποφυγή!

Ἕτερος γέρων

Αὐτὸς τὸ κάθε ἀνέλπιστο
Μὲ τέχνη μηχανεύει·
Πότε κακὸν ὀρέγεται,
Πότε καλὸ γυρεύει!
Κ' ἐκεῖνος ὁποῦ χαίρεται
Ψηλὰ τὴν ἐξουσία
Τῶν νόμων τὴν οὐσία
Συχνὰ παρεξηγᾶ.
Μὰ πολιτείας ἀνάξιος
Ἐκεῖνος ποῦ τολμᾶει,
Γιατὶ ἔτσι τὸ φαντάστηκε,
Τ' ἄδικο ν' ἀγαπᾶ.
Καὶ δὲν τὸν θέλω σύμμαχο,
Φίλο μου δὲν τὸν πιάνω,
Στὸ σπίτι δὲν τὸν ἐάνω,
Ὁποῦ τὰ κάνει αὐτά!

(ἀκολουθεῖ)

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΣΟΥ

Στὴν Ε.

Εἶτανε νύχτα χειμωνιάτικη, καὶ βουρκωμένα σέρνουν τὰν τὰ τύννεφα στὸν οὐράνιο θόλο. Καὶ σύ, ὀλόφωτη, στὰ δολωμένα μάτια μου μπροστὰ στηλώθηκες, καὶ μοῦπες·

—Μὴ· εἶναι κακό, εἶναι θάνατος, νὰ πιστέψεις στὸ ψέμα. Τ' ἀστέρια δὲν ἔχασαν τὸ φῶς τους, τὸ φεγγάρ' θὰ ξαναβγεῖ πιὸ μαγεφτικὸ ἀκόμα, κι ὁ ἥλιος θὰ σκορπίσει τὰ μολυβένια σύννεφα καὶ θὰ φουφήξει τὴ μούχλα. Μάθε, μοῦ εἶπες ἀκόμα, πὼς ἡ Ζωὴ δὲν εἶναι γιὰ νὰ πεθάνει καὶ πὼς ἔ σοῦ φαίνεται πὼς νικημένη ἀνεβαίνει στὸ Γολγοθᾶ, ἀπὸ τὸν πόνο ἴσα-ἴσα θ' ἀντρειέψει, καὶ ποδοπατῶντας τὴν παραπονιάρικια τὴ λύρα, μὲ νέαν ὁρμὴ θὰ χυθεῖ στὶς φλέβες τῆς Πλάσης..,

Καὶ δὲ σώπασες, μὰ μοῦ εἶπες πάλι·

—Ἂν ὄξω ἀπὸ τὸ γάμο εἶσαι κλεισμένος, κι ἂν ἔμεινες ὄξω ἀπὸ τὰ πανηγύρια, μὴ στέκεσαι, μὴ στέκεσαι. Σήκω καὶ σπάσε τὶς φραγές, καὶ δεῖξε πὼς τὰ χέρια σου μποροῦν καὶ νὰ γκρεμίσουν. Μὰ κι ἂν ἀκόμα σοῦ φανεῖ πὼς ἔπεσε ἀπάνω σου βαρύ, σὰ σίδερο, τὸ χέρι τῆς Ἀνάγκης, μὴν πιστέψεις στὸν ἑαφτό σου, γιατὶ θὰ εἶναι ψέμα μεγάλο. Γίνου ἕνα ἐρωτηματικὸ τοῦ ἑαφτοῦ σου, ἀποφάσισε νὰ γιορτάσεις καὶ σὺ τὴν Ἀνάσταση ἀπάνου σὲ χαλάσματα, καὶ τότες πιὰ θὰ μπορέσεις νὰ πεῖς πὼς γνώρισες τὴν Ἀλήθεια. Τότες θὰ σοῦ χτενίσω τὰ μαλλιὰ μὲ τὰ τρεμάμενα ἀπὸ τὴ λαχτάρα δάχτυλά μου, καὶ θὰ σὲ φιλήσω στὸ στόμα.

Ἐγὼ σ' ἄκουσα βουβός, κ' ἔμεινα ὥρα πολλὴ μὲ δεμένη τὴ γλώσσα. Μὰ σὰ γύρισα καὶ σὲ εἶδα κατάματα, καὶ κατάλαβα πὼς ὅλα ἀφτὰ μοῦ τἄλεγες γιὰ τὴν ἀγάπη μας, σοῦ εἶπα·

—Θὰ γκρεμίσω, ναί, μὲ σιδερένιο σφυρὶ τὸν ψέφτικο κόσμο ποῦ ψέφτικα ὄνειρα τόνε στολίζουν, καὶ στὴν ἀγάπη μας πιστεύοντας, θὰ στήσω ἀπάνου στὰ περασμένα, γιὰ ἐκρικό τους σταυρό, τὴν Ἐλπίδα... Θὰ πιστέψω στὴν ἀγάπη μας, στὴν Ἀλήθεια!

1 12 904 **ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ**

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

Ἱστορικὰ ἑνὸς καινούριου Ρομπινσῶνα

Πουλιέται 6 δρ. χρ. στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἑστίας»

Ο ,ΝΟΥΜΑΣ'

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10

20 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια) στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἑστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συντρομή του πληρόνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΤΑΠΡΑΓΜΑ

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ

Κυριακὴ τἀπομεσήμερο ὁ διευθυντὴς τῆς «Μεταρρύθμισης» μίλησε στὰ γραφεῖα του, μπροστὰ σ' ἀρκετὸ κόσμο, γιὰ τὴν πολιτικὴ κατάσταση. Τὸ λόγο δὲν τὸν ἀκούσαμε, μὰ οὔτε ἡ «Μεταρρύθμιση» τόνε δημοσίεψε γιὰ νὰν τόνε κρίνουμε. Ξέρουμε μοναχά, ἀπὸ τὴν πορεία ποῦ κρατάει τὸ φύλλο αὐτό, πὼς ὁ κ. Φραγκούδης δὲν ἀπογοητεύεται καθόλου ἀπὸ τὴν κατηφοριὰ ποὺ παίρνει ἡ ἐφημερίδα του, μὰ τραβάει ἴσια καὶ παληκαρήσια στὸν τίμιο δρόμο του, νὰ ξεσκεπάζει τὰ χάλια μας καὶ νὰ φωτίζει τὸ λαό.

Μοναδικὸ κατόρθωμα αὐτό, μὲ τὶς σημερινὲς συνθῆκες μάλιστα. Ὅταν σὲ περικυκλώνει ἡ ψευτιὰ κι ὅταν σὲ κάθε βῆμα σου τήνε βλέπεις νὰ θριαμβεύει, νἀγκαλιάζεις λόγου σου τὴν Ἀλήθεια καὶ νὰ κατρακυλᾶς μαζί της στὴν κατηφοριά! Ὁ ἀγώνας γιὰ Ἰδέες φαίνεται σήμερα κάτι παράξενο καὶ τρελλό. Κι ἂν σώθηκε ὁ κ. Φραγκούδης ἀπὸ τὸ γελοῖο εἶναι γιατὶ πολλοὶ πιστεύουνε πὼς ὅλ' αὐτὰ τὰ κάνει, νὰ φωνάζει δηλ. καὶ νὰ σκίζεται γιὰ κάπια Ἰδέα τίμια καὶ πατριωτική, μόνο καὶ μόνο γιατὶ δρέγεται νὰ γίνει μιὰ μέρα, καὶ σύντομα μάλιστα, βουλευτής.

Δυστυχῶς κεῖνο ποῦ τόνε συβουλέψαμε ἄλλοτες, δὲν τἄκουσε, νὰ δηλώσει δηλ. πὼς μὲ κανέναν τρόπο δὲ θὰ δεχτεῖ ὑποψηφιότητα βουλευτική, οὔτε ὁ ἴδιος θὰ τήνε ζητήσει. Πρέπει νὰ γίνει αὐτό, γιὰ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ τοῦ πεῖ κανένας τίποτα καὶ γιὰ νὰ τόνε πιστέψει ὁ λαός, ποὺ τόσες φορὲς ἴσια μὲ τόρα γελάστηκε ἀπὸ ὄμορφα λόγια κι ἀπὸ κάθε εἴδους ὑπόσχεσες. Πρέπει νἀποδείξει στὸ λαὸ πὼς μόνο γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ τασκίζει, χωρὶς νὰ ζητάει τίποτα γιὰ λόγου του, καὶ τότε ὅσο λίγοι κι ἂν εἶναι κεῖνοι ποῦ σήμερα τόνε πιστεύουνε, θὰ γίνουνε πολλοὶ ἄθρω, καὶ θὰ φέρουνε μεθαύριο τὴ νίκη.

Κι ὁ ἀγώνας τῆς «Μεταρρύθμισης», ὅπως καὶ κάθε ἄλλος ἀγώνας, θέλει πρῶτα τοὺς μάρτυρές του. Ὕστερα θἀρθεῖ ἡ ἀράδα κεινῶνε ποὺ θὰ γευτοῦνε τἀγαθὰ τῆς νίκης. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὄχει γιὰ σύμβολο καθένας ποὺ ρήχνεται σὲ τέτιους ἀγῶνες εὐγενικούς. Καὶ μάρτυρας νᾶσαι σὲ τέτιους ἀγῶνες, τιμή σου εἶναι γιατὶ εἶναι λιγοστοὶ οἱ διαλεχτοὶ ποὺ δέχουνται νὰ ματώσουνε τὸ μέτωπό τους μὲ τὸ στεφάνι τοῦ μαρτυρίου, τὸ ἀγκαθένιο μὰ τίμιο.

Αὐτὲς τὶς σκέψες μᾶς ἔφερε μιὰ ὁμιλία ποὔγινε στὰ γραφεῖα τῆς «Μεταρρύθμισης», κ' εὐχόμαστε στὸν κ. Φραγκούδη νὰ ξακολουθήσει τὴ δουλειά του, ὅπως καὶ τὴν ἀρχίνησε, μιλῶντας καὶ γράφοντας γιὰ τὴν Ἀλήθεια, μὲ τὴ βεβαιότητα πάντα πὼς ἡ μικρὴ κυκλοφορία τῆς «Μεταρρύθμισης» θὰ σκεπάσει μιὰ μέρα τὶς μεγάλες καὶ καταπληκτικὲς κυκλοφορίες τῆς «Ἑσπερινῆς» καὶ τῆς «Ἀστραπῆς».

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ

Τετράδη τἀπομεσήμερο, μὲ κεῖνο τὸ τσουχτερὸ κρύο δυὸ ἀρχαῖες καρικατοῦρες περπατοῦσανε στὴν ὁδὸ Πατησίων. Εἴτανε ὁ κ. Δόγκαν κ' ἡ γυναῖκα του, ἡ κ. Δόγκαν Β', ποὺ πρὶν πάρει αὐτὸν τὸν τίτλο καὶ τὴ λόξα τοῦ κυρίου της, εἴτανε πατριώτισσά μας, ντυμένη πολὺ φρόνιμα καὶ πολὺ χαριτωμένα.

Οἱ διαβάτες τοὺς βλέπανε καὶ γελοῦσανε· μερικοὶ καὶ τοὺς ἐλυπόντουσαν ἔτσι καθὼς τοὺς βλέπανε μισόγυμνους καὶ ξεκάλτσωτους. Κάτι παρόμοιο θὰ αἰσταν θοῦνε οἱ ἴδιοι οἱ διαβάτες ἂν δοῦνε μεθαύριο

ΞΕΝΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΟΓΓΜΑΝ

Ο ΤΥΧΕΡΟΣ ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΗΣ

Τὸ χυνόπωρο τοῦ 182.. στὰ λουτρὰ τοῦ Πυρμὸν εἶχε μαζευτῆ κόσμος καὶ κόσμος· σωστὴ ἀνθρωποπλημμύρα πλουσίων ξένων, ποὺ ποτέ τους δὲν τὴν ἐνθυμοῦντο. Τὸ πλῆθος τους καθημερινὰ ἐξακολουθοῦσε νἄρχεται, σέροντας ζοπίσω τους κάθε λογῆς κερδοσκόπους, ποὺ ἀφθονοῦν πάντοτε σὲ τέτοιους τόπους. Μὰ καὶ οἱ παγκαδόροι τοῦ Φαραὼ δὲν εἶταν λιγότεροι, ἀπλώνοντας στὸ πράσινό τους τραπέζι τοὺς χρυσούς τους σωρούς, γιὰ νὰ δολῶνουν τοὺς εὐκολοκατάφερτους, ποὺ ἡ λάμψη τοῦ χρυσαφιοῦ τοὺς ξελλογιάζει τραβιῶντάς τους ἀναπόφευχτα, ὅπως τὸ δόκανο ποῦ στήνει ὁ κυνηγὸς νὰ πιάσῃ κανένα εὐκολόπιαστο ζωντῆμι.

Ὅλοι δὰ γνωρίζομε πόσα εὔκολα στὴν ἐποχὴ τῶν λουτρῶν, μὴ ξέροντας ὁ καθεὶς πῶς νὰ σκοτώσῃ τὶς ὧρες του, μακρυὰ ἀπὸ τὴ συνειθισμένη του ζωή, ζητῶντας κάποια διασκέδαση στὸ καθησιό του τὸ πολυήμερο, πόσο εὔκολα τοὺς παραδίδεται καὶ ἔτσι τὸ παιγνίδι τοῦ γίνεται, ἀθέλητά του, πολλὲς φορὲς πάθος ἀκατανίκητο: Συχνὰ βλέπει κανεὶς ἐκεῖ ἀνθρώπους, ποὺ ποτέ τους δὲν ἄγγιξαν χαρτί, καρφωμένους ἀδιάκοπα στὸ πράσινο τραπέζι, νὰ χάνωνται στοὺς τυχεροὺς συνδυασμοὺς τοῦ παιγνιδιοῦ· ἂν λογαριάσεις καὶ τὴν λεπτότητα ποῦ ἀπαιτεῖ νὰ κινδυνεύῃ ὁ καθένας τους κάθε βράδυ λίγα χρυσᾶ νομίσματα, αὐτὴν ἴσα-ἴσα τὴν λεπτότητα, ποῦ γίνεται ἡ ἀφορμὴ νὰ μὴν ἠμποροῦν κατόπι νὰ συγκρατήσουν πλέον τὸν ἑαυτόν τους ἀπὸ τὸ ὀλέθριον αὐτὸ πάθος, θὰ ἐννοήσῃς πόσο δύσκολο εἶνε νὰ ξεφύγῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ χέρια ὅλων ἐκείνων τῶν παγκαδόρων τοῦ Φαραώ.

Κάποιος νέος γερμανὸς βαρόνος, ὁ Σιεγγφριέδ, μόνον αὐτὸς ἐξεχώριζε. Τὶς ὧρες ποῦ ἔτρεχαν ὅλοι τους ξετρελλαμένοι στὸ χαρτοπαίγνιο καὶ δὲν εὕρισκε κανένα νὰ περάσῃ κάπως εὐχάριστα τὴν ὥρα του, ἀποτραβιότανε στὸ δωμάτιό του μ' ἕνα βιβλίο ἢ ἐπήγαινε στὴν ἐξοχὴ νὰ περπατήσῃ καὶ θαυμάσῃ τὴν φύση, ποῦ εἶναι τόσον εὔμορφη σ' αὐτὸ τὸ πολυθέλγητρο μέρος.

Ὁ Σιεγγφριὲδ ἦταν νέος ἀνεξάρτητος, πλούσιος, μ' εὐγενικὸ παράστημα, συμπαθητικὸ πρόσωπο, νέος τέλος πάντων ποῦ εἶχεν ὅλα τὰ προστόντα νὰ κερδίζῃ τὶς γλυκὲς ματιὲς καὶ τὶς γυναικεῖες καρδιὲς χωρὶς πολλοὺς κόπους. Μὰ τὸ σπουδαιότερο ἦταν, ποῦ κάποιο εὐτυχισμένο ἀστέρι ἐφαίνετο νὰ πλανιέται ἀπάνωθέ του ἀδασίλευτο, ἑδηγῶντας τον σὲ κάθε του ἐπιχείρηση· ἔλεγαν μάλιστα, πῶς κάμποσοι ἐρωτές του, ὅλοι πολυδήγητοι, εἶχαν ὡς τόρα ξετυλιχτῆ ἐμπρός του, ὅλοι μὲ τὸ πλέον εὐχάριστο καὶ μὲ τὸ πλέον ἀπροσδόκητο ἀποτέλεσμα γιὰ τὸν χαραχτῆρα του Ἐδηγοῦντο πρὸ πάντων τὴν ἱστορία ἑνὸς ρολογιοῦ του, ἱστορία ποῦ μᾶς δείχνει τὴν ἀτελείωτη τῆς τύχης του εὔνοια: Ὁ Σιεγγφριὲδ, πολὺ νέος τότε, ἔτυχε νὰ βρεθῆ ταξιδεύοντας σὲ τόση ἀναπαραδιά, ποῦ μὴν ἠμπορώντας νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξεῖδι του, ἀναγκάσθηκε νὰ πουλήσῃ τὸ ρολόγι του, ἕνα πολύτιμο ρολόγι γαρνιρισμένο μὲ διαμαντόπετρες, νὰ τὸ πουλήσῃ ὅσα-ὅσα. Μὰ τὴν ὥρα ἴσα ἴσα ποῦ ἐμελετοῦσε νὰ τὸ δώσῃ, φτάνει στὸ ξενοδοχεῖο ποῦ ἔμενε κάποιος νέος πρίγκηπας, ζητῶντας νἀγοράσῃ κάτι τέτοιο πολύτιμο πρᾶγμα καὶ ἐπλήρωσε τὸ ρολόγι τοῦ Σιεγγφριὲδ ὅσο τἄξιζε. Μετὰ ἕνα ὅμως χρόνο ὁ Σιεγγφριὲδ, ἐνήλικος πλέον καὶ κύριος τῆς κληρονομίας του, μιὰ μέρα βλέπει στὴν ἐφημερίδα, πῶς ἕνα ρολόγι ἔβγαινε στὸ λότο· παίρνει ἕναν ἀριθμὸ, δίνοντας μερικὲς ψωροπεντάρες, καὶ σὲ λίγες μέρες κερδίζει τὸ ἴδιο ἐκεῖνο πουλημένο του ρολόγι. Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ

καὶ τὴν «Ἀντιγόνη» τοῦ κ. Μιστριώτη, μὲ γλώσσα ἀλὰ Δόγκαν, κρύα καὶ ξεκάλτσωτη.

Τί τὰ θέλετε! Τὸ ἀρχαῖο κοστοῦμι πέρασε πιὰ καὶ χίλιοι Δόγκαν δὲ μποροῦνε νὰ τὸ ξαναφέρουνε πίσω. Ἀλλιώτικα μιλᾶνε κι ἀλλιώτικα ντύνουνται σήμερα οἱ ἄνθρωποι· κοστοῦμι Δόγκαν καὶ γλώσσα Μιστριώτη, μονάχα τὶς ἀποκριὲς ἔχουνε πέρασι.

ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟ

τὸ «Ἄστυ» τῆς περασμένης Τετράδης μὲ τὸ «ἔμπεδο τάγμα» τῶν βουλευτῶν μας.

Σ' ἕνα ἄρθρο του, μὲ πολὺ χιοῦμορ καὶ μὲ πολὺ δύναμη γραμμένο, ὁ κ. Ρέπουλης ἀποκάλεσε «ἐμπέδους κ' ἐφέδρους» τοὺς βουλευτὲς τοῦ κ. Ζαΐμη, γιατὶ δὲ δείχνουνε τὴ δυναμή τους μέσα στὴ Βουλὴ καὶ τὴν ἀφήνουνε ἀχρησιμοποίητη— νὰ σκουριάσει βέβαια!

Ὁ κ. Ρέπουλης κλαίει καὶ δέρνεται γι' αὐτό! Ἐμεῖς ὅμως γνωρίζοντας πὼς «ἡ ἰσχὺς τοῦ βουλευτοῦ κεῖται ἐν τῇ γλώσσῃ του», χαιρόμαστε πὼς ἡ γλώσσα τῶν Ζαΐμικῶν μένει ἀχρησιμοποίητη, ἀφοῦ τόσες ἄλλες γλῶσσες βράζουνε μέσα στὸ ἐθνικὸ αὐτὸ πελιοκάζανο.

Δὲν πειράζει ἂν μένουνε καὶ μερικὲς γλῶσσες σ' ἐφεδρεία. Τί νὰ τὶς κάνουμε τόσες!..

ΔΕ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝΕ

οἱ ἐφημερίδες μας νὰ καταλάβουνε γιατὶ ἡ Σάρρα Μπερνὰρ δὲν ἔμεινε καὶ τόσο ἐνθουσιασμένη μὲ τὸ κοινὸ τῆς Ἀθήνας.

Δὲ φταῖνε γι' αὐτὸ οἱ καημένοι οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ ὅπως μποροῦσαν φανερώσανε τὴν ἐκτίμησή τους στὴ μεγάλη τεχνίτρα τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ οἱ ἴδιες οἱ ἐφημερίδες ποὺ δὲ πάψανε ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὔρθε ἴσα μὲ τὴν ἡμέρα ποὔφυγε, νὰ μιλᾶνε καὶ νὰ χαριεντίζουνται καὶ νὰ σαχλολογοῦνε γιὰ τὰ γηρατειά της.

Μιὰ τέτια χωριατιὰ ὄχι μιὰ Σάρρα μὰ οὔτε ἡ τελευταία τουρκογύφτισσα μπορεῖ ποτὲ νὰ συχωρέσει.

ΕΝΑ ΚΟΥΡΕΛΙΑΣΜΑ

σημαντικὸ ἔπαθε ἀπὸ τοὺς «Καιροὺς» κάποιος δημόσιος ὑπάλληλος. Οὔτε τήνε καλοξέρουμε τὴν ὑπόθεση, οὔτε ζητήσαμε νὰ μάθουμε περισσότερα ἀπὸ κεῖνα ποὺ δημοσιευτήκανε στοὺς «Καιροὺς» καὶ στὶς ἄλλες ἐφημερίδες. Μὰ καὶ κεῖνα εἶναι ἀρκετὰ νὰ μᾶς πείσουνε καὶ νὰ μᾶς ἀπελπίσουνε, πὼς ὑπάρχουν μερικὲς ἐφημερίδες ποὺ δὲν τόχουν γιὰ τίποτα νὰ κουρελιάσουνε τοῦ καθενὸς τὴν ὑπόληψη μιὰ χαρὰ, ἀρκεῖ νὰ τοὺς πᾶς μιὰ διατριβή, ἂς εἶναι καὶ μὲ ψευτόνομα ὑπογραμμένη, καὶ νὰ καλοπληρώσεις γιὰ τὴ δημοσίεψή της.

Οἱ «Καιροὶ» αὐτὴ τὴ φορὰ μᾶς πείσανε πὼς ὁ τύπος μας δουλεύει καλοσυνείδητα ὄχι μονάχα γιὰ τὴν πολιτική μας ἀποκατάσταση μὰ καὶ γιὰ τὴν κοινωνική μας ἀνύψωση. Πῶς ὄχι!

ΖΥΙΩΝΟΥΝΕ

κ' οἱ βουλευτικὲς ἐκλογές, νὰ τὸ δεῖτε. Εἶμα τε «καλὰ πληροφορημένοι», ποὺ λένε κ' οἱ ἐφημερίδες, ἀφοῦ μᾶς τὸ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ κ. Λεβίδης. Κι ὄχι πάλι μὲ τὸ στόμα του, γιατὶ μποροῦσε νὰ μᾶς γελάσει, ἀλλὰ μὲ τὶς πράξες του, ποὺ εἶναι εἰλικρινέστατες.

Λοιπὸν ποὺ λέτε, φίλτατοι συμπολῖτες, ὁ κ. Λεβίδης ἔβγαλε ρετφᾶ καὶ διατάζει νὰ καίγουνται ἀπὸ τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους τὰ μεταφρασμένα Βαγγέλια ὅπου κι ἂν βρίσκουνται!

Κόλπο προεκλογικὸ αὐτό, κι ἂν δὲ ζυγώνανε οἱ ἐκλογές, νᾶσαστε βέβαιοι πὼς ὁ κ. Λεβίδης δὲ θὰ τὸ ξόδειαζε ἔτσι, στὰ χαμένα.

Νὰ μὴ ξεχνᾶνε ὅμως κ' οἱ ἐκλογεῖς κεῖνο ποὺ μᾶς ἀποκάλυψε ἄλλοτες τὸ «Σκρίπ», πὼς δηλ. ὁ κ. Λεβίδης ἐνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ σκίζεται γιὰ τὸ Βαγγέλιο, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔβρισε μὲ μιὰ βρωμοφυλλάδα του τάγια λείψανα!

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ

παράσταση τοῦ Βασ. Θεάτρου δὲν ἐπέτυχε, ἀφοῦ οἱ θεατὲς μετριόντουσαν στὰ δάχτυλα.

Οἱ ἐφημερίδες χαλάσανε τὸν κόσμο γι' αὐτό, μὰ δίκιο δὲν ἔχουνε. Δὲν εἶπε ἡ ἐπιτροπὴ στὸν κόσμο:

— Δός μου τὸν παρᾶ σου γιὰ τὴ Μακεδονία καὶ μὴ βγεῖς ἀπὸ τὸ σπίτι σου!

Τοῦ εἶπε:

— Δός μου τὸν παρᾶ σου γιὰ τὴ Μακεδονία κ' ἔλα νὰ σὲ διασκεδάσω!

Καὶ μὲ τὸν «Οἰδίποδα» τοῦ Βλάχου, χριστιανοὶ διασκέδαση δὲ γίνεται. Ἐρήμωση καὶ κρύο μονάχα, ὅπως εἶναι κρύα κ' ἡ μετάφραση. Κ' εἶναι ἄκαρδο καὶ φυσερὸ αὐτό, νὰ βγάζεις ἕνα ἀνθρωπο τὸ χειμῶνα ἀπὸ τὴ ζεστασιὰ τοῦ σπιτιοῦ του καὶ νὰ τόνε καταδικάζεις, σὰ νἄχε σκοτώσει ἄνθρωπο, νὰ βλέπει Βλάχικους Οἰδίποδες!

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ κ. Δ. ΖΗΛΟΥ

11

(Μυρολόγι σὲ θάνατο παλικαριοῦ).

Ποῦσαν, περιστερούλα μου, κῆρθες αὐτὴν τὴν ὥρα,
ποὺ σκοτεινιάζουν τὰ βουνὰ καὶ βγάζει ἡ γῆς χορτάρι;
Σὰ σκοτεινιάζουν τὰ βουνὰ καὶ βγάζει ἡ γῆς χορτάρι,
τότε νὰ μὲ ξαναρνηθεῖς, νὰ κάνεις ἄλλον ἄντρα.
Παραπλεγμένη λεμονιὰ μὲ τἄνθη στολισμένη,
τὴν ὥρα ποὺ σἀγάπησα εἶτανε βλογημένη,
σἀγάπησα κι ἀρρώστησα σφάντα μία μέρα
καὶ τὄμαθαν οἱ φίλοι μου καὶ κλαίγουν γιὰ τὲμένα,
τὄμαθε κ' ἡ ἀγάπη μου καὶ κλαίγει γιὰ τὲμένα.
Πάρε κερὶ στὸ χέρι σου καὶ ἔλα νὰ μὲ γλέπεις
καὶ ρώτησε τὴ μάννα μου: — Μάννα τί κάνει ὁ γιός σου;
—Ὁ γιός μου εἶν' στὴν κάμαρα, δεξιὰ μεριὰ στὸ στρῶμα.
—Ἔλα, τριανταφυλλένια μου, ἔλα κάτσε στὸ γόνα,
σκύψε, τριανταφυλλένια μου, καὶ φίλα με στὸ στόμα.
Κι ἄπλωσε τὸ χεράκι σου στὸν ἀργυρὸ τὸν κόρφο
καὶ πάρε τἀργυρὰ κλειδιὰ νἀνοίξεις τὴν κασέλα,
νὰ πάρεις τἀργυρὰ κλειδιὰ νἀνοίξεις τὸ σεντούκι,
καὶ βγάλε τὰ ρουχίτσια μου, τὰ ἔρημα τὰ ρούχα μ'.
μὲ καταράστηκαν ἐχτροὶ στὴ γούρνα νἀν τὰ βάλω.
Ὅταν ἰδεῖς παπὰ νἀρθεῖ, παπάδες καὶ ψαλτάδες,
τότε νὰ βγάλεις μιὰ φωνὴ νὰ μαραθοῦν τὰ χόρτα:
«Παραμερίστε, ψάλτες μου καὶ σεῖς μυρολοΐστρες».
Στὴν ἐκκλησιὰ ποὺ θὰ μὲ πᾶν, στῆς ἐκκλησιᾶς τὴν πόρτα
τότε νὰ βγάλεις μιὰ φωνὴ νὰ μαραθοῦν τὰ χόρτα.
Κι ὅταν θὰ μὲ ξεπαραχώσν, μὲ βάνουν στὸ πανιέρι
τότε, περιστερούλα μου, νὰ πιάνεις ἄλλο ταίρι.

Ποῦσαν. περιστερούλα μου, κῆρθες ἀφτὴν τὴν ὥρα
ποὺ σκοτεινιάζουν τὰ βουνὰ καὶ βγάζει ἡ γῆς χορτάρι;
Σὰ σκοτεινιάζουν τὰ βουνὰ καὶ βγάζει ἡ γῆς χορτάρι,
τότε καὶ σὺ νὰ μἀρνηθεῖς, νὰ πάρεις ἄλλον ἄντρα.

12

(Μυρολόγι σὲ θάνατο νέας).

—Μωρὴ ψηλὴ μου λεμονιὰ μὲ τἄνθη στολισμένη!..
—Ἡ μάννα μου μὲ στόλισε νὰ πάω νὰ σεργιανίσω.
νὰ διῶ χωριά, νὰ ἰδῶ ντουνιάν, νὰ ἰδῶ τὴν πόλη ὅλη,
νὰ ἰδῶ καὶ τὸν παράδεισο πὼς κάθονται οἱ νέες·
κάθονται μὲ τριαντάφυλλα, κάθονται μὲ λουλούδια ...

τἄλλαξε μ' ἕνα δαχτυλίδι διαμάντι. Ἀργότερα ὑπηρετοῦσε τὸν πρίγκηπα Σ... ὡς ἰδιαίτερός του κλειδοῦχος· ὁ πρίγκηπας αὐτός, θέλοντας νὰ τὸν ἀνταμείψῃ γιὰ τὸ ζῆλο του, μιὰ μέρα τοῦ χαρίζει ... τὸ ἴδιο ἐκεῖνο ρολόγι του μὲ μιὰν ἀλυσσίδα πολύτιμη.

Τὸ ἱστορικὸ τοῦ ρολογιοῦ ὅμως ἔβαλεν ἀκόμη περισσότερο σὲ περιέργεια ὅλους στὸ Πυρμόν, μὴν ἠμπορώντας νὰ ἐξηγήσουν τὸ τόσο πεῖσμα τοῦ Σιεγγφριέδ: νὰ μὴν ἐγγίξῃ ποτέ του χαρτὶ αὐτός, ποὺ ἡ τύχη τοῦ ἐχαμογελοῦσεν ἀδιάκοπα ἐπὶ τέλους ὅλο τους κατέληξαν στὸ συμπέρασμα, πῶς ἡ μόνη ἀφορμὴ τῆς ἐπιμονῆς του αὐτῆς ἦταν ἡ μεγάλη του φιλαργυρία, ἐλάττωμα, ὅπως ἔλεγαν, ποὺ τοῦ ἐθάμπωνεν ὅλα τὰ περίλαμπρά του προτερήματα, κάνοντάς τον νὰ τρέμῃ στὴν ἰδέα καὶ τῆς παρακμιακῆς ζημίας. Καὶ τἄλεγεν ὁ κόσμος αὐτὰ χωρὶς νὰ συλλογισθῇ καθόλου, ὅτι τοῦ Βαρόνου ἡ καθημερινὴ ζωὴ ἀπομάκρυνε κάθε ὑποψία φιλαργυρίας· μὰ ὅπως γίνεται τὶς πλιότερες φορές, ἡ ἐνάντια γνώμη ἐνίκησε γρήγορις καὶ τοῦ ἐκολλήθηκε ἀνεξάλειπτα στὸ μέτωπό του.

Ὁ βαρόνος ἔμαθε τὰ ὅσα ἐλέγοντο εἰς βάρος του καί, σὰν μεγαλόδωρος καὶ ξωδευτὴς ποὺ ἦταν, ἀποφάσισε μὲ ὅλη τὴ φρίκη ποὺ τοῦ ἐπροξενοῦσε τὸ παιγνίδι νὰ διασκορπίσῃ, πετῶντας μερικὲς ἑκατοντάδες εἰκοσόφραγκα, ὅλες αὐτὲς τὶς ἐνοχλητικὲς ὑποψίες, ποὺ ὁλοένα ἐσηκόνοντο ψηλότερα κατεπάνω του. Πηγαίνει λοιπὸν ἕνα βράδι στὸ χαρτοπαίγνιο μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ χάσῃ κάμποσα λουΐζια, ποὺ ἐπῆρε στὴν τσέπη του. Μὰ ἡ ἴδια του τύχη, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσε κατὰ πόδι, τοῦ ἐδείχθηκε πιστότερη. Τὸ κάθε ποντάρισμα τοὔφερνε χρυσάφι καὶ χρυσάφι: ὅλες οἱ τέχνες τῶν πιὸ δοκιμασμένων χαρτοπαιχτῶν ἐθρυψαλλίζοντο ἐμπρὸς στὴν ἀκλώνητη τύχη τοῦ Βαρόνου. Τοῦ κάκου ἄφηνε τοὺς πόντους του, τοῦ κάκου, παίρνοντας ἄλλους· πάντα ἐκέρδιζε, ὡς που ὁ βαρόνος βλέποντας τὴν τύχη του τόσο νὰ τὸν εὐνοῇ, ἄρχισε νἀπελπίζεται, σπάνιο καὶ περίεργο φαινόμενο ποντάδόρου, τόσο περίεργο ποῦ καθαρὰ σ' ὅλων τῶν συμπαιχτόρων του τὰ πρόσωπα διάκρινε κανεὶς τὴν βεβαιότητα, πῶς εἶχαν ἐμπρός τους ἕνα θεότρελλο, ποῦ πεισματικὰ ἐναντιώνετο τῆς τύχης του καὶ τὴν ἀπόδιωχνε, τόσο πολὺ εὐνοῶντας τον.

Βλέποντας ὁ βαρόνος τὴν ἀτέλειωτη ἐπιτυχία του, ἐνόμιζε τὸν ἑαυτό του σὰν νὰ εἴποῦμε ὑποχρεωμένο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ παιγνίδι, προσμένοντας νὰ χάσῃ ἐπὶ τέλους ὅσα εἶχε κερδίσῃ· μὰ ὅλως διόλου τὸ ἐναντίο τοῦ συνέβαινε καὶ τὸ ἄστρο του τὸν παρέσυρε. Ὁλοένα ἡ τύχη του ἐδείχνοτουν περισσότερο εὐνοϊκὴ καὶ ἔτσι, χωρὶς καὶ ὁ ἴδιος νὰ τὸ καταλάβῃ, ὅσο ἔπαιζε τόσο εὕρισκεν ὁ βαρόνος κάποια εὐχαρίστηση σ' αὐτὸ τὸ παιγνίδι, τὸ φαραώ, ποῦ μ' ὅλη του τὴν ἁπλότητα μᾶς παρουσιάζει τοὺς θελκτικώτερους συνδυασμούς.

Τόρα δὲν ἐδείχνετο πλέον δυσαρεστημένος ἀπὸ τὴν τύχη του: τὸ παιγνίδι τοῦ ἀπορροφοῦσε κάθε του σκέψη καὶ τὸν κρατοῦσε ἐκεῖ ὅλες τῆς βραδιές. Δὲν παρεσύρετο ἀπὸ τὸ κέρδος, ὄχι· ἀλλ' ἀπ' τὸ παιγνίδι καθαυτό, δεμένος ἀπὸ κάποιο ἰδιαίτερό του θέλγητρο, ποῦ οἱ φίλοι του πολλὲς φορὲς τοῦ τὸ εἶχαν εἰπῆ, μὰ ποτὲ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ χωρέσῃ ὁ νοῦς του.

Μιὰ βραδιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς ἐκεῖνες βραδιές, σηκώνοντας ὁ μπαρόνος τὰ μάτια του τὴ στιγμὴ ποῦ ὁ παγκαδόρος τέλειωσε τὴ χαρτωσιά του, βλέπει ἕναν ἄνθρωπο ἡλικιωμένο ἀντικρυνά του, κοιτάζοντάς τον κατάμματα μὲ κάτι ματιὲς θλιμμένες καὶ σοβαρές, κλεφωμένες στὸ πρόσωπό του ἀδιάκοπα. Καὶ ὅσες φορὲς ὁ βαρόνος ἐσταματοῦσε τὸ παιγνίδι του, ἡ ματιά του ἀντίκρυζε τὸ σκοταδερὸ μάτι τοῦ ξένου ἐκείνου, ποῦ τὸν ἐσυγκλονοῦσε κατάμματα, χωρὶς νὰ μπορέσῃ νὰ προφυλαχθῇ. Σὰν ἐτέλειωσε τὸ παιγνίδι, ὁ ξένος ἀμέσως ἔφυγε· μὰ τὴν ἄλλη βραδιὰ νὰ σου τον πάλι ἀντίκρυ του, καρφώ-

13

Πέρα σ' ἐκεῖνο τὸ βουνὸ ἀτὸ πέρα καὶ στὸ δῶθε
βρίσκουνε δυὸ γραμματικοὶ τὶς μοῖρες ἀπ' ἐγράφταν,
τοὺς καλόγερους ἔγραφταν τοὺς καλομοιρασμένους,
γράφτουν καὶ μένα, μάννα μου, βουργάρα νὰ πά' νὰ πάρω,
—Μὲ τὴν ἐφκή σου, μάννα μου, βουργάρα νὰ πά'νὰ πάρω.
—Μὲ τὴν κατάρα, Γιάννη μου, βουργάρα νὰ μὴν πάρεις,
—Μὲ τὴν ἐφκή σ', μαννούλα μου, βουργάρα νὰ πά'νὰ πάρω.
—Γιάννη μου, θὰ τὴν πάρωμε καὶ θὰν τὴ φαρμακώσω.
—Μάννα μου, ἂς τὴν πάρουμε καὶ ἂς τήνε φαρμακώσεις.
Καὶ κίνησε ὁ Γιάννης μας τὴ νύφη νὰ πά' νὰ πάρει.

Ὁ πεθερὸς κ' ἡ πεθερὰ κ' οἱ σκύλες οἱ ἀντραδέρφες
βάνουν καὶ ξεθεμέλιωναν δεντρὶὰ θεμελιωμένα
νὰ βροῦν τὰ φίδια ζωντανά, ὀχιὲς μὲ δυὸ κεφάλια.
Βάνουν καὶ τὰ μαγέρεψαν τὴ νύφη νὰ φιλέψουν.
—Ἔπαρε, νύφη, μιὰ χλιαριά, ἔπαρε νύφη μ' κι ἄλλη,
—Ἐγώ, μαννά μου, δὲν πεινῶ, γιατ' ἔφαγα στὴ μάννα μ'.
—Ἔπαρε, νύφη μ' μιὰ χλιαριά, ἐτσ' τὄχουμε ἀντέτι.
Καὶ παίρνει ἡ νύφη μιὰ χλιαριὰ καὶ παίρνει ἡ νύφη κι ἄλλη.

Τὰ χέρια της ἐστάβρωνε, στὸν πεθερό της πάει :
—Πατέρα μ' φαρμακώθηκα καὶ θέλω νὰ πεθάνω.
—Ἐσὺ νερὸ δὲν ἔφερες καὶ τί νερὸ γυρέβεις ;

Τὰ χέρια της ἐστάβρωνε, στὴν πεθερά της πάει :
—Μαννά μου, φαρμακώθηκα καὶ θέλω νὰ πεθάνω.
—Ἐσὺ νερὸ δὲν ἔφερες καὶ τί νερὸ γυρέβεις ;

Τὰ χέρια της ἐστάβρωνε, στὶς ἀντραδέρφες πάαινε :
—Ἀντραδέρφες, φαρμακώθηκα καὶ θέλω νὰ πεθάνω.
—Ἐσὺ νερὸ δὲν ἔφερες καὶ τί νερὸ γυρέβεις ;

Τὰ χέρια της ἐστάβρωσε καὶ στὸ γαμπρὸ παγαίνει :
—Γιάννη μου, φαρμακώθηκα καὶ θέλω νὰ πεθάνω.
Καὶ κίνησε ὁ Γιάννης μας κρύο νερὸ νὰ φέρει.
Ὅσο νὰ πάει κι ὅσο νἀρθεῖ ἀπέθανεν ἡ νύφη.
Καὶ ὁ γαμπρὸς σκοτώνεται καὶ θάφτεται μαζί της.

Στένα φυτρόνει κάλαμος καὶ στἄλλο κυπαρίσι ...

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ὅσο γιὰ τὰ ξύλα ποὺ ἐκαρφώθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκόλουθη παράδοση :

— Ἕνας παποῦς ἀτίμασε τὸ κορίτσι του καὶ πάει ὕστερα στὸν πνεματικὸ καὶ τὸ ξομολογήθηκε. Ἐκεῖνος τὸν διάταξε, γιὰ νὰ συχωρεθεῖ ἡ μεγάλη ἁφτή ἁμαρτία του, νὰ πάρει τρία δαβλιὰ ἀναμένα ἀπὸ τὴ στιὰ τοῦ σπιτιοῦ του καὶ νὰν τὰ φυτέψει. Νὰν τὰ ποτίζει πᾶσα μέρα ἀπὸ νερὸ τῆς Σαλαμπριᾶς, μὰ ἂν κανένας τοῦ γυρέψει νερὸ στὸ δρόμο νὰν τὸ χύνει ἐκεῖνο καὶ νὰ παίρνει ἄλλο γιὰ τὸ πότισμα. Βασανίζονταν ἔτσι ὁ δύστυχος χρόνια πολλά, γιατὶ ὁ τρισκατάρατος τοῦ ἔχυνε τὸ νερὸ ὅλο τὸ χρόνο, ἐξὸν ἀπὸ τὴ Μ. Πέφτη, τὴ Μ. Παρασκεδή καὶ τὸ μ. Σάβατο, ὄντας δὲν κατηχοῦσε. Μὰ πέρασαν τόσα χρόνια ποὺ τρεῖς μέρες τοῦ χρόνου ποτίζοντας ἔπιασαν καὶ γίνηκαν μεγάλα ξυλικὰ τὰ τρία δαβλιά. Ἀφτὰ τὰ ἔκοψαν καὶ κάρφωσαν τὸ Χριστό.

14

Η ΑΛΑΦΙΝΑ

Βγαίνουν τὰ λάφια στὰ βουνά, βγαίνουν κ' οἱ ἀλαφίνες
καὶ μιὰ ἀλαφίνα τἀπεινὴ δὲν πάει κοντὰ στὶς ἄλλες·
θολόνει τὸ γαργαρόνερο, θολόνει καὶ τὸ πίνει.
Κανένας δὲν τὴ λόγιασε, κάνας δὲν τὴ λογιάζει.
Ὁ Νήλιος τὴν ἐλόγιασε, ὁ Νήλιος τὴ ρωτάει :
—Τὸ τί, ἐλαφίνα μ' δὲ βοσκᾶς, δὲν πᾶς κοντὰ στὶς ἄλλες,
θολόνς τὸ γάργαρο νερό, θολόνεις καὶ τὸ πίνεις ;
—Καὶ τόρα ποὺ μὲ ρώτηξες θέλω στὸ μαρτυρήσω :
Δώδεκα χρόνια ἔκαμα στεῖρα χωρὶς μοσκάρι
κι ἀπὸ τὰ δώδεκα μποοστὰ πόχτησα 'να μοσκάρι
καὶ τὄμαθα καὶ περπατεῖ καὶ τὄμαθα καὶ παίζει
καὶ τὄμαθα καὶ κρύβεται στῆς βατσινιᾶς τὸ φύλλο.
Ξεβγῆκε ὁ γιὸς τοῦ βασιλιὰ νὰ λαγοκυνηγήσει
κι ἔοιξε καὶ τὸ βάρηπε τὸ ἔρμο μου μοσκάρι.

15

Ὁ Γιάννης ἐτραγούδησε ἀπάνου στὸ γιοφύρι
καὶ τὸ γιοφύρι ράγισε καὶ τὸ ποτάμι στέκει
καὶ ξύτνησε τὴ δράκαινα, τοῦ δράκου τη γυναῖκα.
—Σὰ δὲ στὸ φκιάσω, Γιάννη μου, σὰ δὲ στὸ ξαγοράσω,
νὰ πάρεις νύφη ἀπὸ μακριά, γυναίκα ἀπ' τὰ ξένα.

Ἦρθε καιρὸς καὶ πέρασε κι ὁ Γιάννης νύφη πῆρε.
—Καλήμερά σου, δράκαινα.—Καλὸ στὸ γιόμα ποὔρθε
κι ἂν ἀρτηρήσει τίποτα θὰ καλοδειλινήσω.
Κανένας δὲν τὴν ἔκρενε, κανένας δὲν τὴν κρένει.
Ἡ νύφη τὴν ὁμίλησε πὸ κάτω 'π τὸ ζαγόνι :
—Σώπα, σώπα μωρ' δράκαινα καὶ μὴ μᾶς φοβερίζεις.
Ἐγὼ εἶμαι τῆς Στραψαριᾶς ἡ νύφη, τῆς Μπουμπουνοταριᾶς ἀγκόνι
πόντας στραπίζει καὶ βροντάει τὸ δράκο χαντακόνει.

16

Κόρη ξανθὴ τραγούδησε ἀπάνου στὸ γιοφύρι
καὶ τὸ γιοφύρι ράγισε καὶ τὸ ποτάμι στέκει
καὶ τὸ στοιχειὸ τοῦ ποταμοῦ στέκει καὶ τὴ ρωτάει :
—Πάψε, κορή μου, τὸν ἠχό, πάψε καὶ τὸ τραγούδι.
—Τὸ πῶς τὸν πάβω τὸν ἠχό, τὸ πῶς καὶ τὸ τραγούδι ;
Ἔχω ἄντρα φιλάρρωστον τορα δώδεκα χρόνια,
χαλέβει μου ἀρρωστικὸ ποὺ δὲ βρίσκεται στὸν κόσμο,
χαλέβει ἀπὸ λαγὸ τυρὶ κι ἀπ' ἄγριο γίδι γάλα.
Ὅσο νὰ πάνω καὶ νἀρθῶ,
νὰ μαντρινιάσω τὸ λαγό, νὰ μέξω τἄγριο γίδι,
ὅσο νὰ πάνω καὶ νἀρθῶ καὶ πίσω νὰ γυρίσω,
ὁ ἄντρας μου ξαρώστησε κι ἄλλη γυναίκα πῆρε
καὶ μένα μἀπαράτησε σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο.
Θερίζουν, παίρνουν τὸν καρπό, τὴν καλαμιὰν ἀφίνουν,
δίνουν φωτιὰ τὴν καλαμιά, καίει ὁ τόπος οὔλος,
καίει κ' ἐγὼ ἡ καρδούλα μου καὶ εἶν' ἀπὸ τὸν ἄντρα.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Ἀγαπητέ μου «Νουμᾶ»

Ἕνας φίλος μου δικηγόρος, μοῦ δηγόταν προχτὲς μιὰν ἱστορία, λίγο παλιὰ μὰ αἰωνίως ρωμέικη, ἀπὸ κεῖνες ποὺ χαραχτηρίζουνε ἐμᾶς τοὺς **Ἕλληνας !**

Κάποιος κ. πρόεδρος δικαστηρίου—ὄνομα καὶ μὴ χωριὸ—ἤτανε πολὺ φίλος ἑνοῦ κατηγορούμενου (ὅλοι ξέρουμε τί θὰ πεῖ τέτια **φιλία**).

Ὁ φίλος κατεδικάζεται καὶ ἦρθε στιγμὴ ποὺ ὁ δικηγόρος τοῦ ἀντίδικου πῆγε νὰ πάρει τὰ χαρτιὰ ἀπὸ τὸν γραμματικό. Μὰ τὰ χαρτιὰ εἴτανε χωρὶς τὴν ὑπογραφὴ τὴν πολύτιμη τοῦ κ. Προέδρου. Τὰ παίρνει μονάχος του καὶ τὰ πηγαίνει στὸν κ. Πρόεδρο. Καὶ τότε γένηκε τὸ ρωμέικο θᾶμα !

—Δὲ μπορῶ, λέει ὁ κ. Πρόεδρος, νὰ τὰ ὑπογράψω!

— Καὶ πῶς ἀρτό ;

— Δὲ μπορῶ ! ξέρεις εἶναι πολὺ φίλος μου ! Φαντάσου πῶς θὰ τοῦ φανεῖ νὰ ἰδεῖ τὴν καταδίκη του ὑπογραμμένη κι ἀπὸ μένα ! Δὲν πάει ! δὲν πάει !

— Καὶ ὕστερα ; τί θὰ κάνουμε ;

— Ἄμ ! νά, ὅπου κι ἂν εἶναι ἡ κυβέρνησή πέφτει, μὲ διώχνουνε, καὶ τότε σὰν ἔρθει ὁ ἄλλος κάνε ὅ,τι μπορέσεις !!!

Ὁ δικηγόρος πάκουσε ἀφτὰ τὰ χρυσὰ λόγια τοῦ κ. Προέδρου, οὔτε ἀρτὸς τρελλάθηκε, οὔτε τὸν κ. πρόεδρο σκότωσε, οὔτε τὸν ἑαφτό του. Κλαίγοντας γιὰ τ' ἀνέλπιστο—νέος βλέπεις ἀκόμα κι ἀμάθητος ἀπὸ τὴ *δουλειά* του— ἦρθε καὶ μοῦ τἄειπε.

Καὶ γὼ στὰ γράφω χωρὶς σχόλια.

Βαλεντῖνος

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΦΩΝΕΣ

Φίλτατε Νουμᾶ.

Φωνάζουνε οἱ φημερίδες χαλᾶνε τὸν κόσμο μὲ τὶς βοαχνὲς καμπάνες τους !

Κι' ὁ κόσμος ποῦ διαβάζει θὰ νομίζει πῶς κάτι γίνεται πῶς ἀρχίζει νὰ ξυπνάει ἡ ἔγνοια μας ! οὔ ! πῶς δὲν ξυπνάει !

Δὲ βλέπετε ; δὲν ἀκοῦτε ; Τώρα μάλιστα μὲ τὴν προφυλάκιση τοῦ Γαβρηλίδη χάλασεν ὁ κόσμος. Γαλλικὴ ἐπα-

---

νοντας, σὰν ἐχτὲς ἀπαρἀλλαχτα, τὶς σοβαρὲς ματιές του ἀπάνω του. Ὁ βαρόνος ὑπομόνεψε καὶ τόρα· καθὼς ὅμως τρίτη φορὰ ὁ ξένος ξαναπαρουσιάσθηκε ἀγνάντια του, ὁ Σιεγγφριὲδ ἐξέσπασε καὶ τοῦ εἶπε : Κύριε, κάμτε μου τὴ χάρη νἀλλάξετε θέση, μοῦ χαλᾶτε τὸ παιγνίδι μου.

Ὁ ξένος, χαμογελῶντας, μὲ τὸ πρόσωπο θλιμμένο, ὑπεκλίθη καὶ ἀμέσως ἄφηκε τὸ τραπέζι καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ εἰπῆ λέξη.

Μὰ τὴν ἄλλη τὴ βραδιὰ πάλι ὁ ξένος ἦλθε καὶ παλι ἐστάθηκε ἀντίκρυ του, ρίχνοντας τὶς διαπεραστικὲς ματιές του.

Ὁ Σιεγγφριὲδ ἐσηκώθη τότε καὶ μὲ ἀκράτητο θυμὸ τοῦ λέει :— «Κύριε, ἂν σᾶς κάνη εὐχαρίστηση νὰ μὲ κοιτᾶτε μὲ τέτοιον τρόπο, διαλέξτε ἄλλη ὥρα καὶ ἄλλον τόπο· μὰ τούτη τὴ στιγμή...»

Καὶ μία του χειρονομία, τὸν ἕνα του δάχτυλο ποῦ τοῦδειχνε τὴν πόρτα, εἶπε πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅλα τὰ βαρειὰ λόγια ποῦ θὰ τἄλεγεν ὁ βαρόνος ἂν δὲν ἐκρατοῦσε τὴ γλῶσσα του.

Μὰ ὁ ξένος, ὅπως τὸ περασμένο βράδι, κλίνοντας ἐμπρός του μὲ τὸ ἴδιο χαμόγελο, ἀπομακρύθηκε μ' ἀργοκίνητο βῆμα.

Ὁ Σιεγγφριὲδ ταραγμένος ἀπὸ τὸ χαρτί. ἀνακατωμένος ἀπὸ τὸ πιοτί, καὶ θυμωμένος ἀπὸ τὴ φιλονικεία του μὲ τὸν ξένο, δὲν ἠμπόρεσε νὰ κλείση μάτι ἐχάραξε, καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου δὲν ἠμπόρεσε νὰ σβυστῆ ἀπ' ἐμπρός του· ἔβλεπεν ὁλοένα τὴν ἐκφραστικὴ αὐτὴ μορφή του, τὴν αὐλακωμένη μὲ βαθὲς γραμμές, τὴν πολυμέριμνή του μορφή, μὲ τὰ μάτια ἐκεῖνα τὰ βαθουλὰ καὶ περίλυπα, ποῦ ἀδιάκοπα τὸν ἐκοίταζαν· τὴ φτωχική του φορεσιά, ποῦ ἐφαίνετο νὰ ἐσκέπαζε ἕνα εὐγενικὸ παράστημα ἀνθρώπου ἀρχοντογεννημένου, καὶ πρὸ πάντων μὲ πόσην ὑπομονὴ καταπικραμένος ἀναχωροῦσεν ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ χαρτοπαίγνιο ! «Ὄχι, ἐφώναζεν ἔξαφνα ὁ Σιεγγφριὲδ· ἔχω ἄδικο, μεγάλο ἄδικο ! εἶναι λοιπὸν τὸ φυσικό μου νὰ χαλνῶ τὸν κόσμο σὰν κακομαθημένο μαθητοῦδι, νὰ προσβάλλω ἀνθρώπους, ποῦ δὲν μοῦδωσαν καμμιὰ σπουδαίαν ἀφορμή ;» Καὶ ὁ βαρόνος ἦλθε τέλος στὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος θὰ τὸν ἔβλεπε μὲ τόσον ἐπίμονο καὶ θλιβερὸ βλέμμα, μελετῶντας τὴ τόση διαφορὰ τῆς τύχης τους : αὐτὸς κυρτωμένος ἀπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας του, καὶ ὁ βαρόνος κινδυνεύοντας σὰν ἔξω φρενῶν σωροὺς τὸ χρυσάφι του σ' ἕνα παλιόχαρτο. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ τὸν ἀναζητήση αὔριο καὶ νὰ διορθώση μὲ κάθε τρόπο τὸ λάθος του ποῦ τὸν ἐπίκρανε.

Ἡ καλή του τύχη, ὅπως πάντοτε, ἠθέλησεν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποῦ ὁ βαρόνος ἀντάμωσε, περπατῶντας στὴν πλατεία, νὰ ἦταν ἀκριβῶς ὁ ξένος.

Ὁ βαρόνος τὸν ἐπλησίασε, τὸν ἐθερμοπαρακάλεσε νὰ μὴ τοῦ συνεριστθῆ τὴ χτεσινή του ἀδιανθρωπία καὶ ἐπὶ τέλους τοῦ ἐζήτησε παρακλητικῶς συχώρεσην. Ὁ ξένος ἀπάντησε πῶς διόλου δὲν τὸν συνεριζεται, οὔτε τὸν ἀδικεῖ καθόλου, γιατὶ πρέπει καθένας νὰ μὴ συνερίζεται τοὺς χαρτοπαῖχτες ἀπάνω στὴ βράση τοῦ παιγνιδιοῦ καὶ διότι, ἐπὶ τέλους, αὐτὸς ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ εἰπῆ τὰ ὅσα βαρειὰ λόγια ἐξεστόμισεν ἐναντίον του, καθισμένος τόσο πεισματικὰ σὲ μιὰ θέση, ποῦ βέβαια θὰ ἐρέθιζε τὸ μπαρόνο.

Ὁ βαρόνος ὅμως δὲν ἐσταμάτησεν ὡς ἐδῶ· τοῦ εἶπεν ὅτι, συχνὰ στὴ ζωή, ὑπάρχουν δεινὲς περίστασες, ποῦ ὁ πιὸ ἀρχοντογεννημένος ἠμπορεῖ νὰ βρεθῆ ἔξαφνα σὲ κρίσιμη θέση καὶ τέλος τοῦ ἔδωκε νὰ ἐννοήση, πῶς εἶχεν ὅλη τὴ διάθεση νὰ τοῦ βοηθήση, ξαλαφρόνοντάς τον ἀπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας του, χωρὶς κἂν νὰ τὸ αἰσθανθῆ, ἀφοῦ μάλιστα ἡ τύχη τοὔφερε τόσα καὶ τόσα κέρδη στὸ χαρτοπαίγνιο.—«Κύριε, τοῦ εἶπεν ἀμέσως ὁ ξένος, μὴ μὲ περνᾶτε γι' ἄνθρωπο τῆς ἀνάγκης. Δὲν ἔφτασα ὡς ἐκεῖ· καὶ, μ' ὅλον ὅτι εἶμαι περσότερο φτωχὸς

νάσταση φοβερίζουνε μὲ τάρβρε τους. Τὸ καθεστὼς καὶ οἱ θεσμοὶ βρήκανε τὸ μπελᾶ τους... Πάει, χάλασε ἀφτὸ τ' Ἔθνος!

Κι ἂν κάνει κανεὶς πῶς βλέπει πιὸ βαθειὰ σ' ἀφτὸ τὸ βρωμοπήγαδο—τὴν Ἑστίαν τῶν φώτων καὶ τῆς βρώμας τῶν νεώτερων σκουπιδιῶν—ἂν θελήσει κανεὶς νὰ ἰδεῖ ἀπ' τὴν πραγματική της ὄψη τὴν **κατάντια** μας, θὰ ἰδεῖ κι' ἀπόνα σκουλῆκι ἐπίσημο καὶ ἀνεπίσημο τὸ καθένα μονάχο νὰ γυρίζει τὰ μοῦτρα του ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ καὶ νὰ γελάει!

Ἀπαράλλαχτα σὰν ἕνα μεγάλο κωμικὸ ἀρτίστα τῆς «γείτονος καὶ φίλης Ἰταλίας» τὸν Σκαρπέτα, ποὺ ἀφοῦ στὸ θέατρό ἔκανε τὸν κοσμάκη νὰ ξεκαρδίζεται μὲ τὴν τέχνη του, πήγαινε στὴ βίλα του καὶ γελοῦσε μονάχος πρᾶμα ποὺ τὤγραψε, ὅπως καὶ ὁ δικός ἀας κ. Θών, στὴ μετώπη της: Cui rido io! (Ἐδῶ γελάω ἐγώ!.)

Γυρολόγος

ΜΙΑ ΜΑΝΝΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΑΤΡΙΔΑ

Φίλε Νουμᾶ,

Δεν ξέρω· ἂν δεχτεῖς νὰ βάλεις στὸ φύλλο σου δυὸ γραμμές μου. Ἐγὼ συνειθίζω νὰ κάνω τὸν περίπατό μου κάθε δειλινὸ στὸ δρόμο τῆς Κηφισᾶς. Εἶναι ἀχώνεφτο νὰ βλέπεις τόσες ὠμορφιὲς γύρω σου καὶ ... τὸ Μιστριώτη, μὰ τί νὰ κάνεις! Ἁρμονία, βλέπεις!

Ἂς εἶναι· προχτὲς λοιπὸν ποὺ λές, σὰν εἶχα φτάσει στὰ Παραπήγματα, ἀντάμωσα μιὰ γυναικοῦλα ποὺ κοντοστεκόταν, σὰν νἄθελε νὰ ρωτήξει κάτι.

Τὴν ἐζύγωσα καὶ τὴν ἀρώτηξα τί ζητάει.

— Τὸ πεζικὸ ποὺ εἶναι, μάτια μου;

— Τὸ πεζικό; νάτο κυρά μου. Ἔχεις κάνα γιὸ στρατιώτη;

— Ἀχ! παιδί μου! τὸν πρῶτο μου καὶ μονάκριβο. Τὸ στήριγμά μου, τὸ ψωμί μου! Εἶναι καὶ βλαμμένο κιόλας!

— Βλαμμένο καὶ πρῶτο; Καὶ δὲ στὸ ἐξαιρέσανε;

— Μοῦ τὸ ἤβρανε γερό! Οἱ ἀλιτήριοι κουτσὸ παιδί, γερὸ μοῦ τὸ βγάλανε! Βρὲ ἔκλαψα, ἐκόπηκα! ἐπάσκισα! Τίποτα! Μοῦ ζητάγανε γρᾶμμα ὑπουργοῦ!

— Καὶ τώρα;

— Τώρα; Δὲ φασκελώνεις; Νά, ξενοπλένω, καὶ μαβροπερνάω! Τοῦ πηγαίνω ρουχαλάκια τοῦ ἔρμου παιδιοῦ μου.

Τὴ γυναικοῦλα τὴν ἄφησα στὸν πόνο της γιὰ νὰ θυμηθῶ κάτι παρόμοιο ποὺ εἶχα μάθει.

Ἦταν νὰ πάει στρατιώτης ὁ γιός ἑνοῦ βουλευτή. «Λόγους ἀπαλλαγῆς» ἄλλους δὲν εἶχε, παρεχτὸς τὴν ἀξία του! Βουλευτῆ γιὸς καὶ μάλιστα μὲ τέτια κυβέρνηση καὶ νὰ πάει στρατιώτης, ποῦ ἀκούστηκε! Θεὸς φυλάξει! Στὴ στιγμὴ φακέλλοι ποὺ γράφανε ἀπάνου-ἀπάνου «Γραφεῖον Ὑπουργοῦ» τηλέφωνα γυναικῶν κι ἀντρῶν νὰ καλοῦνε στὶς διαταγὲς τοῦ βουλευτὴ τὴν ἐπιτροπή. Κι ὁ γιός του βγῆκε ἀνίκανος «ὡς φέρων μυωπίαν 13 διοπτριῶν μετ' ὀπισθίου σταφυλώματος!» Τὴν ἱστορία τὴν εἶχα μάθει ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν ἀπαλλαγέντα σὲ στιγμὴ περηφάνειας του. Ἀλλοίμονο! μάβρη περηφάνεια σου, πατρίδα μου! Ὁρίστε, κύριοι στὸ πανόραμα: Μιὰ μάννα ποὺ πεθαίνει γιὰ νὰ δώσει τὸ γιό της τροφὴ στὴν πατρίδα, καὶ μιὰ πατρίδα ποὺ ἀποβλακώνεται γιὰ νὰ γελάει ὁ βουλευτὴς μὲ τὸ γιό του!»

Πορτιέρης

Η ΜΕΛΕΤΗ

Κλειστὰ στοῦ νοῦ τὸ σπίτι παραθύρια
Ἀνοίγουνε τὰ μάτια τὴν αὐγή
Κι ὁ νοῦς μέσ' στὰ νοήματα τὰ μύρια
Κλεισμένα στῶν βιβλίων τὴ σιγή,
Ζητᾷ μὲ τὴ μελέτη τὰ μυστήρια
Νὰ ἰδῇ ποῦ κρύβουν οὐρανὸς καὶ γῆ.

ΕΝΑΣ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ,ΝΟΥΜΑ'

Καὶ στὸ κιόσκι τῆς Ὁμονοίας

Η ΙΛΙΑΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ

Ἔκδοση καινούρια (Α—Ω) τοῦ 1904, σελίδες 416, τυπωμένη στὸ Παρίσι (τυπογραφεῖο Chaponet) σ' ἐκλεκτὸ χαρτί.

Ἡ τιμή της:	Γιὰ τὴν Ἀθήνα	Δρ.	3.—
	Γιὰ τὶς ἐπαρχίες	»	3.50
	Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ	φρ.χρ.	3.—

Στὶς ἐπαρχίες καὶ στὸ ἐξωτερικὸ στέλνεται συστημένη δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἡ κοντέσσα Ριαγκοὺρ στὸ «γοητευτικὸ» βιβλίο της, ποὺ μεταφράζουνε οἱ «Καιροί», θαυμάζει τοὺς τσοπάνηδες καὶ τοὺς ὑπουργοὺς μας ποὺ σκοτώνουνται γιὰ τὴ θρησκεία καὶ γιὰ τὴν πατρίδα.

— «Ἀλλὰ πρὸ πάντων, πρὸ πάντων—λέει μὲ γοητευτικὰ λόγια—παρὰ τῷ ποιμένι ὡς καὶ παρὰ τῷ ὑπουργῷ, ὁποῖα αἰσθήματα εὐγενῆ, γενναιόφρονα, ζωηρά! ὁποῖον πάθος ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος!»

— Ἀπὸ τὸ πολὺ πάθος—πάχος μὴν ἤθελε νὰ πεῖ ἡ εὐγενικιὰ κοντέσσα;—οἱ ὑπουργοί μας δὲν μποροῦνε νὰ φᾶνε... οὔτε τὰ ρουσφετάκια τους οἱ ἄμοιροι!

— Μάθαμε κι αὐτό, σχετικὸ μὲ τὸ ἄρθρο μας «Ξυπνεῖστε, ραγιάδες»! τοῦ περασμένου φύλλου:

— Ὁ πατέρας τοῦ κοριτσιοῦ ποὔπεσε στὴ θάλασσα νὰ πνιγεῖ, εἶτανε κλητῆρας τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, στὸ γραφεῖο τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Γαζῆ, καὶ τὸν ἔπαψε ὁ Λεβίδης.

— Ὁ Λεβίδης λοιπόν, ὁ φιλάνθρωπος κι ὁ φιλόθρησκος (!!) ἔσπρωξε καὶ τὸ φτωχὸ κορίτσι στὴ θάλασσα!

— Χαριτωμένα ὅσα μᾶς ἀποκαλύψανε οἱ ἐφημερίδες γιὰ τὸ περίφημο πανόραμα τοῦ Σταδίου.

— Ἡ Ἐπιτροπή, λένε, ποὔγινε γιὰ τὸ Ἀρχαιολογικὸ συνέδριο ἐπρότεινε νὰ γκρεμιστεῖ ἡ ἀηδία αὐτὴ ποὔναι στημένη μπροστὰ στὸ Στάδιο.

— Κι ὅταν ὁ Διάδοχος εἶπε πὼς τὸ πανόραμα ἀνήκει στὸν κ. Θών, ἡ ἐπιτροπὴ λούφαξε καὶ δὲν ἔβγαλε μιλιά.

— Παντοδύναμος, βλέπετε, ὁ ἄνθρωπος καὶ δὲν τόχει τίποτε νὰ ζητήσει, ἀντὶ νὰ γκρεμιστεῖ τὸ πανόραμά του, νὰ γκρεμιστεῖ τὸ Στάδιο γιὰ νὰ φαίνεται καλύτερα αὐτό.

— Καὶ μπορεῖ νὰ τὸ πετύχει, ἀφοῦ πέτυχε νὰ διορίσει διευθυντὴ τοῦ Βασ. Θεάτρου ἕνα σαράβαλο, καὶ νὰ ψήσει ὄξω Οἰκονόμου, Χρηστομάνο, Παντόπουλο, ποὺ ὁ καθένας τους ἀξίζει πεντακόσιους Πετσάληδες καὶ χίλιους Θών.

— Ὁ πρύτανης κ. Λάμπρος ἐπροκήρυξε ποιητικὸ διαγωνισμὸ γιὰ τὸν Πανεπιστημιακὸ Ὕμνο.

— Μαθαίνουμε πὼς σ' αὐτὸν θὰ λάβουνε μέρος τρεῖς χιλιάδες ποιητὲς κι ὅλα τὰ ποιητικὰ συντάγματα τῆς «Ἑσπερινῆς» καὶ τῆς «Ἀστραπῆς».

— Οἱ «Ἀθῆνες» μὲ χαρὰ μᾶς ἀναγγείλανε πὼς μᾶς ἦρθε, γιὰ λίγες μέρες, ὁ Σμυρνιὸς ποιητὴς Μιχαλάκης Ἀργυρόπουλος.

— Ὅταν ξαναφύγει, θὰ σᾶς εἰδοποιήσουμε.

— Γιὰ νὰ δεῖτε πόσο οἱ κυράδες μας—καὶ μιλᾶμε γιὰ τὶς καμαρωμένες μας φραγκολεβαντίνισσες—καταλαβαίνουνε ἀπὸ φιλολογία κι ἀπὸ θέατρο, σᾶς λέμε κάτι λογάκια ποὺ ἀκουστήκανε ἀπόξω ἀπὸ τὸ Βασιλικὸ Θέατρο, μιὰ βραδιὰ ποὺ παιζόταν ὁ «Φάουστ»:

— «Σᾶρεσε, Μαρί, ὁ «Φάουστ»;

— «Κάθε ἄλλο, Κική! Τὸ μελόδραμα τοῦ Γκουνὼ εἶναι χίλιες φορὲς καλύτερο!»

Ο ΙΔΙΟΣ

παρὰ πλούσιος, αὐτὸ ποὺ ἔχω μοῦ εἶναι ἀρκετὸ νὰ περάσω τὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς μετρημένης μου πλέον ζωῆς· ἔπειτα στὴν περίστασή μας αὐτή, ποὺ σεῖς νομίζετε πῶς μὲ προσβάλατε, νὰ μοῦ προτείνετε νὰ μὲ βοηθήσετε, μὲ ἀναγκάζετε νὰ ὑποπτευθῶ, μήπως ζητᾶτε νὰ ἐξαγοράσετε τὸ λάθος σας μὲ μερικοὺς παράδες· σᾶς βεβαιῶ λοιπόν, ὅτι μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ δεχθῶ τέτοιου εἴδους ἱκανοποίηση...»—Νομίζω, πῶς σᾶς ἐννοῶ, εἶπεν ὁ βαρόνος, καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ σᾶς δώσω ὅποιαν ἱκανοποίηση μοῦ ζητήσετε. — Θεέ μου! ἐφώναξεν ὁ ξένος· πόσον ἄνισος θὰ εἶταν ἕνας τέτοιος ἀγῶνας μεταξὺ τῶν δυό μας. Εἶμαι παραβέβαιος, ὅτι ἂν ἤσουν στὴν ἡλικία μου δὲν θἄβλεπες μιὰ μονομαχία ὅπως ἕνα παιδικὸ παιγνιδάκι, καὶ δὲ θὰ ἐνόμίζες, πῶς δυὸ σταλαγματιὲς αἷμα ἢ μιὰ γραζουνιὰ ἀρκοῦσαν νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ὑβρισμένη τιμή! Ὑπάρχουν βέβαια καὶ περιστάσεις ποὺ εἶναι ἀδύνατο δυὸ ἄνθρωποι νὰ ζήσουν πιὰ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, ἔστοντας ἂν ὁ ἕνας μένει στὸν Καύκασο καὶ ὁ ἄλλος στὸν Τίβερη· ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει χωρισμός, ἅμα ἡ σκέψη φέρεται πρὸς ὅ,τι κανεὶς μισεῖ ἀδιάλλαχτα· τότε μάλιστα· ἡ μονομαχία ἀποφασίζει ποιός ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐκείνους θὰ κάμῃ τόπον στὸν ἄλλο σ' ἐτούτη τὴ γῆ· τότε ἡ μονομαχία εἶναι δικαιολογημένη, ἀναπόφευχτη. Μεταξὺ τῶν δυό μας ὅμως, ὅπως σοῦ προεῖπα, ὁ ἀγῶνας θὰ ἦταν ἄνισος, γιατὶ ἡ ζωή μου πολὺ ἀπέχει νἀξίζῃ ὅσον ἡ ἰδική σου. Ἂν σὺ νικηθῆς, θὰ καταστρέψω ὁλόκληρο κόσμον ἐλπίδων· μὰ ἐγὼ ἂν χαθῶ, θἀποτελειώσῃ μιὰ ὕπαρξη κατρειπωμένη, ποὺ δὲν εἶναι πλιὰ τίποτες ἄλλο, παρὰ μιὰ πολυκαιρινὴ ἐνθύμηση ἀνυπόφορη, σπαραχτική. Ἡ οὐσία ὅμως εἶναι, πῶς ἐγὼ δὲν νομίζω καθόλου τὸν ἑαυτό μου ὑβρισμένο· μοῦ ἔδειξες, πῶς πρέπει νὰ φύγω, καὶ ἔφυγα.»

Ὁ ξένος ἐξεστόμισε τὰ τελευταῖα του λόγια μ' ἕναν τόνο τέτοιο, ποὺ ἐμαρτυροῦσεν, ὅτι θλιβερὲς ἐνθύμησες τὸν εἶχαν κατακυριέψῃ. Ὁ βαρόνος βλέποντας τοῦτο ἀναγκάσθηκε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ποιὰ ἐπὶ τέλους ἦταν ἡ ἀφορμὴ νὰ τὸν κοιτάζῃ στὸ χαρτοπαίγνιο μὲ τόσο διαπεραστικὰ βλέμματα, ποὺ διαπερώντας τὴν ψυχή του, τὸν ἐστενοχώρησαν τόσον ἀνυπόφορα.—«Ἄμποτε τὸ βλέμμα μου νὰ διαπεράσῃ ὡς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς σου, φωτίζοντας τὸν τόσον ἐπικίνδυνο δρόμο σου! Προχωρεῖς πρὸς τὰ χείλη τοῦ βαράθρου μὲ ὅλη τὴ χαρά, μὲ ὅλη τὴν ἀσκεψία τῆς ἡλικίας σου· ἕνα μόνο σπρώξιμο ἠμπορεῖ νὰ σὲ κατακρημνίσῃ ἀγύριστα. Μ' ἕνα λόγο, ἔγινες μανιακὸς χαρτοπαίχτης!»

Ὁ βαρόνος διεμαρτύρετο, ἐπέμενεν ὅτι ὁ ξένος ὅλως διόλου ἐγελάστηκε. Τοῦ ἐξιστόρισε πῶς, ἀθέλητά του, ἐλκύσθη στὸ χαρτοπαίγνιο καὶ τὸν ἐβεβαίωσε, πῶς, ἅμα κατορθώσῃ νὰ χάσῃ διακόσια τριακόσια λουΐζια, ποὺ ἐπιζητοῦσε νὰ τοῦ κερδίσουν, δὲ θὰ ξαναποντάριζε πλέον· μὰ ὤς τώρα ἡ τύχη του τὸν ἐβοήθησεν ἀπελπιστικά.

«Ἀλλοίμονο! εἶπεν ὁ ξένος· αὐτὴ ἴσια-ἴσια ἡ εὔνοια εἶναι τὸ δόλωμα τὸ ποιὸ φαρμακερό, ποῦ σοῦ ρίχνουν οἱ καταχθόνιοι δαίμονες: αὐτὴ ἴσια-ἴσια ἡ ἐπιτυχία σου βαρόνε, αὐτὸς ὁ τρόπος ποὺ πρωτοβγῆκες στὸ χαρτοπαίγνιο, ὅλη σου ἡ συμπεριφορά, ὅλα σου, τὰ φερσίματα στὸ παιγνίδι, μοῦ ἀποδείχνουν, πῶς σιγὰ-σιγὰ ὁλοένα παρασύρεσαι, κι' ὅ,τι τώρα συμβαίνει σὲ σένα μοῦ ἐνθυμίζει τὸ τρομερὸ τέλος κάποιου δυστυχισμένου, ποὺ σὲ πολλὰ τοῦ προσομοιάζεις, γιατὶ κ' ἐκεῖνος ἄρχισε ἀπαράλλαχτα σὰν καὶ τοῦ λόγου σου: Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ λόγος ποὺ δὲ μπόρεσα νὰ ξεκαρφώσω τὶς ματιές μου ἀπὸ πάνω σου· ἄκου λοιπὸν αὐτὸ ποὺ θέλαν τὰ μάτια μου νὰ σοῦ δώσουν νὰ καταλάβῃς. «Προφυλάξου ἀπὸ τοὺς δαίμονες, ποὺ τεντώνουν τὰ νύχια τους, γιὰ νὰ σὲ τραβήξουν στὰ βάθη τῶν ἀβύσσων τους!» Θέλησα νὰ στὸ φωνάξω· ἐπιθυμοῦσα νὰ πλησιάσουμε, νὰ δώσω ἀφορμὴ νὰ σχετιστοῦμε καὶ ὁπωσδήποτε τὸ ἐπέτυχα. Ἄκουσε λοιπὸν τὴν ἱστορία τοῦ τα-

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ*

(Από τὸ παθολογικὸ μέρος τῆς γιατρικῆς μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

Συνέχεια.

Ἄλλοτε λάμπει λαχταριστὴ ἀγάπη στὰ μάτια, ψιψιρίζουνται λογάκια ἐρωτικὰ καὶ γι' ἀγκαλιὰ ξανοίγουνται τὰ χέρια, μὰ πάντα ἀληθινὸς ἔρωτας δὲν παρακινᾷ τὰ τέτια ὑποβατικὰ παραλογιάσματα· ἡ ἐρωτικιὰ αὐτὴ φανέρωση, πολλὲς φορὲς εἶναι γέννημα τῆς ξαναμμένης φαντασίας. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ γίνῃ κι ἄμα μολογᾷ ὁ ὑπνοβάτης μας κακουργήματα, ἔχοντας στὴν ὄψη του ζωγραφισμένη ὅλη τὴν τρομάρα, τὸ φόβο, ἢ ἐνάντια τὸ μῖσος καὶ τὴν ὀργὴ ποὺ ἐγάλληματία. Ὁ Pierre Parient ἀναφέρνει περίεργη γιατροδικαστικὴ περίστασι μικνῆς κοπέλλας, ποὺ δικαζόταν στὸ δικαστήριο γιατὶ μοναχή της, σ' ὑπνωτιστικὴ κατάσταση, μολογοῦσε πῶς γέννησε κρυφὰ καὶ σκότωσε τὸ παιδί της, κι ὅμως ἀποδείχτηκε στὸ τέλος ξάστερα πῶς ἦταν ὅλα ψέματα. Τὸ φοβερὸ κακούργημα ἦταν γέννημα τῆς ἀχαλίνωτης φαντασίας της. Ἄλλη μιὰ γνώριμή μου κυρία, πάντρεμένη καὶ πολὺ τίμια, βρῆκε τὸν μπελᾶ της ἀπ' τὸ ζηλιάρη ἄντρα της γιατί, σὰν ὑπνωτίστηκε κάποτε, πῆρε σκανταλιάρικη στάση κι ἄλλα τῶν ἀλλῶ ξεστόμιζε, ἀνορέρνοντας ὀνόματα συγγενῶν καὶ φίλων!

Ἔτσι, ξετάζοντας τὴ ματιά, ὅλη τὴ *φυσιογνωμία*, τὰ λόγια, τὰ φερσίματα τοῦ ὑπνωτισμένου, μποροῦμε σὲ μιὰ γιατροδικαστικὴ περίσταση νὰ ὠφελήσουμε, μὰ μποροῦμε καὶ νὰ βλάψουμε, ἂν ἀληθινὲς πάντα πάρουμε τὶς μολογίες του.

Ἀλλ' ἡ ματιὰ ὄχι μόνο κατὰ τὴν ὥρα τοῦ ὑπνωτίστικου ὕπνου παραλλάζει, σκετικὰ μὲ τὶς ἐξωτερικὲς ὑποβολὲς καὶ τὸν ψυχικὸ ἐρεθισμὸ τοῦ ὑπνοβάτη, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν ὕπνο, μέρες πολλὲς ἢ καὶ μῆνες ὁλόκληρους ἀκόμα, δυνατὸ νὰ πάρῃ ξανὰ τὴ χαραχτηριστικιὰ ὄψη τῆς ὑπνοβασίας, ἢ ὅποια κι ἂν θελήσουμε, δίχως καμμιὰ καινούρια ὑπνωτιστικὴ ἐνέργεια. Τοῦτο γίνεται στὴ *μεθυπνωτιστικὴ*, ὅπως λένε, ὑποβολή, σὲ κείνη δηλαδὴ ποὺ βάλθηκε στὸ νοῦ τοῦ ὑπνωτισμένου *μὲ τὴ διαταγή: νὰ μπῇ σὲ πράξη μόνο σὰν ξυπνίσῃ αὐτὸς* καὶ σ' ὡρισμένο καιρὸ ἀπὸ τότες.

Διατάζουμε λόγου χάρη τὴν ὑπνωτισμένη νἄρθῃ νὰ μᾶς δῇ, σὰν περάσῃ ἕνας μῆνας ἀπ' τὴν ὥρα ποὺ τὴν ξυπνήσαμε. Αὐτὴ ὅλες κεῖνες τὶς μέρες μιλεῖ, σκέβεται, δουλεύει, ἔχει τὴν ὄψη ἀνθρώπου μὲ τὰ σύγκαλά του, μὰ σὰν ἔρθῃ ὁ καιρὸς τῆς ὑποβολῆς ἡ ματιά της γίνεται σκεφτικιά, ἀφαιρημένη, σὰν κάποια σκέψη νὰ τυραγνᾷ τὸ πνέμα της, ποὺ δὲν τὴ θέλει μὰ νὰ τὴ διώξῃ δὲν ἔχει τὴ δύναμη· χώρις νὰ ξέρῃ γιατί, σὲ τίποτε δὲν προσέχει, σὲ τίποτες ἄλλο ὁ νοῦς της δὲν τριγυρνᾷ, παρὰ στὴν ἀνάγκη νἄρθῃ νὰ μᾶς δῇ... καὶ τὸ κάνει, ὅπως διατάχτηκε.

Ἂν τὴ διατάξουμε ὄχι νἄρθῃ νὰ μᾶς δῇ, ἀλλὰ νὰ πέσῃ πάλι σ' ὕπνο, χώρις δισταγμὸ πάνω στὴν κουβέντα της, στὸ δρόμο, ὅπου βρίσκεται, θὰ μισοκλείσῃ ἄξαφνα τὰ μάτια, θὰ καρφώσῃ ἀναίσθητη, ἄψυχη τὴ ματιὰ καὶ θὰ κοιμηθῇ τὸν ὑπνωτίστικο ὕπνο, ὅπως τῆς διατάχτηκε. Ἂν στὴν ὑποβολή μας δινότανε διαταγὴ νὰ χτυπήσῃ ἕνα πρόσωπο μὲ μαχαῖρι, χώρις ἄλλο θὰ τὄκανε, ἀσυνείδητα κι ἀθέλητα, γιατὶ στὶς περίστασες αὐτὲς *ὑποβολῆς ἐχτελεστῆς στὰ ξύπνια* δὲν ἐνεργεῖ τὸ *κύριο ἐγώ*, ἡ θέληση, ἀλλὰ τἀσυνείδητο, τὸ δίφτερο ἐγώ, ποὺ κρύβεται, νὰ ποῦμε, στῆς ψυχῆς τὰ κατάβαθα, μὰ σὲ παθολογικὲς κατάστασες ξεφυτρόνει πονηρὰ καὶ μοναχό του μπορεῖ νὰ κυριαρχήσῃ. Νοιώθετε πῶς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ὑποβολῆς, ποὺ ξεκάθαρα ἀποδείχνει τὸ διπλὸ τῆς προσωπικότητας, ἔχει μεγάλη γιατροδικαστικὴ σημασία.

(ἀκολουθεῖ)

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

Γλεντᾷς ν' ἀκοῦς τὸ μπάρμπα-Γιάννη τὸν ἀριστοτέχνη τοῦ πατσᾶ, μάγερα τῶν Πεφκακιῶν, νὰ κάβει Μιστριώτικες Ἑλληνικοῦρες!

Σήμερις ὅμως δίχως κέφι, ζαρωμένος στὴν καρέκλα του, δὲν ἔβγαζε τσιμουδιά.

—Τί ἔπαθες, ἀσίκη μου; Τόνε ρώτησε κάποιος γλέποντάς τον σὲ τέτια κατάσταση. Καὶ κεῖνος μ' ὅλο τὸ χάλι του καὶ σφίγγοντας τὴν κοιλιά του:

—Μ' ἐνοχλεῖ.... ἡ συνείδησις καὶ θὰ κάμω.... ἐμετόν!!! εἶπε

λαίπωρου ἐκείνου ἀνθρώπου· ἴσως μ' αὐτὴ ἐπιτύχω νὰ σὲ πείσω, ὅτι ὁ κίνδυνος ποὺ θέλησα νὰ σὲ προφυλάξω δὲν εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας μου». Ὁ ξένος τότε, ἀφοῦ ἐκάθησε σ' ἕνα πάγκο τῆς πλατείας, ἔνευσε τοῦ βαρόνου νὰ καθίσῃ καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ:

II

«Τὰ ἴδια περίλαμπρα χαρίσματα ποὺ σὲ ξεχωρίζουν, βαρόνε, εἶπεν ὁ ξένος, ἔφεραν στὸν ἱππότη Δὲ Μενὰρ τὴν ἐκτίμηση καὶ τὸ θαυμασμὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν κυριῶν τὴν ἀγάπη. Μὲ τὴν διαφορά, ποὺ ἡ τύχη δὲν τοῦδωκε τὴν εὐτυχία τῆς κληρονομιᾶς, ὅπως σὲ σένα. Ἦταν σχεδὸν πτωχὸς καὶ ὅμως κατώρθωνε μὲ τὴ μετρημένη του ζωὴ νὰ φαίνεται στὸ κόσμο, πῶς ὁ νέος αὐτὸς ἦταν ἀπόγονος κάποιας εὐγενικῆς οἰκογένειας. Καὶ ἐπειδὴ ἡ παραμικρότερη ζημία μποροῦσε νὰ διαταράξῃ τὴ κοινωνική του ζωή, δὲν ἐπλησίαζε καθόλου, ποτέ του, στὸ χαρτοπαίγνιο, καὶ τό κατώρθωνε χωρὶς στενοχωρία, γιατὶ ποτέ του δὲν εἶχε αἰσθανθῇ τὴ παραμικρὴ κλίση σ' αὐτὸ τὸ πάθος. Καὶ σημείωσε πῶς ὅ,τι ἐπιχειροῦσε, ὅ,τι ἔβαζε στὸ νοῦ του, πάντοτε τὸ ἐπιτύχαινε μ' ἕνα τρόπο τόσο ἀλλόκοτο, μὲ τόση ἀπροσδόκητη εὐκολία, ποὺ οἱ ἐπιτυχίες τοῦ ἱππότη Δὲ Μενὰρ κατάντησαν πλέον παροιμιώδεις.

Μιὰ νύχτα ξεγελάσθηκε νὰ μπῇ σ' ἕνα χαρτοπαίγνιο· οἱ φίλοι του ποὺ συνόδευε παρεδόθησαν ἀσυλλόγιστοι σ' ὅλα τὰ θέλγητρα τοῦ παιγνιδιοῦ.

Χωρὶς νὰ καταπιασθῇ καθόλου, πλανεμένος σ' ὅλως διόλου ἄλλες σκέψεις του, ὁ ἱππότης ἐπερπατοῦσε στὴ σάλα μ' ἀργὰ βήματα, ρίχνοντας μόνο κάπου κάπου τὰ μάτια του πότε στοὺς ποντατόρους πότε στὸ πράσινο τραπέζι, ὅπου τὸ μάλαμα ἔτρεχε ἀπ' ὁλοῦθε πρὸς τοὺς σωροὺς τοῦ παγκαδόρου. Ἐξαφνα ὅμως κάποιος γερο συνταγματάρχης, παρατηρῶντας τὸν ἱππότη, τοῦ εἶπε φανάζοντας: «Μὰ ὅλα τὰ τάγματα τῶν δαιμόνων, ὁ ἱππότης Δὲ Μενὰρ, περπατῶντας ἐδῶ μ' ὅλη του τὴ καλοτυχιὰ, δὲ τὴν ἀφίνει νἀρθῇ καὶ κατὰ μᾶς, κρατῶντας την μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀφοῦ δὲν εἶναι οὔτε μὲ τὸ μέρος τῆς πάγκας οὔτε μὲ τοὺς ποντατόρους· μ' αὐτὸ δὲ θὰ κρατήσῃ περισσότερο· πρέπει νὰ ποντάρουμε συντροφικά».

Ὁ ἱππότης τοῦ κάκου ἐπροφασίσθηκε τὴν ἀδεξιότητά του, τοῦ κάκου τοῦλεγε, πῶς οὔτε μιὰ φορὰ δὲν ἔπιασε χαρτὶ στὸ χέρι· ὁ συνταγματάρχης ἐπέμενε πεισματικὰ καὶ ὁ Μενάρ, θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας, ἐκάθισε στὸ τραπέζι τοῦ παιγνιδιοῦ.

Ὅπως τοῦ λόγου σου, κυρ-βαρόνε, ἀπαράλλαχτα κι αὐτὸς εὕρισκε ὁλοένα καὶ πετύχαινε ἀκατάπαυτα. Σὲ λίγο κέρδισε κάμποσα στ' ὄνομά του γιὰ τὸ συνταγματάρχη ποὺ δὲν ἤξερε πῶς νὰ δείξῃ τὴ χαρά του, ποὺ κατόρθωτε νὰ καταφέρῃ τὸ Μενὰρ νὰ τοῦ χαρίσῃ, μὲ τὴ συντροφιά του, τἀστέρι τῆς καλῆς του τύχης.

Ἡ καλοτυχία τοῦ ἱππότη μ' ὅλα ταῦτα, ποὺ ἐπροξένησε τὴν ἔκπληξη ὅλων τῶν χαρτοπαιχτῶν, δὲν ἔκαμε καμμιὰν ἐντύπωση στὸν ἴδιο, ἀπεναντίας μάλιστα αἰσθάνετο τὴν ἴδιαν ἀποστροφὴ στὸ παιγνίδι· καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα, καθὼς εἶδε τὸν ἑαυτό του ἀνόρεχτο καὶ κατακουρασμένο ἀπὸ τὸν κάματο ὅλης αὐτῆς τῆς ἀγρύπνιας, σὰν αἰστάνθηκε τὸ ἀποκάρωμα τὸ ἀπίστευτο τοῦ μυαλοῦ του, ὡρκίσθηκε ποτέ του πιὰ νὰ μὴ ξαναπατήσῃ στὸ χαρτοπαίγνιο, ὅπου καὶ ἂν τὸ εὕρισκε, εἰς ὁποιοδήποτε κοινωνικὸ κύκλο καὶ ἂν ἐτύχαινε. Ἀκόμη δὲ περισσότερο ἀηδίασε καὶ ἀγανάχτησε, συλλογιζόμενος τὴν πρόστυχη διαγωγὴ τοῦ συνταγματάρχη ἐκείνου, ποὺ ἔπαιζε μὲ τὸν προστυχότερο τρόπο, κερδίζοντας χρήματα στὴν τύχη αὐτουνοῦ, μὲ τὴν πρόληψη πῶς

ΚΕΡΔΟΣ 335,320 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί! **335,320** δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. **Ἰω. Φωτίου** εἰς τοὺς πελάτας του. Ἤτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουν κερδίσει διάφορα ποσά, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν **329,840** δραχῶν.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀποδείξῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 1,000,000 δρ. Ἐπιθυμῶν δὲ ἵνα συμμετάσχωσι τούτων πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας ὑποβιβάζει τὴν προκαταβολὴν δι' ἑκάστην λαχειοφόρον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἰς δραχ. 5 καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχηρὸν γραφεῖον του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῇ μετ' ἀριστῆς ὁμολογία τις καὶ τί χαρὰ νὰ εἶναι ἡ πρώτη μὲ τὰς 70,000 χρυσᾶς δραχμὰς τὴν 18 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ὅτε γεννήσεται ἡ κλήρωσις.

Ὡσαύτως τὸ τυχηρὸν γραφεῖον τοῦ κ. **Ἰω. Φωτίου,** πωλεῖ καὶ λαχεῖα τοῦ Ἐθν. Στόλου πρὸς δρ. 3 ἕκαστον, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τὴν 2 Ἰανουαρίου 1905, ὁ δὲ πρῶτος ἀριθμὸς κερδίζει δραχ. 100,000.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ξέρετε γιατὶ οἱ *πατέρες* τοῦ Ἔθνους κρατᾶνε ἀκόμα στὴ ζωὴ τὴ Βουλή; Νὰ τὸ μάθετε κι αὐτό, γιατὶ ἀξίζει νὰ τὸ ξέρετε. Ὁ λόγος λοιπόν, ὁ ἐθνικώτατος πάντα, εἶναι ποὺ δὲ θέλουνε νὰ τήνε διαλύσουνε γιὰ νὰ μὴν ἔχουν ἐκλογὲς μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα.

Ὅλα μὲ τὸ ραχάτι τους τὰ θέλουν οἱ ἀφεντάδες μας, βλέπετε! Μὲ τὸ χειμῶνα δὲ θὰ μποροῦνε νὰ γυριζουνε τὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας τους καὶ νὰ ψηφοδιακονεύουνε, καὶ πρέπει νἄρθει ἡ ἄνοιξη, νἄρθεῖ τὸ καλοκαίρι, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δουλεύουνε περὶ πάτρης καὶ περὶ κάλπης.

Δὲν εἶναι δικά μας λόγια αὐτὰ καὶ μὴ τὰ φορτώσετε στὴ ῥάχη μας. Κάπιος ἀπὸ τοὺς πατέρες τοῦ Ἔθνους τὰ εἶπε, κάπια ἐφημερίδα τἄγραψε, καὶ μεῖς τίποτ' ἄλλο δὲν κάνουμε παρὰ νὰ ξαναγράψουμε καὶ νὰ τὰ παραδώσουμε στὴν ἱστορία.

* * *

Δημοσιεύουμε καὶ μεῖς στὴν ἐπιφυλλίδα μας τὴν «Ἀντιγόνη» τοῦ κ. Μάνου. Κάτι περισσότερα δικαιώματα ἔχουμε σ' αὐτὸ ἀπὸ τὶς «Ἀθῆνες», ποὺ τήνε δημοσιεύουνε μὲ «τὴν ἐπιφύλαξιν παντὸς δικαιώματός των» — καθὼς λένε κ' οἱ δικολάβοι — ἀφοῦ καὶ τὴ δουλίτσα τοὺς κάνουν καὶ τήνε χαραχτηρίζουνε γιὰ μετάφραση «εἰς δημῶδες ἰδίωμα».

Ἐμεῖς τήνε δημοσιεύουμε γιὰ νὰ διαβαστεῖ ἀπὸ τὸν περισσότερο κόσμο, καὶ μάλιστα ἀπὸ κείνους ποὺ δὲν συνειθίζουνε νὰ γυρεύουνε βιβλία, μὰ θέλουν ὅλα νὰ τὰ βρίσκουν μέσα στὴν ἐφημερίδα τους.

Ἡ «Ἀντιγόνη» θὰ πιάσει τρεῖς ἐπιφυλλίδες τοῦ «Νουμᾶ». Γιὰ τὴ μεγάλη ἀξία τοῦ ἔργου τοῦ κ. Μάνου θὰ μιλήσουμε ἀργότερα, ἀφοῦ πιὰ οἱ ἐφημερίδες ποῦν ὅ,τι ἔχουν νὰ ποῦνε.

* * *

Τὸ νέο πρόγραμμα! Ἡ «Ἑστία» καὶ τὸ νέο πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως!»... Τὸ «Ν. Ἄστυ» κα τὸ νέο πρόγραμμα τοῦ κ. Θεοτόκη!»... Κι ὅλο νέο, καὶ νέο καὶ νέο! Ἄλλη λέξη δὲν ἄκουγες τὴν περασμένη βδομάδα στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας.

Κ' ἕνας φουκαρᾶς Ρωμιὸς ποὺ βαρέθηκε νὰ κούει τόσα χρόνια τώρα ὅλο καὶ νέα προγράμματα, ἔκανε τὴν ἀκόλουθη σκέψη:

— Κάθε χρόνο καὶ μὲ νέο πρόγραμμα μᾶς ἔρχεται ἡ κάθε Κυβέρνηση! Καὶ τί μ' αὐτό; Νέο εἶναι τὸ πρόγραμμα ὅσο νὰ μπεῖ μονάχα στὴ Βουλή. Ἔπειτα ἀμέσως ἐξαπμίζεται σὲ ρουσφέτια καὶ σὲ πάρε σὺ δός μου καὶ μένα! Ἔτσι καὶ τὸ φετεινό! Τοῦ χρόνου θὰ παλιώσει κι αὐτὸ γιὰ νὰ βγεῖ ἀπὸ τὰ κουρέλια του ἄλλο καινούριο!

Καὶ ἡ σκέψη τοῦ Ρωμιοῦ, θαρροῦμε, δὲν εἶναι ἄσκημη, οὔτε ψεύτικη.

— Κάποιος μοῦ πῆρε, κατὰ λάθος, τὸ καπέλο· τί βλάκας.

— Μά, γιὰ νὰ μὴ τὸ καταλάβει, θὰ πεῖ πῶς ἔχετε ἕνα κεφάλι.

Δικ.—Εἶπες πῶς ὁποτὲ ἔκλεβες κάνα πορτοφόλι εἶχες κάποιο φόβο.

Λωπ.-Μάλιστα,κύρ δικαστή·φοβόμουνα μὴν εἶνε ἄδειο.

αὐτή του ἡ τύχη εἶχε τὴ δύναμη νὰποδιώχνη τὴν ἀπαίσια κακοδαιμονία ἐκείνου. Ὅλοι δὰ ξέρουμε πόση δεισιδαιμονία βασιλεύει στοὺς χαρτοπαίχτες. Ἐπὶ τέλους ὁ ἱππότης, μὴ ὑποφέροντας τὸν ἐνοχλητικὸ αὐτὸ κύριο, ποὺ καθημερινὰ τοῦ ἐφορτώνετο, ζητῶντας νὰ τὸν ἐκμεταλλευθῆ, τοῦ εἶπε ξάστερα πῶς ἐπροτιμοῦσε νὰ χτυπηθοῦν παρὰ νὰ ξαναπαίξη.

Πολὺ καλὰ ἐγνώριζε πῶς ὁ κόσμος, ἀπὸ στόμα σὲ στόμα μαθαίνοντας τὸ ἐπεισόδιό του αὐτό, ἠμποροῦσε νὰ πλάσῃ διάφορα τερατολογήματα εἰς βάρος του· μὰ ὅπως στὸ πεῖσμα τῆς καλῆς του τύχης, κατόρθωσε νὰ μὴν ἐγγίξη χαρτί, δὲν ἠμπόρεσε κατόπιν τῆς πρόστυχης διαγωγῆς καὶ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ συνταγματάρχη, νὰ μὴν ὑπερασπίση τὴν ἀξιοπρέπειά του καὶ τιμωρήσει αὐτὸν ποὺ ἠθέλησε νὰ διακυβεύση τὴ σταθερότητα τοῦ χαραχτῆρα του.

Μετὰ ἕνα ὅμως χρόνο, ὁ ἱππότης εὑρέθηκε στὴ δυσκολώτερη θέση καὶ σὲ μεγάλη ἀμηχανία, ἐπειδὴ ὁλωσδιόλου ἀπρόσβλεπτα εἶχε τὴν ἀτυχία νὰ τοῦ κοπῆ τὸ μικρὸ χρηματικὸ εἰσόδημα ποὺ τὸν διατηροῦσε Ἀναγκάσθηκε λοιπὸν νὰ ξεμυστηρευθῆ τὴν κατάστασή του σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς πιστότερους φίλους του· ὁ φίλος του αὐτὸς ἀμέσως τὸν ἐσύνδραμε, ἀλλὰ

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ
ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΤΣΟΥΤΣΟΥ

ΤΟΥΣΤΟ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟ

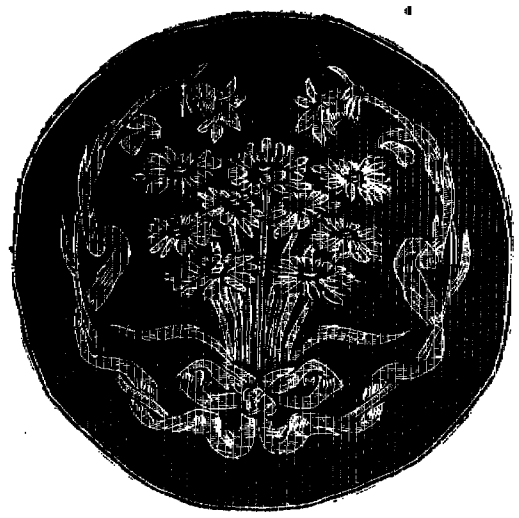

ΤΙΜΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ

ΛΟΥΛΟΥΔΟΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Παν. Θαλασ. Ἀφοῦ πρόκειται γιὰ παρεξήγηση, θὰ δημοσιευτεῖ. —κ. Ν. Γιαλ. Σύρα. Λάβαμε τὶς 8 δρ. καὶ σᾶς γράψαμε συντρομητή γιὰ τὸ 1905. Μὲ ταχυδρ. δέμα σᾶς στέλνουμε καὶ τὰ βιβλία ποὺ διαλέξατε, «Ὄνειρο τοῦ Γιαννίρη», «Μαζώχτρα» καὶ «Γλωσ. ζήτημα» Φωτιάδη.—κ. Ἀγέλαστο. Τοὺς δυὸ μῆνες μονάχα, Δεκέμβρη καὶ Γεννάρη, θἄχει ἡ συντρομὴ 8 δραχμὲς μὲ τριῶν δραχμῶν βιβλία γιὰ δῶρο. Κατάλογο τῶν βιβλίων δημοσιέψαμε στὰ «Ὅ,τι θέλετε» τοῦ περασμένου φύλλου, καθὼς κι ἄλλες πληροφορίες.— κ. Ξεν. Στρ. Ὁ καινούριος τόμος τῶν ποιημάτων τοῦ Παλαμᾶ «Ἀσάλευτη Ζωὴ» θἆναι ἕτοιμη τὸ Γεννάρη. Εἶτανε νὰ βγεῖ τοῦτο τὸ μῆνα, μὰ ἀργοπόρησε τὸ τύπωμά του. — κ. Νυχτερινό. Ὅλο ποιήματα; Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Δὲ στέλνετε καὶ τίποτε πεζά; Ὁ «Νουμᾶς» νὰ τὸ νοιώσουνε μερικοὶ φίλοι, δὲν εἶναι ποιητικὸς διαγωνισμὸς γιὰ νὰ δημοσιεύει ὅλο ποιήματα. Ποίηση ἔχουνε καὶ τὰ πεζά, φτάνει νὰ ξέρει κανένας νὰ γράψει ζωντανὰ πράματα. — κ. Περίεργο. Τοὺς «Ζωντανοὺς καὶ Πεθαμένους» θὰ τοὺς ἀρχινήσουμε ἀπὸ τὸ Γεννάρη. Εἶναι δρᾶμα σὲ τρεῖς πράξες, μὰ ὁ συγραφέας του θέλει νὰ μείνει μυστικός. Ἴσως τόνε καταφέρουμε νὰ φανερωθεῖ ἅμα τελειώσει τὸ δρᾶμα. Θέλει ὅμως νὰ κρυφτεῖ γιὰ νἀκούσει τὶς κρίσες τῶν φίλων πρῶτα. Ὅλ' οἱ μεγάλοι ἄντρες ἔχουνε τὶς ἰδιοτροπίες τους! — κ. Πινδαρίδη. Αὐτὸ ποὺ μᾶς ζητᾶτε εἶναι φοβερὸ, νὰ δημοσιέψουμε καὶ τὴ μετάφραση τοῦ Βάλβου γιὰ νὰ τήνε συγκρίνετε μὲ τὴ μετάφραση τοῦ Πινδαρικοῦ ὕμνου τοῦ Παλαμᾶ, ποὺ δημοσιέψαμε στὸ περασμένο φύλλο!

τὸν ὠνόμασε συγχρόνως ἄνθρωπο παράξενο καὶ πρωτότυπο, ὅσο κανεὶς ἄλλος στὸ κόσμο: — «Ἡ τύχη, τοῦ εἶπε, μᾶς δείχνει παντοτεινὰ, σημειώνοντας μὲ κάποιο της σημάδι, τὸ δρόμο ποῦ θὰ βροῦμε τὴ σωτηρία μας. Μόνο ἡ τυφλομάρα μας δὲν ἀρίνει νὰ δοῦμε τὸ δρόμο, ποῦ μᾶς δείχνει, νὰ καταλάβουμε τὰ διανοήματά της. Ἡ ὑπερτάτη δύναμη ποῦ μᾶς κυβερνάει σοῦ φανέρωσε ξάστερα τὸ δρόμο ποῦ θὰ πάρῃς· σοῦ εἶπε: «Θέλεις νἀποχτήσῃς χρυσάφι, ἀγαθά; Πήγαινε νὰ παίζῃς· ἀλλοιώτικα μένε φτωχός, βιοπαλαιστής, σκλάβος ἀλευθέρωτος».

Ἀμέσως ἡ ἰδέα τῆς τύχης, ποῦ πέρσυ τὸν εἶχε τόσο πολυεύνοήσει στὸ Φαραὼ, παρουσιάσθηκε ζωηρὴ στὸ νοῦ του. Ὁλήμερα κι ὁλονυχτὶς στὰ ὀνειρατά του, δὲν ἔβλεπε τίποτις ἄλλο ἀπὸ χαρτιά, δὲν ἄκουε ἄλλο ἀπὸ τὴ μονότονη φωνὴ τοῦ παγκαδόρου «κερδίζει, χάνει»· σταυτιά του ἀδιάκοπα ἐκουδούνιζαν τὰ χρυσᾶ νομίσματα

Μ' ὅλα ταῦτα ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ἐπὶ τέλους ἀποφάσισε νὰ παίξη μόνο μιὰ βραδιά· «μιὰ μονάχα νυχτιὰ σὰ τὴν ἀποψινὴ θἆταν ἀρκετὴ νὰ μὲ βγάλη μέσ' ἀπ' τὴ κακομοιριὰ ποῦ βρίσκουμαι, ἐσυλλογίζετο· ἀρκεῖ μόνο μιὰ βραδιά, νὰ μ' ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἀνυπόφορή μου στενοχώρια, παντοτεινὰ νὰ

Καὶ τόπο δὲν ἔχουμε, κι ὁ Παλαμᾶς δὲν εἶναι κακοῦργος νὰ τόνε τιμωρήσουμε τόσο ἄγρια. Γιὰ νὰ μὴ σᾶς χαλάσουμε ὅμως τὸ χατῆρι, ἀντιγράφουμε τὴν πρώτη στροφὴ τοῦ Βαλβείνου κατασκευάσματος καὶ νὰ μᾶς συμπαθᾶτε γιὰ τὴν ἐνόχληση:

Ὦ Χάριτες λαχοῦσαι
τὴν ἕδραν ἣν ὁ Κηφισὸς δι' ὕδατος ἀγνοῦ
ἀοιδεύει τὴν Καλλίπωλον, καὶ ταύτην κατοικοῦσαι,
ὦ τοῦ Ὀρχομενοῦ
ἀοίδιμοι βασίλεσσαι καὶ τῶν ἐκ τοῦ Μινύου
Ὀρχομενίων ἔφοροι διὰ παντὸς τοῦ βίου,
ἀκούσατέ μου σήμερον καὶ δότε προσοχὴν
εἰς εὐλαβῆ εὐχήν... (ἀμήν!)

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Οἱ κυριώτεροι ὅροι

Εἰς τὸ χθεσινὸν φύλλον τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» ἐδημοσιεύθη ἐγκεκριμένον παρὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ τὸ Καταστατικὸν τῆς νέας «Ἀνατολικῆς Τραπέζης».

Οἱ κυριώτεροι τῶν ὅρων τοῦ Καταστατικοῦ τούτου εἶναι οἱ ἑξῆς:

Τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπέζης ὁρίζεται εἰς 10 ἑκατομμύρια φρ. καὶ διαιρεῖται εἰς 20,000 μετοχὰς 500 φράγκων. Ἐκ τούτου τὸ ἥμισυ μὲν ἀναλαμβάνει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἕτερον δὲ ἥμισυ ἡ Ἐθν. Τράπεζα τῆς Γερμανίας ὑποχρεούμεναι νὰ καταθέσουν τὸ ὅλον τοῦ κεφαλαίου ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1905.

Τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπέζης δύναται ν' αὐξηθῆ προτάσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀποφάσει Γεν. Συνελεύσεως τῶν μετόχων κανονιζομένων τότε ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου πασῶν τῶν λεπτομερειῶν.

Ἡ Γεν. Συνέλευσις τῶν μετόχων συνέρχεται κατ' ἔτος πρὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου. Δύναται ὅμως νὰ συγκληθῆ καὶ ἐκτάκτως ὑπὸ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου.

Αἱ καθαραὶ πρόσοδοι μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν βαρῶν καὶ ἐξόδων διαχειρίσεως ὡς καὶ τῶν ἀποσβέσεων ἃς ἤθελε κρίνει ἀναγκαίας τὸ Δ. Συμβούλιον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν 5 ο)ο πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἥτις εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἄχρις οὗ τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον ἀνέλθῃ εἰς τὸ δέκατον τοῦ ἀρχικοῦ κεφαλαίου καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρώτου μερίσματος τῶν μετόχως 4 ο)ο κατανέμονται ὡς ἑξῆς·

Τὰ 15 ο)ο εἰς τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ 85 ο)ο εἰς πάσας τὰς μετοχὰς ἄνευ διακρίσεως.

φορτώνουμαι τοὺς φίλους μου. Τὸ χρέος μου μὲ προστάζει νἀκούσω ἀμέσως τὴ φωνὴ τῆς τύχης!»

Ὁ φίλος ποῦ τὸν εἶχε ὁρμηνέψει νὰ παίζη προσεφέρθη νὰ τὸν συνοδέψη στὸ χαρτοπαίγνιο καὶ τοῦδωσε εἴκοσι λουΐζα, γιὰ νὰ δοκιμάση τὴν τύχη του.

Ἂν τότε, ποντάροντας γιὰ τὸ γερο-συνταγματάρχη, ὁ ἱππότης εἶχε θριαμβέψει, αὐτὴ τὴ φορὰ ἦτο κάτι ἀπίστευτο· σειρὰ ἀτέλειωτη πρωτάκουστων ἐπιτυχιῶν. Τὰ ὅσα χρυσᾶ νομίσματα ἐκέρδιζε, ὑψώνοντο σωροὺς γύρω του. Στὴν ἀρχὴ ἐνόμιζε πῶς ὠνειρεύετο, ἔτριβε τὰ μάτια του, ἔπιανε τὸ τραπέζι κολλῶντας ἐπάνω του, μὴ τοῦ φύγη. Μὰ καθὼς ἐβεβαιώθη πιά, πῶς δὲν ἦταν ὀνειροπλάνεμα, πῶς ἀληθινὰ ἐκολυμποῦσε στὸ μάλαμα, καθὼς λογάριασε καὶ ξαναλογάριασε τὰ κέρδη του καταμαγεμένος, ἐκυριεύθηκε ἀπὸ μιὰ ἀχόρταγη ἐπιθυμία πρώτη φορὰ στὴ ζωή του, ἐπειδὴ εἶταν ἡ ψυχή του τόσο καιρὸ ἀμόλυντη καὶ μόλις ἀπὸ σήμερα διεφθείρετο!

Ἀνυπόμονα ἐπερίμενε πότε νὰ βραδιάση νὰ ξαναπρέξη στὸ χαρτοπαίγνιο. Ἡ τύχη του ἴδια κι ἀπαράλλαχτη· σὲ λίγες ἑβδομάδες τέλος, παίζοντας ὁλονυχτὶς, εἶχε κερδίση ἀμέτρητα χρήματα.

(ἀκολουθεῖ)